

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 11 mars 1924 kl. 1 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1924—1925 av utgifterna under riksstatens femte huvudtitel, innefattande anslagen till socialdepartementet.
(3:e avd.)

Departementet.

1:o) Uti den till riksdagen den 2 januari 1924 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1924—1925 har Kungl. Maj:t i avseende å femte huvudtiteln, innefattande anslagen till socialdepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 1 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över socialärenden för nämnda dag) att

Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli.
[1. ^o]

dels godkänna följande stat för socialdepartementet, att tillämpas från och med den 1 juli 1924:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	227,500 kronor
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	5,100 »
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	31,000 »
Ersättning till sakkunniga biträden åt fattigvårdsinspektören	4,500 »

Förslagsanslag 268,100 kronor;

dels ock vid bifall härtill nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, nu 272,600 kronor, med 4,500 kronor till 268,100 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 1—3 i statsrådsprotokollet.

Den nu gällande staten för socialdepartementet är av följande utseende:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	227,500 kronor
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	5,100 »
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	34,000 »
Ersättning till sakkunniga biträden åt fattigvårdsinspektören	6,000 »

Förslagsanslag 272,600 kronor.

* Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

Därjämte har i riksstaten under rubriken ersättning till särskild föredragande för bostadsärenden uppförts ett extra anslag av 2,500 kronor.

Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag innebär, att anslagsposten för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare skulle genom indragning av personal m. m. nedsättas från 34,000 kronor till 31,000 kronor samt att anslagsposten för ersättning åt sakkunniga biträden åt fattigvårdsinspektören skulle minskas från 6,000 kronor till 4,500 kronor.

Från anslaget till särskild föredragande för bostadsärenden bestridas för närvarande dels arvode till föredraganden med 1,500 kronor, dels ock kostnaden för skrivhjälp åt föredraganden med 1,000 kronor. Då departementets arbete med bostadsärenden alltjämt minskats, har arvodet till föredraganden för dessa ärenden liksom även kostnaden för skrivhjälp åt honom synts kunna bestridas av den nyss omnämnda anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. Anslag till särskild föredragande för bostadsärenden skulle härigenom bliva obehövt.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för socialdepartementet, att tillämpas från och med den 1 juli 1924:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	227,500 kronor
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	5,100 »
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	31,000 »
Ersättning till sakkunniga biträden åt fattigvårdsinspektören	4,500 »

Förslagsanslag 268,100 kronor;

samt

b) vid bifall härtill nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli*, nu 272,600 kronor, med 4,500 kronor till 268,100 kronor.

Sociala verk och inrättningar.

Upprätthållande av riks-försäkringsanstaltens verksamhet.

2:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående anslag till upprätthållande av riks-försäkringsanstaltens verksamhet (punkt 2) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

[2.]

anmäla.

3:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3) att för riksförsäkringsanstaltens dödsfallsersättningar i anledning av livförsäkring i samband med lån ur statens egnahemslånefond för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor.

Riksförsäkringsanstaltens dödsfallsersättningar i anledning av livförsäkring i samband med lån ur statens egnahemslånefond.

För ifrågavarande ändamål är i riksstaten för budgetåret 1923—1924 uppfört ett extra förslagsanslag å 20,000 kronor.

Då belastningen av det för år 1922 beviljade anslaget, vilket utgått med samma belopp som det nu begärda, utgjort endast 5,000 kronor, har anslaget för budgetåret 1924—1925 ansetts kunna begränsas till 10,000 kronor.

[3.]

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för riksförsäkringsanstaltens dödsfallsersättningar i anledning av livförsäkring i samband med lån ur statens egnahemslånefond för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor.

4:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4) att dels godkänna det av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade förslaget till ordinarie stat för försäkringsrådet,

dels ock vid bifall härtill nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till försäkringsrådet, nu 87,000 kronor, med 4,000 kronor till 83,000 kronor.

I fråga om utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 5—12 i statsrådsprotokollet.

Försäkringsrådet.

[4.]

Nu gällande stat för försäkringsrådet är av följande utseende:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	65,000 kronor
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	2,000
Arvodet å 5,000 kronor till en var av två representanter för arbetsgivare och två representanter för arbetare, <i>förslagsanslag, högst</i>	20,000

Förslagsanslag 87,000 kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag skulle ordinarie staten för försäkringsrådet för budgetåret 1924—1925 erhålla följande ändrade lydelse:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	65,000 kronor
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	2,000
Arvodet å 4,000 kronor till envar av två representanter för arbetsgivare och två representanter för arbetare	16,000

Förslagsanslag 83,000 kronor.

I jämförelse med den för innevarande budgetår fastställda staten innebär sålunda Kungl. Maj:ts förevarande förslag, att arvodena till arbetsgivare- och arbetarerepresentanterna skulle minska från 5,000 till 4,000 kronor om året.

Utskottets
yttrande.

Vid anmälan av förevarande anslagsäskande har departementschefen bland annat anfört, att den av sistlidet års riksdag gjorda framställningen angående omorganisation av försäkringsrådet för närvarande vore föremål för behandling av statens besparingskommitté samt att då något förslag i berörda hänseende icke vore att förvänta från kommittén inom sådan tid, att proposition i ämnet hunne föreläggas innevarande års riksdag, någon ändring för nästa budgetår icke borde äga rum i avseende å rådets ordinarie personal. Med hänsyn till att riksdagen i samband med ovanberörda framställning ifrågasatt möjligheten av att vid den nuvarande presidentens inträde i pensionsåldern ledningen av försäkringsrådet anförtros åt en befattningshavare av lägre tjänstegrad än president, har departementschefen vidare framhållit, att det syntes honom lämpligt att, då chefsbefattningen torde bliva ledig före ingången av nästa budgetår, låta befattningen från ledigblivandet tills vidare uppehållas på förordnande.

Med anledning av vad departementschefen i sistberörda hänseende anfört har utskottet velat såsom sin mening uttala, att det förordnande å befattningen i fråga, som må komma att meddelas, torde böra givas i sådan form, att omorganisationen av försäkringsrådet ej därmed föregripes.

Det av departementschefen förordade förslaget till ordinarie stat för försäkringsrådet har utskottet funnit sig böra biträda.

Under hänvisning till vad sålunda anförts, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna det av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordade förslaget till ordinarie stat för försäkringsrådet; samt

b) vid bifall härtill nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *försäkringsrådet*, nu 87,000 kronor, med 4,000 kronor till 83,000 kronor.

Upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet.

5:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5) att för upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 14,000 kronor.

[5.]

Till upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet under budgetåret 1923—1924 har riksdagen anvisat ett extra förslagsanslag av 27,000 kronor.

För användningen av detta anslag har Kungl. Maj:t fastställt följande stat:

lönetillägg åt presidenten	kronor	3,000: —
avlöning och vikariatsersättning åt icke-ordinarie befattningshavare, högst	»	2,040: —
ersättning åt sakkunniga, arvode åt suppleant för ledamot i försäkringsrådet, vilken representerar arbetsgivarna eller arbetarna, samt resekostnads- och traktementsersättningar m. m., förslagsvis	»	5,960: —
hyra, kostnad för uppvärmning, belysning och städning, tryckningskostnader samt kostnader för prenumeration å tidskrifter, för inköp av böcker, för anskaffning och underhåll av inventarier m. m., förslagsvis	»	8,100: —
flyttningskostnader, förslagsvis	»	900: —
<u>Summa kronor</u>		<u>20,000: —</u>

Genom fastställandet av denna stat har, på sätt redan i 1923 års statsverksproposition förutsattes, rådets personal minskats med följande hittills å extra stat uppförda befattningshavare, nämligen ett försäkringsråd, en sekreterare, en notarie och en expeditionsvakt. Härjämte är emellertid att märka, att statens slutsumma kunnat bestämmas till ett belopp, som med 7,000 kronor understiger beloppet av det för ändamålet beviljade anslaget. Att så kunnat ske har sin huvudsakliga grund däruiti, att försäkringsrådet från och med den 1 oktober 1923 erhållit ämbetslokal inom staten tillhörig fastighet, varigenom hyra endast behövt beräknas för budgetårets första kvartal.

Enligt Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag skulle extra staten för försäkringsrådet beräknas på nedanstående sätt:

avlöning och vikariatsersättning åt icke-ordinarie befattningshavare, högst	kronor	2,040: —
ersättning åt sakkunniga, arvode åt suppleant för ledamot i försäkringsrådet, vilken representerar arbetsgivarna eller arbetarna, samt resekostnads- och traktementsersättningar m. m., förslagsvis	»	6,775: —
kostnad för uppvärmning, belysning och städning, tryckningskostnader samt kostnader för prenumeration å tidskrifter, för inköp av böcker, för anskaffning och underhåll av inventarier m. m., förslagsvis	»	5,185: —
<u>Summa kronor</u>		<u>14,000: —</u>

I jämförelse med den för innevarande budgetår fastställda staten hava sålunda några kostnader för lönetillägg åt presidenten och för flyttningskostnader ej beräknats. Ej heller har någon kostnad för hyra upptagits, sedan försäkringsrådet numera erhållit ämbetslokal inom staten tillhörig fastighet. Vidare har å ena sidan kostnaderna för ersättning åt sakkunniga m. m. höjts med 815 kronor, under det att å andra sidan kostnaderna för uppvärmning, belysning och städning m. m. sänkts med 2,915 kronor.

Utskottet har funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må för *upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 14,000 kronor.

Upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet.

[6.]

6:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 6) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 12—16) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för *upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 115,300 kronor.

Förlikningsmän för medling i arbetstvister.

[7.]

7:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 7) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 16—18) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1924—1925 anvisa, att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande och användas till *ersättning åt förlikningsmän m. m. för medling i arbetstvister*, ett extra förslagsanslag av 120,000 kronor.

Centrala skiljenämnden.

[8.]

8:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8) att till bestridande av kostnaderna för centrala skiljenämnden för vissa arbetstvister för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 18,700 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 18—20 i statsrådsprotokollet.

Till bestridande av kostnaderna för centrala skiljenämnden hava extra förslagsanslag anvisats till belopp för år 1922 av 30,000 kronor, för första halvåret 1923 av 15,000 kronor samt för budgetåret 1923—1924 av 22,000 kronor.

Genom brev den 22 juni 1923 har Kungl. Maj:t fastställt följande arvodes- och omkostnadsstat för centrala skiljenämnden, att lända till efterrättelse under budgetåret 1923—1924.

A. Arvoden.

ordföranden	kronor 3,000: —
en av Kungl. Maj:t utsedd ledamot och ordförandens ställföreträdare	» 2,000: —
en av Kungl. Maj:t utsedd ledamot	» 1,500: —
4 ledamöter	» 6,000: —
1 sekreterare	» 1,200: —
	<hr/> 13,700: —

B. Omkostnader.

Ersättningar åt extra tjänstemän och andra biträden, arvoden samt resekostnads- och traktamentsersättningar åt suppleanter, ersättningar för särskilda utredningar genom tekniskt sakkunniga, tryckningskostnader, hyra, kostnader för belysning, uppvärmning, städning, möbler, böcker, tidningar, telefoner, kontorsrekvisita m. m., förslagsvis	kronor 7,000: —
	<hr/> Summa kronor 20,700: —

Vidare har Kungl. Maj:t förordnat, att å de i arvodesstaten upptagna arvodena icke skall utgå dyrtidstillägg.

Det nu föreliggande förslaget innebär, dels att arvodena till de fyra ledamöter, som utses till halva antalet av svenska arbetsgivareföreningens förtroenderåd och till halva antalet av landsorganisationen i Sverige, skulle sänkas från 1,500 kronor till 1,200 kronor för envar, dels att omkostnadsstaten skulle begränsas till 6,200 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till bestridande av kostnaderna för *centrala skiljenämnden för vissa arbetstvister* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 18,700 kronor.

9:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9) får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1924—1925 såsom *bidrag till bestridande av kostnaderna för särskilda skiljedomare i arbetstvister* anvisa ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor.

Särskilda
skiljedomare i
arbetstvister.

[9.]

10:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 10) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1924—1925 anvisa, att för *befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket* utgå i huvudsaklig överensstämmelse med gällande grunder, ett extra förslagsanslag av 200,000 kronor.

Under-
stödjande av
den offentliga
arbets-
förmedlingen.

[10.]

11:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11) att för budgetåret 1924—1925 anvisa till bidrag till resekostnader för medellösa arbets sökande, som av arbetsförmedlingsanstalt anvisats arbete å annan ort än där de vistas, ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor.

Medellösa
arbets-
sökandes
resor.

[11.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 20 och 21 i statsrådsprotokollet.

För ifrågavarande ändamål är för budgetåret 1923—1924 anvisat ett extra förslagsanslag av 15,000 kronor.

Med hänsyn till belastningen å anslaget år 1922 har detsamma för budgetåret 1924—1925 ansetts kunna begränsas till av Kungl. Maj:t föreslaget belopp.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må för budgetåret 1924—1925 anvisa till *bidrag till resekostnader för medellösa arbets sökande, som av arbetsförmedlingsanstalt anvisats arbete å annan ort än där de vistas*, ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor.

*Bekämpande
av arbetslösheten.*

12:o) Vid anmälan av frågan om anslag för bekämpande av arbetslösheten har departementschefen anfört, att, såvitt vid tidpunkten för statsverkspropositionens avgivande kunde bedömas, något anslag för sagda ändamål icke erfordrades för budgetåret 1924—1925. Därest emellertid mot förmodan utvecklingen på arbetsmarknaden skulle kullkasta de i detta hänseende gjorda beräkningarna, har det synts departementschefen, att erforderlig nödhjälp borde kunna beredas genom anlåtande av statsverkets fond av rusdrycksmedel. Skulle förhållandena framdeles utveckla sig i sådan riktning, att en åtgärd av angiven art bleve erforderlig, skulle departementschefen återkomma till ämnet och underställa Kungl. Maj:t förslag till den framställning till riksdagen, som omständigheterna kunde påkalla.

I berörda fråga hava tre motioner väckts, som hänvisats till statsutskottets förberedande behandling.

Beträffande denna fråga kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

*Understöd i
vissa fall åt
genom tobaks-
monopolets
införande
nödlidande
personer.*

[12.]

13:o) Med anledning av vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 12) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *understöd i vissa fall åt genom tobaksmonopolets införande nödlidande personer* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 160,000 kronor.

*Provisoriska
avlönings-
tillägg åt
vissa ordi-
narie befatt-
ningshavare
vid yrkes-
inspektionen.*

[13.]

14:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 13) får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

a) medgiva, att såsom provisoriska avlöningstillägg må för budgetåret 1924—1925 utgå till yrkesinspektrisen ett belopp av 2,500 kronor, därav 1,650 kronor betraktas såsom lön och 850 kronor såsom tjänstgöringspenningar, samt till en var av de ordinarie kvinnliga assistenterna ett belopp av 1,800 kronor, därav 1,200 kronor betraktas såsom lön och 600 kronor såsom tjänstgöringspenningar, skolande i fråga om åtnjutande av nämnda avlöningstillägg i tillämpliga delar gälla enahanda bestämmelser, som fastställts beträffande avlöningar å stat för ifrågavarande tjänstemän; samt

b) för *beredande av provisoriska avlöningstillägg åt vissa ordinarie befattningshavare vid yrkesinspektionen* för nämnda budgetår bevilja ett extra anslag av 6,100 kronor.

15:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för *upprätthållande av yrkesinspektionens verksamhet*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 77,900 kronor.

*Upprätt-
hållande av
yrkesinspek-
tionens verk-
samhet.*

[14.]

16:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15) att såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för den av föreningen för arbetarskydd i Stockholm anordnade permanenta utställningen av skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 2,000 kronor.

*Föreningen
för arbetar-
skydd i Stock-
holm.*

[15.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 27 och 28 i statsrådsprotokollet.

För ifrågasvarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett extra anslag av 4,000 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehått två likalydande motioner, väckta, den ena (nr 63) inom första kammaren av fröken *K. Hesselgren* och herr *G. Strömberg*, och den andra (nr 123) inom andra kammaren av herrar *E. Johanson* i Stockholm och *B. Eriksson* i Grängesberg, vari föreslagits, att riksdagen måtte såsom bidrag till föreningen för arbetarskydd i Stockholm för budgetåret 1924—1925 bevilja ett understöd av 6,000 kronor.

Till stöd för sitt förslag hava motionärerna anfört följande:

»I bilagan till 1924 års statsverksproposition, femte huvudtiteln, hemställer statsrådet och chefen för socialdepartementet att såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för den av föreningen för arbetarskydd i Stockholm anordnade permanenta utställningen av skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet för budgetåret 1924—1925 måtte anvisas ett extra anslag av kronor 2,000:—.

Med anledning härav tillåta vi oss framhålla följande.

Föreningen för arbetarskydd bildades i Stockholm år 1905.

Föreningens ändamål är att väcka och underhålla intresset för åstadkommande och förbättrande av redan befintliga skyddsanordningar samt att intressera de av olycksfallen och dess följder närmast berörda arbetarna och arbetsgivarna, att var och en på sitt sätt bidra till deras förebyggande.

Detta mål söker föreningen nå genom

1) att samla modeller, teckningar och beskrivningar över skyddsanordningar, avsedda att förebygga och motverka olycksfall och yrkessjukdomar,

2) att genom utställning av skyddsanordningar, anslag, avsedda att uppställas å arbetsplatserna, av preparater, utvisande sjukliga förändringar på yrkessjukdomarnas område, visa arbetsgivare, industriverkschefer, arbetare och andra intresserade, huru skyddsföreskrifterna funktionera och huru sjukdomar vid utövandet av vissa yrken uppstå och kunna förebyggas,

3) att utbreda kännedom om lämpliga skyddande och profylaktiska åtgärder genom klagörande bilder och skriftliga meddelanden,

4) samt genom att anskaffa och sprida kännedom om inhemska och utländska böcker, tidskrifter och andra trycksaker, vilka behandla frågor beträffande skyddsföreskrifter, yrkeslagstiftning och därmed sammanhängande angelägenheter.

Föreningen har i av densamma förhyrd lokal anordnat en för allmänheten fritt tillgänglig utställning i huset Birgerjarlsgatan 32 i Stockholm och därstädes under de senaste åren anordnat demonstrationer av utställningsföremålen samt föredrag för olika kontingenter arbetare, tillhörande särskilda fackliga sammanslutningar, för elever vid tekniska- och yrkesskolor, hantverksinstitut, tekniska högskolan, Karolinska institutet, socialpolitiska institutet, tjänstemän vid de statliga verk och institutioner, vilka handlägga hithörande ärenden, samt allmänheten. Föredragen hava åskådliggjorts medelst förevisande av skioptikonbilder samt särskilda för ändamålet anskaffade filmer.

Dessutom har föreningen kostnadsfritt utlånat serier ur sitt rikhaltiga material av skioptikonbilder till lärare vid yrkesskolorna i övriga delar av landet, till yrkesinspektionens befattningshavare m. fl.

Kännedomen om föreningen och intresset för dess verksamhet ha varit i ständig stegring. Så hava arbetsgivarna i landet under årens lopp i ökat antal hänvänt sig till föreningen med förfrågningar om skyddsglasögon, ansiktsmasker och andra skyddstekniska anordningar.

Föreningen har från och med år 1913 ett eget organ »Arbetarskyddet», vilken tidskrift utkommer varje månad och innehåller illustrerade och andra artiklar i hithörande ämnen. Denna periodiska skrift bidrager ej minst att hos landets arbetsgivare och arbetare väcka, utbreda och vidmakthålla intresset för arbetarskyddsfrågor och socialförsäkring över huvud taget.

Föreningen har åtnjutit statsanslag 1906 med kronor 2,000: —, 1907—1909 med kronor 4,000: —, 1910—1912 med kronor 6,000: —, 1913—1920 med kronor 4,000: —, 1921—1922 med kronor 8,000: — och 1923 med kronor 4,000: —.

I särskild skrivelse har föreningen anhållit att för år 1924 komma i åtnjutande av ett understöd för sin verksamhet av kronor 6,000: —.

Socialministern har som nämnts föreslagit riksdagen att bevilja ett belopp av allenast kronor 2,000: — för innevarande år, därvid åberopande ej mindre nödvändigheten att nedbringa statens utgifter än även sänkningen i prisnivån, vilken för föreningen skulle vara ägnad att möjliggöra ett minskande av dess utgifter.

Vi hålla emellertid före, att nedskärning av ett så blygsamt tillmätt anslag som kronor 6,000: — till en förening, som i hög grad genom sin gagneliga och behjärtansvärda verksamhet avser att förebygga även statliga utgifter genom minskat antal olycksfall, icke i detta fall är lämpligt. Tvärtom kan staten, genom att med ett högre anslag giva föreningen ett kraftigt stöd, själv bespara sig utgifter, till vilka nedprutningen icke kommer att stå i någon som helst rimlig proportion. Härförutom är föreningen *i verkligt behov* av det högre anslaget, då situationen för närvarande för densamma ter sig synnerligen bekymmersam.

Ett anslag av allenast kronor 2,000: — skulle vidare, även om hänsyn togs till den lägre prisnivån, som inträffat efter krigsåren, vilken knappast

kan anses annat än i ringa grad kommit föreningen till del, utgöra en väsentlig sänkning av det understöd som före år 1914 tillerkänts föreningen.

Föreningens utställning har under de förflutna åren betydligt utökats i omfång genom tillkomsten av nya utställningsföremål, varigenom den gamla lokalen blivit för liten för föreningens behov och större och dyrare sådan måst förhyras.

I de flesta övriga europeiska länder utgå betydligt högre anslag till jämförbara inrättningar. I Finland t. ex. har staten — som ju även riktigast är — själv tagit denna angelägenhet helt och hållet om händer, och i Holland utgick år 1921 ett statligt och kommunalt understöd av ej mindre än 11,000 floriner, motsvarande i vårt mynt cirka 16,500 kronor.»

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, har för det ändamål, varom nu är fråga, statsbidrag utgått till föreningen för arbetarskydd i Stockholm för vart och ett av åren 1913—1920 med 4,000 kronor, för åren 1921 och 1922 med 8,000 kronor samt för innevarande budgetår med 4,000 kronor.

I sin till Kungl. Maj:t ingivna framställning om statsbidrag för år 1924 har föreningen framhållit, att föreningen, som avsåge att på sätt som hittills fullfölja sin uppgift, med bekymmer måste se sina möjligheter därtill stäckta, därest ej ett högre statsbidrag för år 1924 än det, som kommit föreningen till del för år 1923, kunde beredas densamma. Då någon minskning av föreningens redan nu mycket beskurna utgifter ej vore möjlig, utan en ökning snarare syntes vara nödvändig för fullföljande av en planerad och börjad utvidgning av utställningens hygieniska avdelning, hade föreningen hemställt om ett till 6,000 kronor förhöjt statsbidrag för år 1924.

I sitt över föreningens framställning avgivna utlåtande har socialstyrelsen anført, att några siffermässiga belägg för den av föreningen hävdade uppfattningen i fråga om sin bekymmersamma ekonomiska ställning vid ett bibehållande av det lägre statsbidraget icke kunnat framläggas, då det senast avslutade bokföringsåret omfattade år 1922, under vilket ännu det högre statsanslaget utgått. Emellertid vore det enligt styrelsens mening tydligt, att ett statsanslag för år 1924 å 4,000 kronor utgjorde ett avsevärt svagare stöd för föreningen än vad som lämnats densamma under de närmast föregående tio åren. Socialstyrelsen har dock ansett sig icke kunna tillstyrka högre belopp än det senast beviljade.

Kungl. Maj:t har emellertid nu på angivna skäl föreslagit, att berörda statsbidrag skulle för budgetåret 1924—1925 begränsas till 2,000 kronor, under det att motionsvis ifrågasatts, att bidraget måtte beviljas med av föreningen begärt belopp eller 6,000 kronor.

Vid den prövning, utskottet ägnat de sålunda väckta förslagen, har utskottet, med hänsyn till den gagnande verksamhet, föreningen för arbetarskydd hittills måste anses hava utövat, samt det behjärtansvärda syfte, föreningen avser att främja, funnit föreningen alltjämt vara värd understöd av statsmedel. Utskottet får sålunda tillstyrka, att statsbidrag beviljas föreningen jämväl för budgetåret 1924—1925. Vad storleken av statsbidraget

Utskottets
yttrande.

beträffar, har emellertid utskottet, som å ena sidan funnit skäl icke föreligga för en höjning av nu utgående bidrag men å andra sidan ej heller kunnat tillstyrka en så stor nedsättning av detsamma, som Kungl. Maj:t föreslagit, ansett sig böra förorda, att bidraget i fråga för budgetåret 1924—1925 bestämmes till 3,000 kronor.

Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och fröken Hesselgrens och herr Strömbergs samt herrar Johansons i Stockholm och Erikssons i Grängesberg ovanberörda motioner, såsom *bidrag till bestridande av kostnaderna för den av föreningen för arbetarskydd i Stockholm anordnade permanenta utställningen av skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 3,000 kronor.

Statens
tvångsarbets-
anstalter.

[16.]

17:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16) att *dels* besluta sådan ändring av den vid avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, fogade tjänsteförteckningen, att däri under femte huvudtiteln, statens tvångsarbetsanstalter, från och med den 1 juli 1924 införes följande:

assistent B 11,

dels, med ändring av vad därutinnan tidigare beslutits, bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid statens tvångsarbetsanstalter från och med den 1 juli 1924 på följande sätt:

Antal befattningar.	Avlöning och lönegrad enligt löneplanen.
1 direktör	B 17
1 direktör	B 15
1 pastor och förste lärare	B 15
1 kamrerare	B 14
1 assistent	B 12
1 assistent	B 11
1 assistent	B 9
2 assistenter, kvinnliga	C 6
1 trädgårdsmästare	B 6
3 uppsyningsmän	B 5
11 förste förmän ..	B 4
41 förmän	B 2
3 första vaktfruar	C 3
13 vaktfruar	C 1,

dels föreskriva, att de av 1921 års riksdag godkända särskilda bestämmelser beträffande tjänstemän vid statens tvångsarbetsanstalter skola från och med den 1 juli 1924 äga tillämpning jämväl å ifrågakvarande assistentbefattning i 11:e lönegraden,

dels godkänna det av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade förslaget till stat för statens tvångsarbetsanstalter, att tillämpas från och med den 1 juli 1924,

dels ock vid bifall härtill nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till statens tvångsarbetsanstalter, nu 532,000 kronor, med 12,500 kronor till 519,500 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 29—41 i statsrådsprotokollet.

Med bifall till Kungl. Maj:ts framställning uppförde 1921 års riksdag i riksstaten för år 1922 dels under rubriken *statens tvångsarbetsanstalter* ett ordinarie förslagsanslag å 556,000 kronor, dels ock under rubriken *statens tvångsarbetsanstalter: övergångsstat* ett ordinarie förslagsanslag av 15,000 kronor. För första halvåret 1923 upptogos de båda anslagen med hälften av nämnda belopp eller 278,000 och 7,500 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts i 1923 års statsverksproposition framställda förslag har riksdagen för budgetåret 1923—1924 uppfört det ordinarie förslagsanslaget till tvångsarbetsanstalterna med 532,000 kronor och det ordinarie förslagsanslaget till övergångsstat med 7,600 kronor. Därjämte har riksdagen godkänt ny ordinarie stat samt övergångsstat för ifrågavarande anstalter.

Nämnda stater äro av följande utseende:

Ordinarie stat.

A. Avlöningsstat.

Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	176,000:—
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	10,000:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	28,000:—

Tvångsarbetsanstalten i Landskrona.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	60,000:—
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	2,500:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	37,000:—

B. Omkostnadsstat.

Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö.

Övriga kostnader för driften, <i>förslagsanslag</i>	kronor	115,000:—
---	--------	-----------

Tvångsarbetsanstalten i Landskrona.

Övriga kostnader för driften, <i>förslagsanslag</i>	kronor	103,500:—
		<hr/>
Summa <i>förslagsanslag</i>	kronor	532,000:—

Övergångsstat.

	Lön eller motsvarande	Tjänstgöringspenningar eller motsvarande	Arvode för särskilt uppdrag	Summa
Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö.				
1 lärare, arvode	1,200	900	—	2,100 ¹⁾
Till ålderstillägg, förslagsvis	—	—	—	400
Tvångsarbetsanstalten i Landskrona.				
1 förste förman (med förordnande såsom uppsyningsman)	1,000	550	200	1,750 ²⁾
1 förman	800	500	—	1,300 ²⁾
Till ålderstillägg, förslagsvis	—	—	—	300
Till hyresersättningar och vedanslag, där förmån av fri bostad med bränsle icke åtnjutes, samt till beklädnadsersättning, förslagsvis	—	—	—	1,750
Summa förslagsanslag	—	—	—	7,600

¹⁾ Efter 5 år kan den del av arvodet, som motsvarar lön, höjas med 400 kronor och efter 10 år med ytterligare 400 kronor.

²⁾ Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor och efter 10 år med ytterligare 100 kronor.

Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag, i vad detsamma avser anslag för tvångsarbetsanstalten å Svartsjö, innebär, att den nu å övergångsstat uppförda lärarbefattningen skulle — såsom redan i samband med löneregleringen för tvångsarbetsanstalterna ifrågasattes — ersättas med en å ordinarie stat uppförd assistenttjänst med avlöning enligt 11:e lönegraden, avdelning B av avlöningsreglementets löneplan, i följd varav å ena sidan anslagsposten för avlöningar till ordinarie tjänstemän vid anstalten skulle höjas med i avrundat tal 5,000 kronor till 181,000 kronor, under det att å andra sidan de å tvångsarbetsanstalternas gemensamma övergångsstat för Svartsjöanstaltens del uppförda beloppen, 2,100 kronor till arvode åt läraren samt 400 kronor till ålderstillägg, skulle utslutas. Vidare skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag det till läkaren vid anstalten nu utgående arvodet höjas från 4,600 kronor till 5,256 kronor, motsvarande avlöningen å C-ort i 16:de lönegraden för manlig tjänsteman, och anslagsposten för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. på grund härav ökas med det för sagda löneförhöjning erforderliga beloppet eller, med någon avrundning nedåt, till 28,500 kronor. Slutligen skulle den å omkostnadsstaten upptagna anslagsposten till övriga kostnader för driften nedsättas från 115,000 kronor till 110,000 kronor.

Vad Landskronaanstalten beträffar, innebär Kungl. Maj:ts föreliggande förslag dels en höjning av anslagsposten till vikariatsersättningar med 2,000 kronor, beroende i huvudsak på en befattningshavares permanenta behov av tjänstledighet för sjukdom, dels en nedsättning av den å omkostnadsstaten upptagna anslagsposten till övriga kostnader för driften med 15,000 kronor, dels ock ett utslutande av övergångsstaten för anstalten. De å sistnämnda stat kvarstående befattningshavarna komma nämligen att före det nya budgetårets ingång avgå med pension.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag skulle sålunda den ordinarie staten för statens tvångsarbetsanstalter erhålla följande utseende:

Stat.

A. Avlöningsstat.

<i>Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö.</i>	
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 181,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 10,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 28,500
<i>Tvångsarbetsanstalten i Landskrona.</i>	
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 60,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 4,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 37,000

B. Omkostnadsstat.

<i>Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö.</i>	
Övriga kostnader för driften, <i>förslagsanslag</i>	kronor 110,000
<i>Tvångsarbetsanstalten i Landskrona.</i>	
Övriga kostnader för driften, <i>förslagsanslag</i>	» 88,500
<u>Summa förslagsanslag</u> kronor 519,500	

Övergångsstaten skulle, såsom redan förut framhållits, icke vidare vara erforderlig och anslaget till densamma alltså kunna uteslutas ur riksstaten.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehåft två likalydande motioner, väckta, den ena (nr 64) inom första kammaren av fröken *K. Hesselgren* och den andra (nr 226) inom andra kammaren av fröken *E. Tamm*, vari hemställt, att riksdagen, med ändring av Kungl. Maj:ts förslag rörande omkostnadsstaten för tvångsarbetsanstalten i Landskrona, måtte besluta höja det i nämnda stat upptagna förslagsanslaget till övriga kostnader för driften till 96,500 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

Såsom ovan nämnts, innebär Kungl. Maj:ts förevarande förslag, vad först tvångsarbetsanstalten å Svartsjö beträffar, att den nu å övergångsstat uppförda lärarbefattningen därstädes skulle ersättas med en å ordinarie stat uppförd assistenttjänst. Mot denna förändring har utskottet icke haft något att erinra. Med hänsyn till omfattningen av den undervisning, som, enligt vad utskottet inhämtat, numera åvilar läraren vid anstalten, har utskottet ock funnit sig böra tillstyrka, att assistenten i lönehänseende jämställes med assistenter av 2:a klass vid fångvårdsstaten och sålunda placeras i 11:e lönegraden av den i 9 § av avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl. verk intagna löneplan.

Utskottets
yttrande.

Vidkommande härefter Kungl. Maj:ts förslag om höjning av nu utgående arvode till läkaren vid Svartsjöanstalten har utskottet likaledes av den i ämnet lämnade utredningen blivit övertygat om, att för erhållande av fullt kompetent innehavare av befattningen i fråga en förhöjning av läkararvodet torde vara ofrånkomlig. Enligt utskottets mening synes detsamma emellertid icke böra ställas i relation till någon viss löneklass i det nya lönesystemet, utan lär arvodet böra bestämmas till i avrundat tal 5,000 kronor. Vid bifall härtill torde någon nedsättning av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare dock icke böra ske, utan torde densamma liksom övriga av Kungl. Maj:t å staten för Svartsjöanstalten föreslagna anslagsposter, mot vilkas beräkning utskottet ej haft något att erinra, upptagas i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Vad slutligen beträffar Kungl. Maj:ts framställning, i vad densamma avser anslag till tvångsarbetsanstalten i Landskrona samt de i fråga om detta förslag väckta motionerna, har utskottet funnit sig böra ansluta sig till vad Kungl. Maj:t i skilda hänseenden härutinnan föreslagit. Utskottet delar visserligen motionärernas uppfattning därom, att en anordning av den art, motionärerna ifrågasatt, torde kunna åvägbringa ett gynnsammare resultat av tvångsarbetet än vad nu är fallet, men har utskottet, då enligt dess mening åtgärder i det av motionärerna angivna syftet lära böra upptagas till prövning i samband med det förslag till ny lösdriverlag, som inom en nära framtid torde vara att förvänta, ansett sig icke nu kunna tillstyrka riksdagen att på enskilda motionärens yrkande anvisa medel för det ändamål, som i motionerna ifrågasatts.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å ovanberörda motioner, i vad desamma skilja sig från Kungl. Maj:ts förslag,

a) besluta sådan ändring av den vid avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, fogade tjänsteförteckningen, att däri under femte huvudtiteln, statens tvångsarbetsanstalter, från och med den 1 juli 1924 införes följande:

assistent B 11,

b) med ändring av vad därutinnan tidigare beslutits, bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid statens tvångsarbetsanstalter från och med den 1 juli 1924 på följande sätt:

Antal befattningar.	Avlöning och lönegrad enligt löneplanen.
1 direktör	B 17
1 direktör	B 15
1 pastor och förste lärare	B 15
1 kamrerare	B 14
1 assistent	B 12
1 assistent	B 11

Antal befattningar.	Avlöning och lönegrad enligt löneplanen.
1 assistent	B 9
2 assistenter, kvinnliga	C 6
1 trädgårdsmästare	B 6
3 uppsyningsmän	B 5
11 förste förmän	B 4
41 förmän	B 2
3 första vaktfruar	C 3
13 vaktfruar	C 1,

c) föreskriva, att de av 1921 års riksdag godkända särskilda bestämmelser beträffande tjänstemän vid statens tvångsarbetsanstalter skola från och med den 1 juli 1924 äga tillämpning jämväl å ifrågavarande assistentbefattning i 11:e lönegraden,

d) godkänna det av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordade förslaget till stat för statens tvångsarbetsanstalter, att tillämpas från och med den 1 juli 1924, samt

e) vid bifall härtill nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *statens tvångsarbetsanstalter*, nu 532,000 kronor, med 12,500 kronor till 519,500 kronor.

18:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17) hemställer utskottet,

att riksdagen må ur riksstaten utesluta det ordinarie förslagsanslaget till *statens tvångsarbetsanstalter*: *övergångsstat*.

Övergångsstat.
[17.]

19:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 18) att till driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister vid Svartsjö för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 15,000 kronor.

Statens vårdanstalt för alkoholister vid Svartsjö.

Ifrågavarande anslag är för budgetåret 1923—1924 uppfört med ett belopp 25,000 kronor.

[18.]

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister vid Svartsjö* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 15,000 kronor.

20:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19) att till driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister i Landskrona för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 2,000 kronor.

Statens vårdanstalt för alkoholister i Landskrona.

För berörda ändamål är i riksstaten för budgetåret 1923—1924 upptaget ett extra förslagsanslag å 3,000 kronor.

[19.]

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må till *driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister i Landskrona* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 2,000 kronor.

Driftkost-
nader för
statens vård-
anstalt å
Venngarn för
alkoholister.

[20.]

21:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20) att för budgetåret 1924—1925 anvisa

dels till avlöningar och vikariatsersättningar åt befattningshavare vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholiser ett extra anslag av 41,445 kronor, *dels ock* till bidrag till driftkostnaderna i övrigt vid samma anstalt ett extra förslagsanslag av 33,300 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 43—48 i statsrådsprotokollet.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen för budgetåret 1923—1924 anvisat *dels* till avlöningar och vikariatsersättningar åt befattningshavare vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholiser ett extra anslag av 40,945 kronor, *dels ock* till bidrag till driftkostnaderna i övrigt vid samma anstalt ett extra förslagsanslag av 39,700 kronor.

Den av Kungl. Maj:t nu föreslagna höjningen av förstnämnda anslag är föranledd därav, att under nästkommande budgetår ett antal befattningshavare vid anstalten bliva berättigade till ålderstillägg. Nedsättningen i driftkostnadsanslaget har ansetts kunna ske med hänsyn till inträffat prisfall å livsförnödenheter m. m.

Vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit riksdagen har icke givit utskottet anledning till erinran, och får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må för budgetåret 1924—1925 anvisa

a) till *avlöningar och vikariatsersättningar åt befattningshavare vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholiser* ett extra anslag av 41,445 kronor, samt

b) till *bidrag till driftkostnaderna i övrigt vid samma anstalt* ett extra förslagsanslag av 33,300 kronor.

Vissa övriga
anslag till
alkoholist-
vården m. m.

[21.]

22:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 21) att för budgetåret 1924—1925 anvisa

dels såsom bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader ett extra förslagsanslag av 90,000 kronor,

dels till bestridande av statens kostnader för farliga alkoholister, handräkning, läkarutlåtanden, vittnesersättningar m. m. ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor,

dels såsom bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor,

dels ock till sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården ett extra anslag av 3,600 kronor;

ävensom medgiva,

dels att av ovannämnda anslag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader må kunna till erkända alkoholistanstalten Hemmet Gunnarskog för budgetåret 1924—1925 utgå bidrag till driftkostnaderna med ej mindre ett belopp av en krona för dag och vårdplats, än även ett belopp

för vårddag, som med en krona understiger det till övriga erkända alkoholistanstalter utgående statsbidraget,

dels att den behållning, som må återstå å det på 1922 års riksstat uppförda förslagsanslaget, högst, 100,000 kronor, till understöd åt nykterhetsnämnderna m. m., att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, vid utgången av budgetåret 1923—1924, jämväl efter sistnämnda tidpunkt må användas för samma ändamål,

dels ock att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller som tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespassevolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond må, efter av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommun, förening, stiftelse eller annan för anordnande av allmän alkoholistanstalt.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 48—56 i statsrådsprotokollet.

För budgetåret 1923—1924 har riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beviljat följande extra anslag, nämligen

dels såsom bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader ett extra förslagsanslag av 100,000 kronor,

dels till bestridande av statens kostnader för farliga alkoholister, handräkning, läkarutlåtanden, vittnesersättningar m. m. ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor,

dels såsom bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor,

dels ock till sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården ett extra anslag av 3,600 kronor.

Vidare har riksdagen, likaledes i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, medgivit,

dels att av ovannämnda anslag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader må kunna till erkända alkoholistanstalten Hemmet Gunnarskog för budgetåret 1923—1924 utgå bidrag till driftkostnaderna med ej mindre ett belopp av en krona för dag och vårdplats, än även ett belopp för vårddag, som med en krona understiger det till övriga erkända alkoholistanstalter utgående statsbidraget,

dels att uppkommen behållning på det å 1922 års riksstat upptagna förslagsanslaget, högst, 100,000 kronor, till understöd åt nykterhetsnämnderna m. m. må för samma ändamål användas under budgetåret 1923—1924,

dels ock att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller som tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespassevolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter

av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommun, förening, stiftelse eller annan för anordnande av allmän alkoholistanstalt.

Utskottets
yttrande.

Såsom den i statsrådsprotokollet lämnade redogörelsen för de anslag, varom nu är fråga, utvisar, må enligt de år 1921 tillkomna bestämmelserna angående statsbidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader, dylikt bidrag utgå till erkänd alkoholistanstalt med högst 3 kronor 50 öre och till enskild alkoholistanstalt med högst 3 kronor, allt för vårddag räknat. För åren 1921 och 1922 bestämdes också de utgående driftkostnadsbidragen till dessa maximibelopp. För tiden därefter har däremot en sänkning av bidragen ägt rum. För första halvåret 1923 har sålunda Kungl. Maj:t fastställt bidragsbeloppen för vårddag till 3 kronor för erkända och 2 kronor 50 öre för enskilda anstalter, och för budgetåret 1923—1924 hava beloppen bestämts till respektive 2 kronor 75 öre och 2 kronor 25 öre.

Vidkommande anslagsbehovet för nästkommande budgetår, har nu Kungl. Maj:t med hänsyn till den sänkning av prisnivån, som ägt rum sedan år 1921, ansett sig böra räkna med att statsbidragsbeloppen kunna nedsättas till respektive 2 kronor 50 öre och 2 kronor för vårddag, och har under denna förutsättning det erforderliga anslagsbeloppet synts kunna beräknas till 90,000 kronor. Då emellertid Kungl. Maj:t ansetts böra hava möjlighet att, om så skulle visa sig behövt eller lämpligt, vidtaga jämkning i de ifrågasatta bidragsbeloppen, har någon ändring i avseende å nuvarande maximibelopp synts icke böra företagas och hava jämväl i övrigt de gällande författningsbestämmelserna lämnats orubbade.

Vad Kungl. Maj:t sålunda ifrågasatt har icke givit utskottet anledning till erinran och har utskottet ej heller haft något att erinra emot, att bidrag till driftkostnaderna utgår från nyssnämnda anslag till alkoholistanstalten Hemmet Gunnarskog efter samma grunder, som under de senaste åren tillämpats.

Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av anslag med enahanda belopp, som för innevarande budgetår ägt rum, *dels* för bestridande av statens kostnader för farliga alkoholister, handräckning, läkarutlåtanden, vittnesersättningar m. m., *dels* såsom bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter, *dels ock* till sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården har utskottet likaledes funnit sig böra tillstyrka.

Då utskottet ej heller funnit skäl till erinran vare sig emot Kungl. Maj:ts förslag ifråga om dispositionen av 1922 års anslag till understöd åt nykterhetsnämnderna m. m. eller mot vad Kungl. Maj:t i övrigt under förevarande punkt föreslagit riksdagen, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må

I) för budgetåret 1924—1925 anvisa

a) såsom bidrag till *erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader* ett extra förslagsanslag av 90,000 kronor,

b) till bestridande av statens kostnader för *farliga alkoholister, handräckning, läkarutlåtanden, vittnesersättningar m. m.* ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor,

c) såsom bidrag till *anordnande av erkända alkoholistanstalter* ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor,

d) till *sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården* ett extra anslag av 3,600 kronor;

II) medgiva,

a) att av ovannämnda anslag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader må kunna till erkända alkoholistanstalten Hemmet Gunnarskog för budgetåret 1924—1925 utgå bidrag till driftkostnaderna med ej mindre ett belopp av en krona för dag och vårdplats, än även ett belopp för vård dag, som med en krona understiger det till övriga erkända alkoholistanstalter utgående statsbidraget,

b) att den behållning, som må återstå å det på 1922 års riksstat uppförda förslagsanslaget, högst, 100,000 kronor till understöd åt nykterhetsnämnderna m. m., att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, vid utgången av budgetåret 1923—1924, jämväl efter sistnämnda tidpunkt må användas för samma ändamål,

c) att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller som tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespassevolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommun, förening, stiftelse eller annan för anordnande av allmän alkoholistanstalt.

23:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 22) att till främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, av 15,000 kronor.

Främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 57—60 i statsrådsprotokollet.

[22.]

Under ett antal år tillbaka hava anslag på extra stat av riksdagen beviljats till främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder. Anslaget för år 1922 var uppfört med 25,750 kronor. Därav skulle ett belopp om 22,750 kronor såsom förslagsanslag, högst, enligt riksdagens beslut utgå sålunda:

a) till främjande av svenska sällskapet för nykterhet och folkuppfostran, det år 1837 stiftade nykterhetssällskapets verksamhet	kronor 10,000: —
b) till främjande av järnvägmännens helnykterhetsförbunds verksamhet	» 2,000: —
c) till främjande av Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamlings upplysningsbyrås verksamhet	» 10,000: —
d) såsom bidrag till uppehållande av internationella byråns i Lausanne för alkoholismens bekämpande verksamhet	» 750: —
	<hr/> Summa kronor 22,750: —

Återstående 3,000 kronor ställdes såsom reservationsanslag till Kungl. Maj:ts förfogande för främjande på annat sätt av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder.

Vid behandling av 1922 års statsverksproposition (femte huvudtiteln, punkt 32) fann Kungl. Maj:t, att med den slutliga prövningen av då ingivna framställningar om statsbidrag till ovanberörda organisationer kunde anstå till 1923 års riksdag utom beträffande frågan om bidrag till främjande av Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamlings upplysningsverksamhet, för vilket ändamål ett anslag å 5,000 kronor äskades för första halvåret 1923.

Då å de under flera föregående år beviljade reservationsanslagen å 3,000 kronor funnos jämförelsevis stora besparingar, ansågs något dylikt anslag icke behöva begäras för nyssnämnda halvår.

Riksdagen beviljade det av Kungl. Maj:t sålunda äskade anslaget å 5,000 kronor till främjande av Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamlings upplysningsbyrås verksamhet samt anvisade dessutom, i anledning av två inom riksdagen väckta motioner, såsom bidrag till uppehållande av internationella byråns i Lausanne verksamhet för första halvåret 1923 ett förslagsanslag, högst, å samma belopp som det, varmed anslaget dittills för år utgått, eller 750 kronor.

Vid anmälan av frågan om statsanslag för nu ifrågakvarande ändamål till 1923 års statsverksproposition (femte huvudtiteln, punkt 35) anförde departementschefen beträffande anslaget till svenska sällskapet för nykterhet och folkuppfostran, att han ansåge detsamma under dåvarande förhållanden böra begränsas till 5,000 kronor. Departementschefen föreslog vidare, att jämväl anslaget till främjande av järnvägmännens helnykterhetsförbunds verksamhet skulle nedsättas till hälften av det senast anvisade årsbeloppet eller till 1,000 kronor. Anslaget till internationella byrån i Lausanne för alkoholismens bekämpande borde för ifrågakvarande budgetår bestämmas till 1,000 kronor. Vidkommande slutligen anslaget till understödjande av Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamlings upplysningsbyrås verksamhet fann departementschefen detsamma med hänsyn till den statsfinansiella situationen och i betraktande av de inskränkningar, som ansetts oundgängliga med avseende å jämförliga anslag, skäligen böra bestämmas till 8,000 kronor.

Då på de under flera föregående år beviljade reservationsanslagen å 3,000 kronor funnes jämförelsevis stora besparingar, syntes departementschefen något dylikt anslag icke behöva äskas för budgetåret 1923—1924.

I enlighet med nyssberörda förslag till fördelningsplan äskade Kungl. Maj:t till främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder ett extra anslag av 15,000 kronor för budgetåret 1923—1924.

Statsutskottet tillstyrkte de i statsverkspropositionen beräknade bidragsbeloppen. Riksdagen följde emellertid ett inom utskottet reservationsvis framställt yrkande, som var i så måtto avvikande från Kungl. Maj:ts förslag, att statsbidragen till nykterhetssällskapens representantförsamlings upplysningsbyrå och till den internationella byrån i Lausanne skulle höjas till 10,000 kronor respektive 1,500 kronor.

I anslutning härtill anvisade riksdagen för budgetåret 1923—1924 till främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder ett extra anslag av 17,500 kronor, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Enligt Kungl. Maj:ts nu framlagda föreslag, skulle statsbidragen till nu ifrågasvarande nykterhetsorganisationer för nästa budgetår utgå med enahanda belopp som de för innevarande budgetår av Kungl. Maj:t föreslagna eller på följande sätt:

a) till främjande av svenska sällskapets för nykterhet och folkuppfostran, det år 1837 stiftade nykterhetssällskapets verksamhet	kronor	5,000: —
b) till främjande av järnvägsmännens helykterhetsförbunds verksamhet	»	1,000: —
c) till främjande av Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamlings upplysningsbyrås verksamhet	»	8,000: —
d) såsom bidrag till uppehållande av internationella byråns i Lausanne för alkoholismens bekämpande verksamhet	»	1,000: —
	<u>Summa kronor</u>	<u>15,000: —</u>

I sammanhang med Kungl. Maj:ts under förevarande punkt gjorda framställning har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren (nr 65) av herr *A. J. Bäck m. fl.* och den andra inom andra kammaren (nr 45) av herr *Aug. Sävström m. fl.*, vari hemställts, att anslaget till Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamling för upprätthållande av dess upplysningsbyrås verksamhet måtte även för budgetåret 1924—1925 utgå med 10,000 kronor, att anslaget till internationella byrån i Lausanne mot alkoholismen måtte för budgetåret 1924—1925 beviljas med oförändrat belopp eller 1,500 kronor, samt att samtliga anslagen till nykterhetens främjande och motarbetande av dryckenskapens följder måtte utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel samt överflyttas från femte till åttonde huvudtiteln,

dels ock i hithörande delar två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren (nr 160) av herr *Johan Bergman m. fl.* och den andra inom andra kammaren (nr 230) av herr *A. Olsson i Mora m. fl.*, vari bland annat och så vitt nu är fråga föreslagits, att riksdagen måtte för sin del till undervisnings- och upplysningsverksamhet för nykterhetens främjande för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 155,000 kronor, varav skulle utgå bidrag till nu ifrågasvarande organisationer med högst 5,000 kronor till

främjande av svenska sällskapets för nykterhet och folkuppfostran verksamhet, högst 1,000 kronor till järnvägsmännens helnykterhetsförbunds verksamhet, högst 10,000 kronor till främjande av Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamlings upplysningsbyrås verksamhet och högst 1,500 kronor såsom bidrag till uppehållande av internationella byrån i Lausanne för alkoholismens bekämpande *samt att* riksdagen måtte besluta, att besparingarna å de under femte huvudtiteln (vid punkt 22, nr 30, sid. 60 och 61 i årets statsverksproposition) omförmälda reservationsanslagen skola överföras till åttonde huvudtiteln och såsom reservationsanslag få av Kungl. Maj:t disponeras för de ändamål, för vilkas främjande dessa medel ursprungligen av riksdagen beviljades.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottets
yttrande.

Vid den prövning, utskottet ägnat Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har utskottet funnit sig böra tillstyrka detsamma, i vad det angår anvisandet av de till främjande av svenska sällskapets för nykterhet och folkuppfostran verksamhet samt till järnvägsmännens helnykterhetsförbunds verksamhet äskade anslagen å respektive 5,000 och 1,000 kronor.

Vad däremot angår de anslag Kungl. Maj:t begärt för främjande av Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamlings upplysningsbyrås verksamhet samt till bidrag till uppehållande av internationella byråns i Lausanne för alkoholismens bekämpande verksamhet, vilka anslag för innevarande budgetår utgå med respektive 10,000 och 1,500 kronor, har utskottet, i betraktande av de begränsade ekonomiska resurser, varöver dessa organisationer förfoga, icke kunnat biträda de av Kungl. Maj:t föreslagna reduceringarna av anslagen ifråga, utan har utskottet härutinnan ansett sig böra ansluta sig till de motionsvis framställda yrkandena om dessa anslags bibehållande vid de belopp, varmed de för närvarande utgå.

Motionsvis har också föreslagits, att samtliga anslagen till nykterhetens främjande och motarbetande av dryckenskapens följder måtte utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel och överflyttas från femte till åttonde huvudtiteln samt att riksdagen måtte besluta, att besparingarna å de under femte huvudtiteln omförmälda reservationsanslagen för nu berörda ändamål skola överföras till åttonde huvudtiteln och såsom reservationsanslag få av Kungl. Maj:t disponeras för de ändamål, för vilkas främjande dessa medel ursprungligen av riksdagen beviljades. Detta förslag har synts utskottet väl motiverat. Vad särskilt angår förflyttning av de under femte huvudtiteln nu utgående anslag till nykterhetens främjande, skulle, såsom i motionerna I: 160 och II: 230 framhållits, genom en dylik förflyttning de av anslagen berörda organisationerna komma att ställas under skolöverstyrelsens överinseende, varigenom sagda styrelse kunde i ett sammanhang pröva och bedöma de ärenden, som röra undervisnings- och upplysningsverksamheten i nykterhetsfrågan. Den överflyttning av anslagen, som utskottet sålunda vill tillstyrka, anser utskottet dock icke böra äga rum förrän från och med bud-

getåret 1925—1926 och förutsätter utskottet alltså, att förslag i berörda hänseende av Kungl. Maj:t framlägges för nästkommande riksdag.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får utskottet alltså hemställa,

I) att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och herrar Bärge m. fl. och Sävströms m. fl. samt Bergmans m. fl. och Olssons i Mora m. fl. ovanberörda motioner

A) till *främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 17,500 kronor, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel;

B) besluta, att av nämnda anslag skola under de villkor, som av Kungl. Maj:t prövas lämpliga, utgå:

a) till främjande av svenska sällskapets för nykterhet och folkuppfostran, det år 1837 stiftade nykterhetssällskapets verksamhet	kronor	5,000: —
b) till främjande av järnvägsmännens helnykterhetsförbunds verksamhet.....	»	1,000: —
c) till främjande av Sveriges nykterhets-sällskaps representantförsamlings upplysningsbyrås verksamhet.....	»	10,000: —
d) såsom bidrag till uppehållande av internationella byråns i Lausanne för alkoholisomens bekämpande verksamhet ..	»	1,500: —

Summa kronor 17,500: —

II) att ovanberörda motioner må i övriga delar, såvitt de beröra femte huvudtiteln, anses besvarade genom vad utskottet anför.

24:o) I enlighet med vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 23) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad innevarande budgetår ägt rum, för *understödjande av sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd*, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 170,000 kronor.

*Sjukkassor,
som meddela
moderskaps-
understöd.*

[23.]

25:o) Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 24) får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1924—1925 anvisa, att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för uppehållande under nämnda tid av *tillsyn över understödsföreningar*, ett extra anslag av 6,000 kronor.

*Tillsyn över
understöds-
föreningar.*

[24.]

26:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 25) att till bestridande av kostnaderna för arbetsrådet för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 61,150 kronor.

Arbetsrådet.

[25.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 62—66 i statsrådsprotokollet.

För gäldande av kostnader för tillämpning av lagen om arbetstidens begränsning m. m. anvisades på extra stat för år 1922 ett förslagsanslag av 164,100 kronor och för första halvåret 1923 ett förslagsanslag av 60,000 kronor. Av nämnda anslag hade beräknats respektive 124,275 kronor och 48,700 kronor för arbetsrådets verksamhet, respektive 17,300 kronor och 3,260 kronor till förstärkning av arbetskrafterna å socialstyrelsens arbetarskyddsbyrå samt respektive 22,570 kronor och 8,010 kronor till förstärkning av arbetskrafterna hos yrkesinspektionen.

För motsvarande ändamål har 1923 års riksdag, i enlighet med Kungl. Maj:ts i proposition nr 89 gjorda framställning, för budgetåret 1923—1924 beviljat ett extra förslagsanslag av 103,500 kronor. Därvid beräknades för arbetsrådet 74,500 kronor, för socialstyrelsens arbetarskyddsbyrå 6,400 kronor och för yrkesinspektionen 22,650 kronor, varvid emellertid slutsumman av dessa belopp, 103,550 kronor, avrundades till 103,500 kronor.

Genom brev den 22 juni 1923 har Kungl. Maj:t förklarat, att den för tiden 1 januari—30 juni 1923 fastställda avlönings- och omkostnadsstaten för arbetsrådet, slutande å ett belopp av tillhoppa 83,725 kronor för år räknat, skulle oförändrad gälla för tiden 1 juli—31 december 1923. I samma brev har Kungl. Maj:t fastställt följande avlönings- och omkostnadsstat, för år räknat, för arbetsrådet att lända till efterrättelse för tiden 1 januari—30 juni 1924:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
A. Avlöningar.				
1 ordförande och chef	9,500	4,500	1,000	15,000
1 ledamot, arvode	—	—	—	4,000
5 ledamöter, arvoden å tillhoppa	—	—	—	20,000
1 sekreterare, tillika föredragande	4,700	2,500	600	7,800
1 kvinnligt biträde i tredje lönegraden (registrator)	1,450	700	200	2,350
Kronor	—	—	—	49,150
B. Omkostnader.				
Till vikariatsersättningar, ersättningar till extra tjänstemän och andra biträden, ersättningar för särskilda utredningar genom tekniskt eller ekonomiskt sakkunniga, tryckningskostnader, hyra, kostnader för belysning, uppvärmning, städning, möbler, böcker, tidningar, telefoner, kontorsrekvisita m. m. ävensom arvoden samt resekostnads- och traktamentsersättningar åt suppleanter, då de inkallas såsom ersättare för de ledamöter, som representera arbetsgivare eller arbetare, förslagsvis	—	—	—	16,000
Summa kronor	—	—	—	65,150

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehäft två likalydande motioner, väckta den ena (nr 61) inom

första kammaren av herr *G. Strömberg* och den andra (nr 122) inom andra kammaren av herr *Edv. Johanson* i Stockholm, vari hemstälts, att riksdagen ville besluta, att till bestridande av kostnaderna för tillämpning av lagen om arbetstidens begränsning m. m. för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 82,100 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

Enligt Kungl. Maj:ts förevarande förslag skulle den ändring i arbetsrådets sammansättning från och med nästkommande budgetår vidtagas, att antalet i staten upptagna ledamöter med särskilt arvode skulle minskas från sex till fem, varemot sekreteraren skulle förordnas att tillika vara ledamot av rådet utan rätt att härför uppbära särskild ersättning. Den sålunda föreslagna ändringen har icke givit utskottet anledning till erinran och har utskottet sålunda icke funnit tillräckliga skäl vara anförda för det motionsvis framförda yrkandet om bibehållande av nuvarande antal ledamöter i rådet.

Vad beträffar behovet av anslag till förstärkande av socialstyrelsens och yrkesinspektionens arbetskrafter, har departementschefen framhållit, att behov av särskilda medel för ifrågavarande ändamål icke längre gjorde sig gällande i samma grad som tidigare varit förhållandet. Vad sålunda socialstyrelsen anginge, har dess viktigaste befattning med arbetstidslagstiftningens tillämpning ursprungligen gått ut på att behandla framställningar om medgivande till sådan utsträckning av arbetstiden, som avsåges i 7 § av lagen om arbetstidens begränsning. Sedan denna uppgift numera överförts till arbetsrådet och de övriga åligganden i förevarande avseende, som tillkomme socialstyrelsen, i samband med den inträdda minskningen i antalet ansökningar enligt arbetstidslagen avsevärt nedgått, vore, enligt vad departementschefen inhämtat, de göromål, som förorsakades styrelsen av arbetstidslagens tillämpning, för närvarande av mycket ringa omfattning. Särskilt anslag för dessa göromåls bestridande vore därför icke längre erforderligt. Vad yrkesinspektionen beträffade, ålåg det dess befattningshavare att öva tillsyn över arbetstidslagens efterlevnad. Redan från början förutsattes det, att denna tillsyn i regel skulle kunna utföras i samband med inspektionsverksamheten i övrigt, ehuru med hänsyn till den tidsutdräkt vid inspektionerna, som densamma beräknades komma att medföra, någon ökning i antalet befattningshavare ansågs behöfelig. Sedan arbetstidslagstiftningen nu varit i tillämpning under en tid av fyra år och kännedomen om dess bestämmelser hunnit att bliva mera allmänt spridd, har den på yrkesinspektionen ankommande tillsynen över arbetstidslagens efterlevnad icke syntts vara av större omfattning än att den väl låte sig utövas i samband med befattningshavarnas inspektionsverksamhet i övrigt. Med hänsyn härtill hava särskilda befattningshavare ej vidare syntts behöva avses för denna speciella del av yrkesinspektionens arbete. Det under förevarande anslag hittills beräknade beloppet till förstärkning av yrkesinspektionens arbetskrafter har därför ock ansetts kunna bortfalla.

Utskottets
yttrande.

Ej heller i dessa delar har utskottet funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och har utskottet alltså ansett de skäl, som av motionärerna anförts för ett bibehållande, om ock i begränsad omfattning, av anslag för nu berörda ändamål, icke vara av den beskaffenhet, att utskottet kunnat på dem grunda ett förordande till motionärernas yrkande.

I enlighet med vad utskottet sålunda anført skulle kostnaden för tillämpning av lagen om arbetstidens begränsning m. m. för budgetåret 1924—1925 kunna, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, begränsas till det för arbetsrådets verksamhet erforderliga beloppet, 61,150 kronor. I överensstämmelse härmed synes ock ifrågavarande anslags rubrik böra — såsom av Kungl. Maj:t ock ifrågasatts — ändras till att avse allenast bestridande av kostnaderna för arbetsrådet.

Under hänvisning till vad sålunda anförts, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å ovanberörda motioner, i vad desamma skilja sig från Kungl. Maj:ts förslag, till bestridande av kostnaderna för *arbetsrådet* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 61,150 kronor.

Upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet.

27:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 26) att för upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet m. m., utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 574,000 kronor.

[26.]

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 67—69 i statsrådsprotokollet.

För upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet m. m. är för innevarande budgetår å extra stat anvisat ett förslagsanslag å 630,000 kronor.

Detta belopp har beräknats på följande sätt:

lönetillägg till generaldirektören	kronor	4,000: —
ersättning till sakkunniga hos styrelsen	»	12,000: —
avlönningar och vikariatsersättningar till icke-ordinarie befattningshavare hos styrelsen m. m.	»	325,000: —
ersättning åt styrelsens ombud	»	90,000: —
reskostnads- och traktamentsersättning åt nämnda ombud	»	70,000: —
reskostnads- och traktamentsersättning åt styrelsen samt dess sakkunniga	»	4,000: —
städning av ämbetslokalen, värme och belysning	»	28,000: —
skrivmaterialier, telefon, böcker, bindning av kontorsböcker m. m.	»	29,000: —
tryckningskostnader	»	42,000: —
inköp av inventarier, inklusive skriv- och räknemaskiner	»	14,000: —
vakthållning nattetid inom styrelsens lokaler, utgifter för fastigheterna samt diverse utgifter	»	12,000: —

Summa kronor 630,000: —

Enligt Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag skulle de särskilda i anslaget ingående posterna för budgetåret 1924—1925 komma att ställa sig på följande sätt:

lönertillägg till generaldirektören	kronor	4,000: —
ersättning till sakkunniga hos styrelsen	»	12,000: —
avlönningar och vikariatsersättningar till icke-ordinarie be- fattningshavare hos styrelsen m. m., förslagsvis	»	325,000: —
ersättning åt styrelsens ombud, förslagsvis	»	85,000: —
resekostnads- och traktamentsersättning åt nämnda ombud, förslagsvis	»	70,000: —
resekostnads- och traktamentsersättning åt styrelsen samt dess sakkunniga, högst	»	4,000: —
städning av styrelsens lokaler, värme och belysning m. m., förslagsvis	»	28,000: —
skrivmaterialier, telefon, böcker, bindning av kontorsbö- cker m. m., förslagsvis	»	28,000: —
tryckningskostnader, förslagsvis	»	45,000: —
inköp av inventarier, inklusive skriv- och räknemaskiner, förslagsvis	»	12,000: —
utgifter för fastigheterna samt diverse utgifter, förslagsvis	»	11,000: —
Summa kronor		624,000: —

Med denna beräkning och under iakttagande av att till styrelsen skall, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1924—1925 av pensionsförsäkringsfondens medel utbetalas ett i fullmäktiges för fonden stat upptaget belopp av 50,000 kronor såsom ersättning till statsverket för pensionsstyrelsens bestyr med fondens förvaltning, har nu ifrågavarande anslag för sistnämnda budgetår beräknats till 574,000 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot den av departementschefen föreslagna beräkningen av de i förevarande anslag ingående utgiftsposterna, hemställer alltså,

att riksdagen må för *upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet m. m.*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 574,000 kronor.

28:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 27) att *dels* för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd till de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 23,000,000 kronor; *dels och* medgiva, att av nämnda förslagsanslag må gäldas kostnaderna för statens bidrag till barntillägg för personer, som genom lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av pensionsförsäkringslagen blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen, ävensom till den jämlikt pensionsförsäkringslagen anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkringen. Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 70 och 71 i statsrådsprotokollet.

Enligt 10 § i lagen om allmän pensionsförsäkring den 30 juni 1913 bestrides kostnaden för de jämlikt samma lag utgående pensionstilläggen till $\frac{3}{4}$ av staten samt till $\frac{1}{4}$ av landstingen och kommunerna. Detsamma gäller i fråga om understöd, som utgå i enlighet med 33 § i nämnda lag.

*Pensions-
försäkringens
genom-
förande.*
[27.]

Till bestridande av den på staten belöpande andelen av ifrågavarande kostnader hava för tiden 1 januari 1914—30 juni 1924 av riksdagen på extra stat beviljats särskilda förslagsanslag, för tiden 1 januari—30 juni 1923 med 10,100,000 kronor samt för budgetåret 1923—1924 med 21,000,000 kronor.

I dessa anslagsbelopp har ej medräknats statens andel i kostnaden för understöd åt de personer, som blivit delaktiga av pensionsförsäkringen genom lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av pensionsförsäkringslagen (se nästkommande punkt); dock ingår i beloppen jämväl statens kostnad för barntillägg till pensionstagare enligt 1915 års lag liksom ock kostnaden för den jämlikt samma lag anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkringen.

Det av Kungl. Maj:t för ifrågavarande ändamål nu äskade anslagsbeloppet är beräknat med ledning av inom pensionsstyrelsen uppgjorda kalkyler samt med hänsyn till belastningen å de under de sistförflutna åren för ändamålet anvisade anslagen.

Utskottet, som funnit sig böra biträda vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, hemställer alltså,

att riksdagen må,

a) för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd till de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 23,000,000 kronor; samt

b) medgiva, att av nämnda förslagsanslag må gäldas kostnaderna för statens bidrag till barntillägg för personer, som genom lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av pensionsförsäkringslagen blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen, ävensom till den jämlikt pensionsförsäkringslagen anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkringen.

Bidrag till understöd åt de personer, som genom lagen den 8 juni 1915 blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen.

29:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 28) att för budgetåret 1924—1925 anvisa, att utgå som bidrag till täckande av statens kostnad för understöd enligt 33 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring åt de personer, som genom lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av förstnämnda lag blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen, ett extra anslag av 5,050,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 72 och 73 i statsrådsprotokollet.

[28.]

Utskottets yttrande.

Såsom av stadsrådsprotokollet framgår, hava de av pensionsstyrelsen verkställda beräkningarna angående behovet av anslag för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1924—1925 blivit uppgjorda med tillämpning av utav riksdagen förut godkända grunder.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för budgetåret 1924—1925 anvisa, att utgå som *bidrag till täckande av statens kostnad för understöd enligt 33 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring åt de personer, som genom lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av förstnämnda lag blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen*, ett extra anslag av 5,050,000 kronor.

30:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29) medgiva, att av det förslagsanslag, som kan komma att för budgetåret 1924—1925 beviljas för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd till de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915, må för vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet jämlikt de föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelas, av pensionsstyrelsen under samma budgetår disponeras ett belopp av högst 100,000 kronor.

Vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet.

[29.]

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 74 och 75 i statsrådsprotokollet.

Allt sedan år 1914 hava varje år statsmedel ställts till pensionsstyrelsens förfogande för vidtagande, jämlikt de föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelades, av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet. Sålunda medgav 1923 års riksdag, att pensionsstyrelsen finge för ifrågavarande ändamål disponera ett belopp av högst 100,000 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må medgiva, att av det förslagsanslag, som för budgetåret 1924—1925 beviljats för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd till de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915, må *för vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet* jämlikt de föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelas, av pensionsstyrelsen under samma budgetår disponeras ett belopp av högst 100,000 kronor.

31:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30) att till ersättning åt postverket för dess bestyr med pensionsutbetalningar för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 155,000 kronor.

Ersättning åt postverket för dess bestyr med pensionsutbetalningar.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 76 i statsrådsprotokollet.

[30.]

Ersättning åt postverket för dess bestyr med utbetalning av pensioner och understöd jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring skall enligt de genom Kungl. Maj:ts brev den 30 juni 1922 gällande föreskrifterna — fastställda i anslutning till av riksdagen godkända grunder — tills vidare utgå

med dels en grundersättning, beräknad efter 12 öre för varje utbetalning, dels ock därutöver en dyrtidsersättning, utgörande lika många procent av grundersättningen, som de av postverket under det år, ersättningen avser, utbetalade dyrtidstilläggen utgöra av de utbetalade fasta avlöningarna. Ersättningen till postverket utbetalas i efterskott för kalenderår.

Till grund för beräkningen av ersättningsbeloppet för år 1923 har lagts ett antal av 2,730,000 utbetalningar, och har 1923 års riksdag, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, för budgetåret 1923—1924 till ifrågasvarande ändamål anvisat ett extra förslagsanslag av 410,000 kronor.

I förhållande till det för budgetåret 1923—1924 anvisade anslaget företer det för instundande budgetår ifrågasatta en betydande minskning, beroende dels på numera skedd övergång från månads- till kvartalsutbetalningar å de flesta pensionsbrevnen, dels ock på att dyrtidsersättningen beräknats utgå efter lägre procentsats.

Utskottets
yttrande.

Vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit riksdagen har utskottet funnit sig böra biträda. Att frågan om dyrtidstillägg för nästkommande budgetår för statens befattningshavare icke varit föremål för utskottets prövning har utskottet ansett icke böra föranleda till uppskov med beviljande av förevarande anslag.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *ersättning åt postverket för dess bestyr med pensionsutbetalningar* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 155,000 kronor.

Postverkets
kostnader för
tryckning och
expediering
av pensions-
kvitton för
femårsperio-
den 1924—
1928.

32:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31) att till täckande av postverkets kostnader för tryckning och expediering av pensionskvitton för femårsperioden 1924—1928 för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 85,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 77 i statsrådsprotokollet.

[31.] I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag anvisade 1921 års riksdag till täckande av postsparbankens kostnader för tryckning och expediering av pensionskvitton för treårsperioden 1921—1923 på extra stat för år 1922 ett förslagsanslag, högst, 175,000 kronor.

Det nu begärda anslaget understiger det för år 1922 anvisade med 90,000 kronor. Anledningen härtill är bland annat att tillskriva den omständigheten, att pensionskvittona äro avsedda att omfatta en längre period än förra gången, varigenom framställningskostnaden kan nedbringas. Härjämte är att märka, att tryckningen denna gång kommer att äga rum å postverkets tryckeri.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till täckande av *postverkets kostnader för tryckning och expediering av pensionskvitton för femårsperioden 1924—1928* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 85,000 kronor.

33:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 32) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet sid. 78 i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för beredande av *ersättning till härads-skrivarna för uppgörande av de i 14 § av lagen om allmän pensionsförsäkring omförmälda förteckningar* för budgetåret 1924—1925 bevilja ett extra förslagsanslag av 50,000 kronor.

Ersättning till härads-skrivarna för uppgörande av de i 14 § av pensions-försäkrings-lagen om-förmälda för-teckningar.

[32.]

34:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 33) att till understöd åt svenska fattigvårdsförbundet för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 78—81 i statsrådsprotokollet.

Svenska fattigvårds-förbundet.

[33.]

För ifrågavarande ändamål anvisade sistlidet års riksdag för innevarande budgetår ett anslag å 25,000 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må till *understöd åt svenska fattigvårdsförbundet* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor.

35:o) Med tillstyrkande av vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 34) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet sid. 81 och 82 i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för guldande av *Sveriges bidrag till den internationella föreningen för barnskydd* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 2,000 kronor.

Sveriges bi-drag till den internationella föreningen för barnskydd.

[34.]

36:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 35) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 82) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1924—1925 till *statsinspektion av fattigvården* anvisa ett extra anslag av 49,650 kronor.

Statsinspek-tion av fattigvården.

[35.]

37:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36) att för budgetåret 1924—1925 till beredande av statsbidrag till uppförande eller inrättande av i lagen om fattigvården avsedda arbetshem anvisa ett extra förslagsanslag av 60,000 kronor.

Statsbidrag för uppförande eller inrättande av arbetshem.

[36.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 82—84 i statsrådsprotokollet.

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 6 saml. 5 häft. (Nr 5.)

För beredande av statsbidrag till uppförande eller inrättande av i lagen om fattigvården avsedda arbetshem har riksdagen å extra stat för år 1922 anvisat ett förslagsanslag av 80,000 kronor. För enahanda ändamål hava för första halvåret 1923 och budgetåret 1923—1924 anvisats extra förslagsanslag av 40,000 kronor respektive 100,000 kronor.

Kungl. Maj:t har genom kungörelse den 7 juli 1921 (sv. förf.-saml. nr 371) utfärdat närmare bestämmelser angående ifrågavarande statsbidrag och villkoren för desammas tillgodonjutande.

För beräkning av de sannolika kraven å statsbidrag för budgetåret 1924—1925 från nu ifrågavarande samt under nästföljande punkt upptagna anslag till driftkostnaderna vid arbetshemmen har å socialdepartementets byrå för fattigvårdsärenden verkställts utredning, i huvudsak grundad på infordrade uppgifter från samtliga landsting och städer, som ej deltaga i landsting.

Med ledning av denna utredning har behovet av medel uppskattats, för beredande av statsbidrag till uppförande eller inrättande av arbetshem till 60,000 kronor samt för beviljande av statsbidrag till driftkostnaderna vid dylika hem till 45,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för budgetåret 1924—1925 till beredande av statsbidrag till *uppförande eller inrättande av i lagen om fattigvården avsedda arbetshem* anvisa ett extra förslagsanslag av 60,000 kronor.

Statsbidrag till driftkostnaderna vid arbetshem.

38:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37) att för budgetåret 1924—1925 till beredande av statsbidrag till driftkostnaderna vid i lagen om fattigvården avsedda arbetshem anvisa ett extra förslagsanslag av 45,000 kronor.

[37.]

På framställning av Kungl. Maj:t har 1922 års riksdag till beredande av statsbidrag till driftkostnaderna vid i lagen om fattigvården avsedda arbetshem å extra stat för första halvåret 1923 anvisat ett förslagsanslag av 25,000 kronor. För budgetåret 1923—1924 har för samma ändamål beviljats ett extra förslagsanslag av 35,000 kronor.

Genom kungörelse den 9 juli 1920 (sv. förf.-saml. nr 607) hava fastställts villkoren för erhållande av statsbidrag till driftkostnaderna vid ifrågavarande arbetshem. Enligt nämnda kungörelse utgår statsbidrag halvårsvis med 250 kronor för en var av det antal understödstagare eller försörjningspliktiga, som i medeltal för dag under nästföregående halvår varit intagna å arbetshemmet.

Utskottet har funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande framställning och får alltså hemställa,

att riksdagen må för budgetåret 1924—1925 till beredande av statsbidrag till *driftkostnaderna vid i lagen om fattigvården avsedda arbetshem* anvisa ett extra förslagsanslag av 45,000 kronor.

39.o) I en inom första kammaren av herr *K. J. Ekman* väckt motion, nr 55, har hemställts, att till understöd åt Drottning Sophias skyddshem för budgetåret 1924—1925 må anvisas ett extra anslag av 3,000 kronor.

*Motion
om anslag
till understöd
åt Drottning
Sophias
skyddshem.*

Till stöd för sitt förslag har motionären anfört följande:

»Allt sedan för år 1917 har å extra stat av riksdagen anvisats medel till understöd åt Drottning Sophias skyddshem, under de två första åren med 2,500 kronor och under åren 1919—1922 med 4,000 kronor årligen, för budgetåret 1923—1924 med 3,000 kronor.

Sedan hemmets styrelse i skrivelse den 14 maj 1923 anhållit om statsunderstöd jämväl för 1924—1925, har emellertid Kungl. Maj:t, på sätt av statsverkspropositionen den 2 januari 1924 framgår, vid anmälan av de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1924—1925 av utgifterna under riksstatens femte huvudtitel, funnit framställningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Statsrådet och chefen för socialdepartementet hade under åberopande av sitt uttalande rörande frågan om fortsatt statsbidrag åt enskilda föreningar och stiftelser avstyrkt anslag för skyddshemmets ändamål.

Att statens finansiella ställning för närvarande är i visst betryck och kräver sparsamhet är onekligen en hård sanning. Men sparsamhetens inriktande mot enskilda inrättningar, som för samhället äro av verklig vikt, inrättningar, som med huvudsakligt anlåtande av offervilliga medborgares gåvor fullgöra plikter, som eljest ålegat staten, kan icke vara till gagn. Vad årtal på frivillighetens väg uppbyggs till fromma för vår kultur och vårt folks väl kan genom att under en brydsam tid lämnas utan påräknat stöd, inom några korta år kullkastas för att aldrig mer kunna resas på nytt. Det är en dålig hushållning att låta huset förfalla för att spara på underhållet. Och viktigare än mycket annat är vidmakthållandet av de verk i det tysta, som bära samhällets etiska uppgifter.

Drottning Sophias skyddshem bereder vård och uppfostran åt unga flickor, som fallit i brott eller eljest visat sig i behov av stödande händer. Vid hemmet vårdas intill 15 skyddslingar från olika delar av landet. Dess ekonomi kan endast med största svårighet upprätthållas utan det bidrag, som under senare år utgått av statsmedel. Visserligen hava vid skilda tillfällen gåvor och donationer tillförts hemmet, genom vilka inkomster och utgifter kunnat med statsbidragets hjälp balanseras. Bortfaller statsbidraget, måste kapitalet tillgripas och snart resurserna vara uttömda.

Såsom bilaga fogas härvid den senaste revisionsberättelsen. Med avseende å denna är likväl att märka, att den under år 1922 inflytna »Elisabeth Nordlunds donationsfond» dubbelförts, så att den upptagits dels under kapitalkontot och dels bland inkomsterna för 1922 under posten »gåvor och bidragskonto» kronor 19,001:56, vilken post med frånräknande av nämnda donation alltså utgör endast kronor 9,001:56. I följd härav hade posten »inkomster större än utgifter» kronor 11,043:35 rätteligen bort upptagas till endast kronor 1,043:35. Av donationen får nämligen, såsom revisorerna anmärkt, endast den årliga räntan användas.

Vid sådant förhållande äro inkomsterna alldeles för otillräckliga för verksamhetens uppehållande, helst som styrelsen redan förra året stått och fortfarande står inför den ofrånkomliga nödvändigheten att låta verkställa både inre och yttre reparationer å hemmets fastighet. Omkostnaderna här för äro beräknade till 5,777 kronor och därav är intet utfört mer än uppförandet av ett plank, som kommer att draga en kostnad av cirka 1,500 kronor.

Förvaltningen är ytterst sparsam. De kontanta lönerna till de vid skyddshemmet anställda, nämligen en föreståndarinna, en medhjälparinna och en slöjdlärlarinna, utgå för närvarande med resp. 1,600, 1,050 och 600 kronor.»

Utskottets
yttrande.

Såsom i förevarande motion framhållits, har riksdagen årligen alltsedan år 1917 till understöd åt Drottning Sophias skyddshem anvisat medel å extra stat, för de två första åren 2,500 kronor, för åren 1919—1922 4,000 kronor och för budgetåret 1923—1924 3,000 kronor.

I motionen har nu hemställts, att skyddshemmet i fråga måtte komma i åtnjutande av statsunderstöd för nästkommande budgetår med enahanda belopp som det för innevarande budgetår beviljade.

Vid den prövning, utskottet ägnat denna fråga, har utskottet med hänsyn till den behjärtansvärda verksamhet, Drottning Sophias skyddshem utövar, och i betraktande av att en indragning av varje statsunderstöd under förhandenvarande förhållanden, då möjligheterna att erhålla bidrag på frivillighetens väg från enskilda torde vara ringa, skulle kunna vålla rubbning i verksamhetens fortgång, ansett sig böra förorda, att understöd tilldelas hemmet jämväl för budgetåret 1924—1925. Vad understödets belopp beträffar, har utskottet emellertid funnit detsamma böra begränsas till 2,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i anledning av herr K. J. Ekmans förevarande motion till *understöd åt Drottning Sophias skyddshem* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 2,000 kronor.

Motion om
anslag till
understöd åt
frälsnings-
arméns rädd-
ningshem.

40:o) I en inom andra kammaren av fru *Agda Östlund* m. fl. väckt motion, nr 248, har hemställts, att till understöd åt frälsningsarméns räddningshem för budgetåret 1924—1925 må anvisas ett extra anslag av 9,000 kronor.

Till stöd för sitt förslag hava motionärerna anfört följande:

»Sedan några år har under femte huvudtiteln, rubriken »Diverse sociala ändamål», utgått bl. a. anslag till frälsningsarméns räddningshem. År 1923 utgick detta anslag med ett belopp av 9,000 kronor.

I årets statsverksproposition är anslaget helt indraget under motivering, att det varit ett kristidsanslag. Att så icke borde vara förhållandet framgår av socialstyrelsens uttalande 1923 angående denna verksamhet, vari det

heter, att socialstyrelsen »alltjämt ansåge, att verksamheten vid hemmen med hänsyn såväl till dess humanitära syfte som det synbarligen förtjänstfulla sätt, på vilket den bedrives, vore förtjänt av det allmännas omvårdnad.

Utän att dock här ingå på bedömande av det motiv, som föranlett anslaget indragande hemställa vi, att anslaget måtte utgå med samma belopp som under föregående år.»

Till understöd åt frälsningsarméns räddningshem har riksdagen å tilläggsstat för år 1921 och å extra stat för år 1922 anvisat särskilda förslagsanslag, högst, vardera å 10,000 kronor. Något anslag för ändamålet äskades icke för första halvåret 1923, då utbetalning av statsbidraget för nämnda år ansågs kunna anstå till årets senare hälft. För innevarande budgetår utgår anslaget, såsom i motionen erinrats, med 9,000 kronor.

Vid dessa anslags beviljande har förutsatts, att Kungl. Maj:t såsom villkor för understödens åtnjutande föreskreve, att räddningshem skulle stå under tillsyn av överståthållarämbetet respektive vederbörande länsstyrelse, till vilken myndighet årligen av hemmet skulle avgivas av revisionsberättelse åtföljd redogörelse för hemmets verksamhet under närmast föregående år, samt att en av Kungl. Maj:t utsedd revisor skulle å kronans vägnar delta i granskningen av hemmets förvaltning och räkenskaper.

Då 1921 års riksdag anvisade anslag för ändamålet i fråga, anförde riksdagen, att riksdagen, som till fullo uppskattade den ur samhällets synpunkt behjärtansvärda uppgift, frälsningsarmén genom sina räddningshem fyllde, likväl icke utan tveksamhet ansåge sig böra medgiva, att statsunderstöd för denna verksamhet anvisades. Riksdagen ansåge nämligen, att, då den av enskilda och föreningar i vår tid utövade verksamheten i avsevärd grad vidgats, stor försiktighet borde iakttagas i fråga om utsträckande av statens ekonomiska understödande av dylik verksamhet, enär eljest fara föreläge, att anspråken på statens mellankomst komme att svälla ut till alltför stora proportioner. Riksdagen fann jämväl, att även om den uppfattningen numera gjorde sig allt kraftigare gällande, att det allmänna borde så långt som möjligt själv påtaga sig viktigare uppgifter av samhällelig art, man icke torde böra förbise betydelsen av att den enskilda offervilligheten allt framgent toges i anspråk för sådana samhällsintressen, som utan olägenhet kunde tillgodoses på sådant sätt. Med hänsyn härtill och i betraktande av att den då rådande ekonomiska situationen krävde största sparsamhet med statens medel på alla områden, ansåg sig riksdagen böra begränsa de av Kungl. Maj:t för nu ifrågavarande ändamål äskade anslagen, 20,000 kronor å såväl 1921 års tilläggsstat som å 1922 års stat, till 10,000 kronor för vardera året.

Såsom ovan nämnts, utgår statsunderstödet till hemmen i fråga för innevarande budgetår med ett till 9,000 kronor nedsatt belopp, med vilket belopp motionärerna ansett, att understöd jämväl för nästkommande budgetår bör hemmen beviljas.

Utskottets
yttrande.

Då samma skäl, utskottet anfört mot en indragning av varje statsunderstöd till Drottning Sophias skyddshem, måste anses gälla även för frälsningsarméns räddningshem, får utskottet sålunda förorda, att understöd jämväl beviljas ifrågasatt hem för budgetåret 1924—1925, varvid utskottet emellertid utgår från, att samma villkor, som för innevarande budgetårs anslag finnas stadgade, i fortsättningen föreskrivas för understödets åtnjutande. Beträffande understödets storlek torde detsamma skäligen böra bestämmas till 6,000 kronor, varigenom understöden till Drottning Sophias skyddshem och frälsningsarméns räddningshem proportionsvis lika nedsättas.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i anledning av fru Östlunds m. fl. ifrågasatt motion, till understöd åt *frälsningsarméns räddningshem* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 6,000 kronor, att utgå under de villkor, Kungl. Maj:t bestämmer.

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

Medicinalstyrelsen.

[38.]

41:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 38) *dels* besluta sådan ändring i den ordinarie staten för medicinalstyrelsen, att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vetenskapliga rådet, veterinärrådet m. m. från och med den 1 juli 1924 nedsättes från 80,000 kronor med 7,000 kronor till 73,000 kronor, *dels ock* vid bifall härtill nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till medicinalstyrelsen, nu 351,100 kronor, med 7,000 kronor till 344,100 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 84—86 i statsrådsprotokollet.

Den av Kungl. Maj:t föreslagna nedsättningen av förevarande anslag är i huvudsak föranledd av ifrågasatt indragning av personal samt nedbringande i övrigt av utgifterna för avlöning av icke-ordinarie befattningshavare.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må

a) besluta sådan ändring i den ordinarie staten för medicinalstyrelsen, att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vetenskapliga rådet, veterinärrådet m. m. från och med den 1 juli 1924 nedsättes från 80,000 kronor med 7,000 kronor till 73,000 kronor; samt

b) vid bifall härtill nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *medicinalstyrelsen*, nu 351,100 kronor, med 7,000 kronor till 344,100 kronor.

42:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framlagda förslag (punkt 39) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 86) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Övergångsstat.
[39.]

att riksdagen må besluta att ur riksstaten utesluta det ordinarie anslaget till *övergångsstat för medicinalstyrelsen*.

43:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 40) att för upprätthållande av medicinalstyrelsens verksamhet, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 28,000 kronor.

Upprätthållande av medicinalstyrelsens verksamhet.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 86 och 87 i statsrådsprotokollet.

[40.]

För upprätthållande av medicinalstyrelsens verksamhet har riksdagen, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1923—1924 anvisat ett extra anslag av 30,800 kronor.

Nu föreslagen nedsättning av anslaget är föranledd dels därav, att en å övergångsstat uppförd befattningshavare, som åtnjutit avlöningstillägg från anslaget, erhållit avsked, dels därav att ett amanuensarvode ansetts kunna minskas.

Utskottet, som ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må för *upprätthållande av medicinalstyrelsens verksamhet*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 28,000 kronor.

44:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 41) att, med godkännande av den utav departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordade ändringen i avlönings- och omkostnadsstaten för statens bakteriologiska laboratorium, i riksstaten uppföra det ordinarie anslaget till statens bakteriologiska laboratorium med oförändrat belopp, 102,290 kronor.

Statens bakteriologiska laboratorium.

[41.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 87—91 i statsrådsprotokollet.

Den av departementschefen förordade förändringen i gällande avlönings- och omkostnadsstat för bakteriologiska laboratoriet innebär, att den nuvarande befattningen såsom inspektor och kontrollant över laboratoriet samt över tillverkningen inom riket av sera m. m. skulle omfatta endast nyssnämnda kontrollverksamhet och befattningen i staten uppföras under benämningen kontrollant med bibehållet arvode, 2,000 kronor.

Då Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, med godkännande av den utav departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordade ändringen i avlönings- och omkostnadsstaten för statens bakteriologiska laboratorium, i riksstaten uppföra det ordinarie anslaget till *statens bakteriologiska laboratorium* med oförändrat belopp 102,290 kronor.

Upprätthållande av driften vid statens bakteriologiska laboratorium.

[42.]

45:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 91 och 92) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för *upprätthållande av driften vid statens bakteriologiska laboratorium*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 35,000 kronor.

Statens rättskemiska laboratorium.

[43.]

46:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43) får utskottet hemställa,

att riksdagen må uppföra det ordinarie anslaget till *statens rättskemiska laboratorium* med oförändrat belopp, 16,750 kronor.

Upprätthållande av driften vid statens rättskemiska laboratorium.

[44.]

47:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 44), att till upprätthållande av driften vid statens rättskemiska laboratorium, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 2,400 kronor.

Till förstärkning av de i staten för rättskemiska laboratoriet upptagna medlen hava under de senaste åren anvisats särskilda anslag. För år 1922 anvisades sålunda ett förslagsanslag, högst, å 6,200 kronor, för första halvåret 1923 ett anslag å 2,600 kronor samt för budgetåret 1923—1924 ett anslag å 5,200 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må till *upprätthållande av driften vid statens rättskemiska laboratorium*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 2,400 kronor.

Statens farmaceutiska laboratorium.

[45.]

48:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 45) att för upprätthållande av driften vid statens farmaceutiska laboratorium för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 18,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 95—97 i statsrådsprotokollet.

För upprätthållande av driften vid statens farmaceutiska laboratorium har riksdagen för budgetåret 1923—1924 anvisat ett extra anslag av 24,250 kronor.

Av Kungl. Maj:t nu föreslagen nedsättning av anslaget har sin grund däri, att, sedan laboratoriet numera tagit i anspråk nya lokaler i fastigheten Grönlandet norra, de i nu gällande stat upptagna anslagsposterna till hyra samt till inredning och möblering av nämnda lokaler bortfallit.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för *upprätthållande av driften vid statens farmaceutiska laboratorium* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 18,000 kronor.

49:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 46), att höja det ordinarie anslaget till förste provinsialläkare och provinsialläkare, nu 1,588,800 kronor, med 27,500 kronor till 1,616,300 kronor.

*Förste provin-
sialläkare och
provinsial-
läkare.*

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 98—101 i statsrådsprotokollet.

[46.]

Det ordinarie anslaget till förste provinsialläkare och provinsialläkare är i riksstaten för budgetåret 1923—1924 upptaget till 1,588,000 kronor.

Av Kungl. Maj:t nu föreslagen höjning av anslaget i fråga är föranledd av sistlidet års riksdags beslut om uppförande å ordinarie stat från och med den 1 januari 1924 av tio provinsialläkare.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehåft

dels en inom första kammaren av herr *A. von Sneidern* m. fl. väckt motion, nr 14, vari hemställt, att riksdagen, för inrättande av fem nya provinsialläkardistrikt från den 1 januari 1925, måtte höja det ordinarie anslaget till förste provinsialläkare och provinsialläkare, i statsverkspropositionen upptaget till 1,616,300 kronor, med 13,750 kronor till 1,630,050 kronor;

dels ock en inom andra kammaren av herrar *I. Vennerström* och *E. Hage* väckt motion, (nr 15), vari föreslagits, att riksdagen, med bifall i övrigt till vad Kungl. Maj:t under punkt 46 av femte huvudtiteln föreslår, måtte å avlöningsstaten för förste provinsialläkare och provinsialläkare från och med 1925 uppföra ytterligare 5 provinsialläkare och i anledning härav uppföra det ordinarie anslaget till förste provinsialläkare och provinsialläkare med 1,630,050 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anført till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

Såsom i statsrådsprotokollet erinrats, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen i en den 14 mars 1921 avlåten proposition, nr 262, bland annat, medgiva, att å avlöningsstaten för förste provinsialläkare och provinsialläkare finge från och med år 1922 uppföras ytterligare tio provinsialläkare med en årlig avlöning av 5,500 kronor, därav 4,000 kronor lön och 1,500 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunde komma två ålderstillägg, vardera å 500 kronor. I samband härmed föreslogs en motsvarande höjning av det ordinarie anslaget

Utskottets
yttrande.

till förste provinsialläkare jämte en sänkning med 10,000 kronor av det ordinarie förslagsanslaget till bidrag för extra provinsialläkares avlöning.

Kungl. Maj:ts berörda förslag var i huvudsak byggt på ett av 1916 års provinsialläkardistriktskommitté den 16 december 1920 dagtecknat betänkande. I detta hade kommittén återupptagit frågan om förändring av extra provinsialläkardistrikt till ordinarie och grundat sitt förslag i nämnda hänseende på samma princip, som tillämpats vid de åren 1911, 1918 och 1920 beslutade ändringarna av provinsialläkardistriktsindelningen i riket, nämligen att staten i främsta rummet bör sörja för, att sjukvården på landsbygden blir på ett tillfredsställande sätt ordnad, och sålunda ansvara för kostnaderna för avlöning av de läkare, som hava att ombesörja denna sjukvård. Kommitténs förslag avsåg inrättande av 98 nya ordinarie provinsialläkardistrikt, av vilka 10 skulle bildas av distrikt, som av kommittén år 1917 föreslagits till extra, 81 bildas av 82 nuvarande extra distrikt och 7 nybildas. De ifrågasatta nya provinsialläkardistrikten, av kommittén indelade efter behovsgraden i tre grupper med respektive 29, 31 och 38 i var och en av grupperna, skulle inrättas successivt inom en tidrymd av 10 år, så att under de 3 första åren inrättades de till första gruppen hänfödda distrikten, under därpå följande 3 år de, som hänförts till andra gruppen, och under därpå följande 4 år de, som upptagits i tredje gruppen; och skulle i enlighet härmed i första hand från och med år 1922 inrättas 10 distrikt, utvalda ur första gruppen.

I sin skrivelse den 15 juni 1921, nr 313, anmälde riksdagen, bland annat, att riksdagen bifallit propositionen i fråga om uppförande å ordinarie stat av ytterligare 10 provinsialläkare samt höjning av det ordinarie anslaget till förste provinsialläkare och provinsialläkare. Beträffande förslaget om inrättande av nya provinsialläkardistrikt gjorde riksdagen följande principuttalande:

»Enär det föreliggande förslaget står i överensstämmelse med den uppfattning rörande en tillfredsställande anordning av läkarvården på landsbygden, åt vilken riksdagen vid upprepade tillfällen givit uttryck, synes någon principiell erinran ej vara att göra mot förslaget, sådant det nu föreligger, om inrättande av 10 nya provinsialläkardistrikt. Med hänsyn till det rådande finansiella läget torde man dock på detta område tillsvidare böra framgå med den största varsamhet, och riksdagen vill med styrka betona, att ett bifall till det föreliggande förslaget på intet sätt får betraktas såsom något ståndpunktstagande till den av kommittén framlagda distriktsregleringsplanen. Riksdagen anser, att man under nuvarande förhållanden icke bör för detta ändamål åsamka statsverket utgifter i större omfattning än som efter prövning kan befinnas oundgängligen nödvändigt. Lika med departementschefen håller riksdagen vidare före, att det bör överlämnas åt Eders Kungl. Maj:ts att efter ytterligare utredning bestämma, vilka de ifrågasatta nya provinsialläkardistrikten skola bliva, och förutsätter riksdagen härvid såsom självfallet, att hänsyn i främsta rummet tages till de landsändar, där behovet i berörda hänseende gjort sig starkast gällande. Vid bestämmandet av läkarnas stationeringsort bör jämväl tillses, att detta sker så, att befolkningens behov inom distriktets olika delar väl tillgodoses.»

1922 och 1923 års riksdagar hava sedermera beslutat nyinrättande av ytterligare tjugi provinsialläkardistrikt, varigenom sålunda ungefär en tredjedel

av det i provinsialläkardistriktskommitténs regleringsplan upptagna antalet nya ordinarie distrikt beslutats och varigenom möjlighet åvägabragts för avhjälpande av den mest trängande läkarbristen i vissa delar av landet.

Departementschefen har nu, under framhållande av, att ett stort behov av förbättring av läkarvården på landsbygden visserligen allt fortfarande föreläge men att detta behov dock icke vore så trängande, att det ej medgäve ett kortare uppskov med inrättandet av ytterligare antal nya provinsialläkardistrikt, i besparingssyfte ansett sig förhindrad tillstyrka uppförande å avlöningsstaten av nya provinsialläkartjänster under nästa budgetår. Härvid har departementschefen dock betonat, att denna åtgärd måste betraktas såsom tillfällig. Motionsvis har å andra sidan föreslagits nyinrättandet av fem provinsialläkardistrikt från och med den 1 januari 1925.

Vid den prövning, utskottet ägnat denna fråga, har utskottet under förhandenvarande ekonomiska förhållanden funnit sig böra ansluta sig till departementschefens till frågan intagna ståndpunkt. Utskottet vill dock härvid, i likhet med departementschefen, uttryckligen betona, att det av utskottet sålunda förordade uppskovet med nyinrättande av provinsialläkartjänster allenast är av tillfällig beskaffenhet, och vill utskottet uttala den förväntan, att anslag må kunna för ändamålet beviljas redan av nästkommande års riksdag, varigenom uppskovet skulle kunna begränsas till endast ett halvt år.

Under hänvisning till vad sålunda anförts, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å herr von Sneiderns m. fl. och herrar Vennerströms och Hages ovanberörda motioner, i vad desamma skilja sig från Kungl. Maj:ts förslag, höja det ordinarie anslaget till *förste provinsialläkare och provinsialläkare*, nu 1,588,800 kronor, med 27,500 kronor till 1,616,300 kronor.

50:o Med anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 47) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 102), i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för *skrivbiträde och övriga expenser åt förste provinsialläkare ävensom för anställande av biträdande förste provinsialläkare* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 48,400 kronor.

Ersättning
för skriv-
biträde och
övriga expen-
ser åt förste
provinsial-
läkare m. m.

[47.]

51:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 48) att till bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden, att utgå enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordade grunder, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor.

Anskaffande
av bostäder åt
vissa provin-
sialläkare på
landsbygden.

[48.]

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 103 och 104 i statsrådsprotokollet.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom i proposition nr 262 till 1921 års riksdag gjorda framställning anvisade nämnda års riksdag (skrivelse nr 313) till bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare på landsbygden på extra stat för år 1922 ett reservationsanslag av 150,000 kronor, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med av vederbörande departementschef i statsrådsprotokollet över socialärenden den 14 mars 1921 avgivna grunder.

Bestämmelser i ämnet hava sedermera utfärdats genom kungörelser den 2 december 1921 (sv. förf.-saml. nr 687 och 688); och ansluta sig dessa bestämmelser till de av departementschefen och riksdagen angivna riktlinjerna.

Enligt bestämmelserna ifråga utgår statsbidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden med högst en tredjedel av de beräknade byggnadskostnaderna eller köpesumman, däri inräknad utgift för nödiga uthus men ej för tomt, dock högst med 30,000 kronor för varje bostad. För bostad i Tärna distrikt må likväl — med hänsyn till därstädes rådande svåra lokala förhållanden — statsbidraget utgå med högst två tredjedelar av byggnadskostnaderna eller köpesumman, dock högst med 50,000 kronor.

De statsbidrag, som hittills beviljats från förevarande anslag, hava icke i något fall uppgått till det stadgade allmänna maximibeloppet av 30,000 kronor. På grund härav samt med hänsyn till den sedan år 1921 inträffade nedgången i byggnadskostnader och fastighetsvärden har departementschefen ansett, att ifrågavarande maximibelopp nu bör sänkas till 20,000 kronor. I betraktande av de skäl, som på sin tid föranledde, att Tärna distrikt i förevarande avseende erhöi en särställning, har emellertid det för nämnda distrikt bestämda maximibeloppet ansetts böra bibehållas orubbat. Sänkningen av bidragsmaximum skulle tillämpas beträffande sådana framställningar om statsbidrag, som inkomma till vederbörande länsstyrelse efter den 30 juni 1924.

Av de medel, som hittills beviljats för ifrågavarande ändamål — 150,000 kronor å 1922 års stat, 50,000 kronor för första halvåret 1923 och 30,000 kronor för innevarande budgetår — har Kungl. Maj:t intill utgången av år 1923 beviljat statsbidrag intill ett belopp av sammanlagt omkring 142,000 kronor. Odisponerad återstår alltså en summa av omkring 88,000 kronor. Med hänsyn till denna besparing ävensom till den föreslagna sänkningen av bidragsmaximum har departementschefen ansett, att anslaget för budgetåret 1924—1925 kan begränsas till 15,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran vare sig mot den av Kungl. Maj:t föreslagna sänkningen av de statsbidrag, varom här är fråga, eller mot storleken av det av Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet, får alltså hemställa,

att riksdagen må till *bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden*, att utgå enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordade grunder, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor.

52:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 49) att till provisoriska lönetillägg åt förste provinsialläkare och provinsialläkare, att utgå på sätt Kungl. Maj:t bestämmer, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 238,000 kronor.

Provisoriska lönetillägg åt förste provinsialläkare och provinsialläkare.

[49.]

För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår beviljat ett extra anslag å 234,000 kronor.

Utskottet, som funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må till *provisoriska lönetillägg åt förste provinsialläkare och provinsialläkare*, att utgå på sätt Kungl. Maj:t bestämmer, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 238,000 kronor.

53:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 106) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Flyttningsbidrag åt vissa provinsialläkare.

[50.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till beredande av *flyttningsbidrag åt vissa provinsialläkare* i enlighet med av riksdagen godkända grunder för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor.

54:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 51) hemställer utskottet,

Resestipendier åt förste provinsialläkare m. fl.

[51.]

att riksdagen må beträffande det ordinarie reservationsanslaget till *resestipendier åt förste provinsialläkare m. fl.* i riksstaten för budgetåret 1924—1925 icke upptaga något belopp.

55:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 52) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 107 och 108) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Avlöning åt civila läkarstipendiater.

[52.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

a) besluta att beträffande det ordinarie reservationsanslaget till *avlöning åt civila läkarstipendiater* i riksstaten för budgetåret 1924—1925 icke upptaga något belopp; samt

b) medgiva, att av uppkomna reservationer å nämnda anslag må för bestridande av kostnaderna för avlöningsförhöjning åt fyra civila läkarstipendiater under samma budgetår användas ett belopp av 6,000 kronor.

*Bidrag till
extra provin-
siälläkarens
avlönande.*

[53.]

56:o) I anledning av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53) hemställer utskottet, att riksdagen må nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *bidrag till extra provinsialläkarens avlöning*, nu 30,000 kronor, med 5,000 kronor till 25,000 kronor.

*Dyrtidstillägg
åt vissa extra
provinsial-
läkare.*

[54.]

57:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 54), att för beredande av dyrtidstillägg åt vissa extra provinsialläkare enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade grunder för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 8,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 109 och 110 i statsrådsprotokollet.

Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag anvisade 1919 års lagtima riksdag på tilläggsstat för samma år ett förslagsanslag å 20,000 kronor till beredande av dyrtidstillägg åt vissa extra provinsialläkare. Samma belopp har därefter anvisats för åren 1920 och 1921. Med hänsyn till belastningssiffran för år 1920, 13,195 kronor, ansågs anslaget för år 1922 kunna jämkas något nedåt och bestämdes till 15,000 kronor.

För beredande av dyrtidstillägg år 1923 åt vissa extra provinsialläkare anvisades för budgetåret 1923—1924 ett förslagsanslag å likaledes 15,000 kronor.

För dyrtidstilläggs åtnjutande hava för varje år utfärdats bestämmelser av i huvudsak samma innehåll som de, vilka fastställdes med avseende å dyrtidstillägget för år 1919. Enligt de senaste härutinnan meddelade föreskrifterna, vilka avse utbetalande av dyrtidstillägg för år 1923 (sv. förf.-saml. nr 231), äger extra provinsialläkare, till vars avlöning bidrag utgår av statsmedel, att, om dyrtidstillägg för år 1923 beredes å honom från vederbörande landsting, kommuner eller andra tillkommande avlöning, jämväl erhålla dyrtidstillägg av statsmedel för samma år med motsvarande andel av statsbidraget, dock högst med två tredjedelar därav. Utbetalning av dyrtidstillägget sker enligt dessa bestämmelser i regel vid slutet av kalenderåret.

Departementschefen har nu med hänsyn till den sedan år 1919 skedda stegringen av penningvärdet ansett sådan ändring av grunderna för dyrtidstillägget böra äga rum, att maximum för dyrtidstillägget nedsättes från två tredjedelar till en tredjedel av statsbidraget. I övrigt skulle för dyrtidstillägget ifråga grunder, motsvarande de hittills stadgade, gälla.

Beskäres dyrtidstillägget på sätt departementschefen sålunda föreslagit, har anslaget för budgetåret 1924—1925 syntts kunna nedsättas till 8,000 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må för beredande av *dyrtidstillägg åt vissa extra provinsialläkare* enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordade grunder för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 8,000 kronor.

58:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 55)
dels godkänna följande ordinarie stat för hospital och asyler, att tillämpas
från och med den 1 juli 1924:

Hospital
och asyler.
[55.]

Ordinarie stat.

A. Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>	7,000,000 kronor
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	225,000 »
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	1,975,000 »

B. Omkostnader.

Övriga kostnader för hospitals underhåll, <i>förslagsanslag</i> ..	800,000 »
<u>Summa <i>förslagsanslag</i></u>	10,000,000 kronor

dels vid bifall härtill nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till hospital och asyler, nu 10,065,000 kronor, med 65,000 kronor till 10,000,000 kronor.

dels ock medgiva, att vid Kopparbergs läns landstings upptagningsanstalt för sinnessjuka vid Sätters hospital må beredas plats för ytterligare två manliga patienter, att dagavgiften för det sålunda ökade antalet patienter må utgå efter samma grunder, som äro gällande beträffande nu befintligt antal platser å upptagningsanstalten, samt att i övrigt med avseende å den utvidgade anstalten må i tillämpliga delar gälla de bestämmelser, som meddelats i förut av riksdagen godkända villkor för ifrågavarande upptagningsanstalts uppförande.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 110—120 i statsrådsprotokollet.

Vid den år 1922 beslutade definitiva löne regleringen för hospitalsväsendets befattningshavare godkände riksdagen följande stater för hospital och asyler:

Ordinarie stat.

A. Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i> ...	kronor	7,000,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	225,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i> ..	»	1,090,000

B. Omkostnadsstat.

Övriga kostnader för hospitals underhåll, <i>förslagsanslag</i> ...	»	4,000,000
<u>Summa <i>förslagsanslag</i></u>		12,315,000 kronor

Övergångsstat.

	Nuvarande avlönning		Medel- av- löning	Summa	Anmärkingar
	lägst	högst			
K r o n o r					
1 köksförestånderska av 3:e graden	1,140	1,650	1,380	1,380	Därtill komma natura- och andra förmåner i enlighet med avlösningsreglementet för sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statensanstalter för sinnessjuka den 28 juni 1918.
1 köksförestånderska av 3:e graden	1,140	1,650	1,380	1,380	
1 nattvakt	1,020	1,650	1,260	1,260	
17 nattvakter	1,020	1,650	1,260	21,420	
1 manligt biträde i trädgård och jordbruk	1,020	1,650	1,260	1,260	
23 manliga biträden i trädgård och jordbruk	1,020	1,650	1,260	28,980	
1 köksförestånderskans närmaste biträde	960	1,380	1,140	1,140	
12 köksförestånderskornas närmaste biträden	960	1,380	1,140	13,680	
1 tvättförestånderskans närmaste biträde	900	1,260	1,020	1,020	
12 tvättförestånderskornas närmaste biträden	900	1,260	1,020	12,240	
1 bageriförestånderskans närmaste biträde	900	1,260	1,020	1,020	
9 bageriförestånderskornas närmaste biträden	900	1,260	1,020	9,180	
1 sömmerska resp. väverska	900	1,260	1,020	1,020	
27 sömmerskor och väverskor	900	1,260	1,020	27,540	
Summa förslagsanslag	—	—	—	122,520	

Därjämte bestämde riksdagen antalet ordinarie befattningshavare vid hospital och asyler på närmare angivet sätt (se riksdagens skrivelse nr 5 A sid. 37).

Med utslutande ur riksstaten av det ordinarie förslagsanslaget till hospitals underhåll upptog riksdagen vidare i riksstaten för första halvåret 1923 ej mindre under rubriken »hospital och asyler» ett förslagsanslag av 6,157,500 kronor än även under rubriken »övergångsstat för hospital och asyler» ett förslagsanslag av 61,260 kronor. Sistnämnda två belopp utgjorde, som synes, hälften av slutsummorna för ovanberörda ordinarie stat respektive övergångsstat.

Genom brev den 30 juni 1922 har Kungl. Maj:t bland annat uppdragit åt medicinalstyrelsen att verkställa utredning, huruvida antalet befattningshavare, tillhörande den ordinarie sjukvårdspersonalen, må kunna i någon mån nedbringas, särskilt vid de fasta paviljongerna.

I avseende å avlösningsstaten inom den ordinarie staten för hospital och asyler gjordes av 1923 års riksdag icke någon ändring. Däremot medgav riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts därom framställda förslag, att den under omkostnadsstaten uppförda posten övriga kostnader för hospitals underhåll, 4,000,000 kronor, förslagsanslag, finge från och med budgetåret 1923—1924 nedsättas med 2,250,000 kronor till 1,750,000 kronor, förslagsanslag. I samband härmed upptogs i riksstaten för nämnda budgetår det ordinarie förslagsanslaget till hospital och asyler med 10,065,000 kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag skulle, vad den ordinarie staten för hospital och asyler beträffar, anslagsposterna till avlöningar till ordinarie befattningshavare och vikariatsersättningar för budgetåret 1924—1925 upptagas med oförändrade belopp, under det att å ena sidan posten avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. skulle höjas med 885,000 kronor och å andra sidan posten övriga kostnader för driften minskas med 950,000 kronor.

Anslaget till övergångsstaten har med hänsyn till att ett stort antal befattningshavare övergått från denna stat till extra-ordinarie befattningshavare upptagits med 15,240 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag, i vad detsamma avser ordinarie staten och övergångsstaten för statens hospital och asyler, har utskottet funnit sig böra tillstyrka.

Utskottets
yttrande.

Då utskottet ej heller haft något att erinra emot den av Kungl. Maj:t gjorda framställningen angående upplåtande av ytterligare två platser vid Sätters hospital åt Kopparbergs läns landsting samt mot vad Kungl. Maj:t i samband därmed föreslagit, får utskottet, som under nästföljande punkt gör framställning i fråga om anslaget till övergångsstaten för hospital och asyler, alltså nu hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande ordinarie stat för hospital och asyler, att tillämpas från och med den 1 juli 1924:

Ordinarie stat.

A. Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>	7,000,000 kronor
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	225,000 »
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	1,975,000 »

B. Omkostnader.

Övriga kostnader för hospitals underhåll, <i>förslagsanslag</i>	800,000 »
--	-----------

Summa *förslagsanslag* 10,000,000 kronor

b) vid bifall härtill nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *hospital och asyler*, nu 10,065,000 kronor, med 65,000 kronor till 10,000,000 kronor; samt

c) medgiva, att vid Kopparbergs läns landstings upptagningsanstalt för sinnessjuka vid Sätters hospital må beredas plats för ytterligare två manliga patienter, att dagavgiften för det sålunda ökade antalet patienter må utgå efter samma grunder, som äro gällande beträffande nu befintligt antal platser

å upptagningsanstalten, samt att i övrigt med avseende å den utvidgade anstalten må i tillämpliga delar gälla de bestämmelser, som meddelats i förut omnämnda av riksdagen godkända villkor för ifrågavarande upptagningsanstalts uppförande.

Övergångsstat.

[56.]

59:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och under hänvisning till vad under nästföregående punkt anförts, hemställer utskottet,

att riksdagen må nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *övergångsstat för hospital och asyler*, nu 122,520 kronor, med 107,280 kronor till 15,240 kronor.

Resestipendier åt vid hospital och asyler anställda läkare.

[57.]

60:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57) får utskottet hemställa,

att riksdagen må beträffande det ordinarie reservationsanslaget till *resestipendier åt vid hospital och asyler anställda läkare* i riksstaten för budgetåret 1924—1925 icke upptaga något belopp.

Anstalter för obildbara sinnesslöa.

[58.]

61:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 58) att *dels* nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till anstalter för obildbara sinnesslöa, nu 427,000 kronor, med 35,000 kronor till 392,000 kronor, *dels ock* medgiva de av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade ändringarna i grunderna för anslagets användning.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 121—124 i statsrådsprotokollet.

I riksstaten för år 1922 voro uppförda följande ordinarie förslagsanslag, nämligen ett å 450,000 kronor till anstalter för obildbara sinnesslöa, ett å 700,000 kronor till anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, och ett å 100,000 kronor till epileptikeranstalter. För första halvåret 1923 var vart och ett av anslagen uppfört med hälften av det för år 1922 anvisade beloppet.

Statsbidragen till ifrågavarande anstalter utgingo efter grunder, som voro fastställda dels i kungörelse den 24 oktober 1919 angående understöd av statsmedel åt anstalter för obildbara sinnesslöa (sv. förf.-saml. nr 658), dels ock i kungörelse samma dag angående understöd av statsmedel åt anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, och åt epileptikeranstalter (nr 659).

Enligt dessa bestämmelser utgick understöd till anstalt för *obildbara sinnesslöa* halvårsvis med högst 200 kronor för en var av det antal sådana sinnesslöa, som i medeltal för dag under nästföregående halvår vårdats å anstalten.

Till anstalter för *bildbara sinnesslöa*, som icke äro fallandesjuka, utgick statsunderstöd för varje halvår, respektive lästermin med följande belopp, nämligen

till *uppföstringsanstalt*, därest anstalten anordnats och understöddes av landsting eller stadsfullmäktige i stad, som ej deltagar i landsting, samt stode under inseende av en utav landsting eller stadsfullmäktige utsedd

styrelse, med 200 kronor för vart och ett av det antal barn, som i medeltal för dag under nästföregående lästermin å anstalten eller på dess bekostnad åtnjutit underhåll (s. k. interna elever) och med 100 kronor för vart och ett av det antal andra i anstalten intagna barn, som i medeltal för dag under nästföregående lästermin deltagit i undervisningen (s. k. externa elever), samt, därest anstalten vore enskild, med högst nyss nämnda belopp;

till *arbetshem*, därest arbetshemmet anordnats och understöddes av lands-ting eller stadsfullmäktige i stad, som ej deltagit i landsting, med 150 kronor för var och en av det antal sinnesslöa, som i medeltal för dag under nästföregående halvår varit intaget å arbetshemmet, och, därest detsamma vore enskilt, med högst nyssnämnda belopp; samt

till *arbetshem*, som anordnade *kontrollerad familjevård* för sinnesslöa, med belopp motsvarande arbetshemmets kostnad för sålunda under nästföregående halvår utackorderade, dock högst 100 kronor för var och en av det antal sinnesslöa, som i medeltal för dag under nämnda halvår utackorderats från arbetshemmet.

Till anstalter för *fallandesjuka* utgick statsbidrag till *uppfostningsanstalt* med 250 kronor för vart och ett av det antal barn, som i medeltal för dag under nästföregående lästermin varit intaget å anstalten, och till *arbetshem* med likaledes 250 kronor för var och en av det antal fallandesjuka, som i medeltal för dag under nästföregående halvår varit intaget å arbetshemmet.

Dessutom kunde enligt berörda bestämmelser understöd utgå till uppfostningsanstalt och till arbetshem för blinda sinnesslöa med samma belopp, som voro fastställda för epileptikeranstalterna. Sedan den enskilda anstalten i Vänersborg för blinda sinnesslöa m. fl. uppgått i statens vårdanstalt i Lund för blinda med komplicerat lyte, har emellertid icke längre någon enskild anstalt för blinda sinnesslöa funnits.

I statsverkspropositionen till 1923 års riksdag (femte huvudtiteln, punkten 81) föreslogs med hänsyn till den allmänna prissänkningen en mindre ned-sättning av ifrågavarande understöd; och förordades i sådant hänseende, att de statsbidrag, som komme att utgå från anslag, vilka beviljades för budgetåret 1923—1924 och därefter följande budgetår, tillsvidare skulle bestämmas till följande belopp:

för *obildbara sinnesslöa* högst 190 kronor;

för *bildbara sinnesslöa*

i *uppfostningsanstalt* 190 kronor för interna elever och 95 kronor för externa elever, med iakttagande liksom dittills, att statsbidrag till enskild anstalt finge utgå med högst nämnda belopp,

i *arbetshem* 140 kronor eller, där arbetshemmet vore enskilt, högst nämnda belopp, och

i av arbetshem anordnad *kontrollerad familjevård* högst 95 kronor; samt för *fallandesjuka* (eventuellt blinda sinnesslöa)

i *uppfostningsanstalt* 235 kronor och

i *arbetshem* likaledes 235 kronor,

allt för halvår, respektive lästermin.

I övrigt föreslogs icke någon ändring i de för statsbidragen gällande bestämmelserna.

Med hänsyn till de sålunda föreslagna statsbidragsbeloppen beräknades de erforderliga anslagen till respektive 427,000 kronor, 665,000 kronor och

95,000 kronor, vilka belopp av Kungl. Maj:t äskades för budgetåret 1923—1924.

Sedan riksdagen bifallit vad Kungl. Maj:t föreslagit, har Kungl. Maj:t den 24 april 1923 utfärdat kungörelser (sv. förf.-saml. nr 235 och 236) angående ändringar i bestämmelserna rörande statsunderstöd åt ifrågavarande anstalter.

Enligt Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag skulle statsbidragen i fråga för budgetåret 1924—1925 ytterligare nedsättas och bestämmas på följande sätt:

för *obildbara sinnesslöa* högst 170 kronor;

för *bildbara sinnesslöa*

i *uppfostningsanstalt* 170 kronor för interna elever och 85 kronor för externa elever, med iakttagande liksom hittills, att statsbidrag till enskild anstalt må utgå med högst nämnda belopp,

i *arbetshem* 130 kronor eller, där arbetshemmet är enskilt, högst nämnda belopp, och

i av arbetshem anordnad *kontrollerad familjevård* högst 85 kronor; samt för *fallandesjuka* (eventuellt blinda sinnesslöa)

i *uppfostningsanstalt* 215 kronor och

i *arbetshem* likaledes 215 kronor,

allt för halvår, respektive lästermin.

I övrigt hava de villkor och bestämmelser, som för närvarande gälla för statsbidrag, ansetts böra lämnas oförändrade.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts under förevarande punkt gjorda framställning har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 17, av herr *A. Petrén m. fl.* och den andra inom andra kammaren, nr 23, av herr *S. Bengtsson* i Norup, vari hemställts, att den av Kungl. Maj:t föreslagna nedsättningen av statsbidragen till sinnesslö- och epileptikeranstalterna må träda i kraft först med 1925 års ingång

samt att i anledning härav förslagsanslaget till anstalterna för obildbara sinnesslöa, nu 427,000 kronor, nedsattes icke — såsom föreslagits — till 392,000 kronor utan allenast till 410,000 kronor,

förslagsanslaget till anstalterna för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, nu 665,000 kronor, nedsattes icke — såsom föreslagits — till 595,000 kronor utan allenast till 630,000 kronor,

och förslagsanslaget till epileptikeranstalterna, nu 95,000 kronor, nedsattes icke — såsom föreslagits — till 92,000 kronor utan allenast till 93,500 kronor;

dels ock, i hithörande delar, en inom andra kammaren av herrar *L. J. Carlsson-Frosterud* och *A. Norsell* väckt motion, nr 121, vari, bland annat och så vitt nu är fråga, föreslagits, att riksdagen ville, med avslag å Kungl. Maj:ts förslag om ändring i grunderna för de ordinarie förslagsanslagen till bidrag för driftskostnaderna vid anstalter för obildbara sinnesslöa, anstalter

för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, och epileptikeranstalter, uppföra nämnda ordinarie anslag i riksstaten med respektive 427,000 kronor, 665,000 kronor och 95,000 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

Vad till en början beträffar frågan om storleken av statsbidragen till ifrågavarande anstalter har utskottet efter övervägande funnit sig böra förordna, att desamma under nästkommande budgetår i någon mån reduceras. De skäl, som anförts mot en ifrågasatt sänkning av nu utgående bidrag, hava visserligen syntts utskottet värda ett visst beaktande, men torde med hänsyn till nödvändigheten av att åstadkomma en begränsning av statsutgifterna en mindre nedsättning av bidragen kunna godtagas.

De av Kungl. Maj:t föreslagna reduceringarna av bidragen har utskottet emellertid icke kunnat undgå att finna väl högt tilltagna. Enligt utskottets mening torde nämligen en så stark beskärning av statsbidragen kunna befaras föranleda till, att desamma redan inom en snar framtid åter måste regleras. Då det emellertid torde få anses ur alla synpunkter önskvärt, att bidragsbeloppen icke gång efter annan ändras, utan att de bidrag, som nu beslutas, kunna under den närmaste framtiden lämnas orubbade, har utskottet funnit sig böra föreslå bidragsbelopp, som falla emellan de nu utgående och de av Kungl. Maj:t föreslagna. Utskottet vill sålunda för sin del förordna, att statsbidragens belopp fastställas till:

för *obildbara sinnesslöa* högst 180 kronor;

för *bildbara sinnesslöa*

i *uppfostningsanstalt* 180 kronor för interna elever och 90 kronor för externa elever, med iakttagande liksom hittills, att statsbidrag till enskild anstalt må utgå med högst nämnda belopp,

i *arbetshem* 135 kronor eller, där arbetshemmet är enskilt, högst nämnda belopp, och

i av arbetshem anordnad *kontrollerad familjevård* högst 90 kronor; samt för *fallandesjuka* (eventuellt blinda sinnesslöa)

i *uppfostningsanstalt* 225 kronor och

i *arbetshem* likaledes 225 kronor,

allt för halvår, respektive lästermin.

I övrigt torde de villkor och bestämmelser, som för närvarande gälla för statsbidrag, i enlighet med vad Kungl. Maj:t föreslagit, lämnas oförändrade.

Vidkommande härefter tidpunkten för ikraftträdandet av de av utskottet sålunda föreslagna nedsättningarna av statsbidragens belopp, har utskottet med hänsyn till att de anstalter, varom här är fråga, äro upprättade av landsting, kommuner eller enskilda föreningar och stiftelser, vilka samtliga uppgöra sin budget för kalenderår, funnit sig böra tillstyrka det i denna del motionsvis framställda yrkandet, att reduceringen av statsbidragen skall träda i kraft först med 1925 års ingång.

Vid bifall till vad utskottet sålunda hemställt torde en höjning av samtliga nu ifrågavarande, av Kungl. Maj:t äskade anslag böra äga rum. Anslaget till anstalter för obildbara sinnesslöa torde sålunda böra bestämmas till oförändrat belopp, 427,000 kronor, anslaget till anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, till 647,500 kronor och anslaget till epileptikeranstalterna till 100,000 kronor.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet under nu förevarande punkt hemställa,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag samt herrar Petréns m. fl., Bengtssons i Norup samt Carlsson-Frosteruds och Norsells ovanberörda motioner

a) upptaga det ordinarie förslagsanslaget till *anstalter för obildbara sinnesslöa*, med oförändrat belopp, 427,000 kronor, samt

b) medgiva de av utskottet här ovan förordade ändringarna i grunderna för anslagets användning.

62:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59) och under hänvisning till vad utskottet under nästföregående punkt anført, får utskottet hemställa,

Anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka.

[59.]

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt herrar Petréns m. fl., Bengtssons i Norup samt Carlsson-Frosteruds och Norsells under nästföregående punkt omförmälda motioner

a) nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka*, nu 665,000 kronor, med 17,500 kronor till 647,500 kronor; samt

b) medgiva de av utskottet under punkt 61 förordade ändringarna i grunderna för anslagets användning.

63:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60) och under hänvisning till vad utskottet under punkt 61 härovan anført, hemställer utskottet,

Epileptikeranstalter.

[60.]

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt herrar Petréns m. fl., Bengtssons i Norup samt Carlsson-Frosteruds och Norsells under punkt 61 omförmälda motioner

a) höja det ordinarie förslagsanslaget till *epileptikeranstalter*, nu 95,000 kronor, med 5,000 kronor till 100,000 kronor; samt

b) medgiva de av utskottet under punkt 61 förordade ändringarna i grunderna för anslagets användning.

64:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 61) att för budgetåret 1924—1925 anvisa

dels till avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavare vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar ett extra anslag av 19,500 kronor,

dels till bidrag till driftkostnader i övrigt vid nämnda anstalt ett extra förslagsanslag av 20,500 kronor,

dels ock till vissa inredningsarbeten m. m. vid samma anstalt ett extra reservationsanslag av 8,500 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 125—139 i statsrådsprotokollet.

Upphållande
av verksam-
heten vid
statens upp-
fostrings-
anstalt för
sinnesslöa
gossar.

[61.]

För upprätthållande av verksamheten vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar å Salbohed beviljade riksdagen å extra stat för år 1922 *dels* till avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavare ett förslagsanslag, högst, 12,025 kronor, *dels ock* till bidrag till driftkostnader i övrigt ett förslagsanslag av 29,800 kronor. För första halvåret 1923 beviljades för samma ändamål hälften av nämnda belopp eller respektive 6,015 kronor och 14,900 kronor.

I statsverkspropositionen till 1923 års riksdag (femte huvudtiteln, punkten 84) föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för budgetåret 1923—1924 för ifrågasvarande ändamål bevilja *dels* ett extra anslag av 12,025 kronor, *dels ock* ett extra förslagsanslag av 25,500 kronor. I sin skrivelse nr 5 A (punkten 81) anmälde emellertid riksdagen, att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts berörda framställning och en inom riksdagen väckt motion, uppfört anslagen med respektive 15,675 kronor och 22,115 kronor. Detta beslut innebar, att utgifterna för nämnda budgetår beräknats efter ett elevantal av 40 — i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 30 —, i följd varav å avlöningsstaten uppförts *dels* 2 nya arbetsledare, *dels ock* ett belopp av 700 kronor för förändret av anstaltens räkenskaper, varjämte anslagsposterna i omkostnadsstaten underkastats vissa av det högre elevantalet betingade höjningar. Samtidigt höjde emellertid riksdagen de årliga elevavgifterna vid anstalten från dittillsvarande 365 kronor till 400 kronor för icke fallandesjuk elev och till 800 kronor för fallandesjuk elev.

De av riksdagen för budgetåret 1923—1924 godkända avlönings- och omkostnadsstaterna för anstalten äro av följande utseende:

Avlöningsstat.

	L ö n			Tjänstgöringspenningar	Summa	
	Oreducerat belopp	Pensionsavgift motsvarande belopp	Reducerat belopp			
1 föreståndare	2,300	100	2,200	1,200	3,400	Efter 5 år kan lönen höjas med 400 kronor, efter 10 år med ytterligare 400 kronor och efter 15 år med än ytterligare 400 kronor.
1 lärare	1,600	50	1,550	1,000	2,550	
1 arbetsledare	1,000	25	975	500	1,475	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor och efter 10 år med ytterligare 100 kronor.
3 "	3,000	75	2,925	1,500	4,425	
1 husmoder	600	25	575	—	575	Efter 5 år kan lönen höjas med 50 kronor och efter 10 år med ytterligare 50 kronor. Därjämte fri kost och tvätt samt möblerad bostad.
Till vikariatsersättningar, extra personal och tjänstepersonal samt för förande av räkenskaperna	—	—	—	—	3,250	
Summa kronor	—	—	—	—	15,675	

Anmärkningar:

1. Samtliga befattningshavare erhålla fri bostad, fri uppvärmning (eller bränsle) samt, om elektriskt ljus införts, fri belysning. Huggning och sågning av bränsle ävensom armatur och lampor för elektrisk belysning bekostas dock av befattningshavaren.

2. Husmodern äger under semester rätt till kontant ersättning för kost med det belopp för dag, vartill kosthället för henne beräknats.

3. Därest föreståndare eller lärare äger delaktighet i statsunderstödd pensionsanstalt, höjes avlöningen med det mot pensionsavgift svarande belopp.

Omkostnadsstat.

Utgifter:

Kosthåll för personalen (5 stycken à kronor 1: 75 per dag), förslagsvis	kronor	3,193: 75
Kosthåll för eleverna (40 stycken à kronor 1: 10 per dag), förslagsvis	»	16,060: —
Beklädnad och sängkläder (à 125 kronor per elev), förslagsvis	kronor	5,000: —
Undervisningsmateriel och böcker, förslagsvis	»	500: —
Läkare och sjukvård, förslagsvis	»	2,000: —
Värme och lyse, förslagsvis	»	7,000: —
Tvätt och renhållning, förslagsvis	»	1,600: —
Fastighetens underhåll, förslagsvis	»	1,000: —
Onera, arrende, hyror och brandförsäkring, förslagsvis	»	2,800: —
Underhåll av inventarier, förslagsvis	»	1,000: —
Inköp av arbetsmateriel, förslagsvis	»	300: —
Elevbelöningar, förslagsvis	»	300: —
Idrotts- och lekmateriel, förslagsvis	»	100: —
Diverse utgifter, förslagsvis	»	1,261: 25
Summa kronor		42,115: —

Inkomster:

Avgifter för 40 elever, förslagsvis	kronor 20,000:—
Statens tillskott, förslagsvis	» 22,115:—
	<hr/>
	Summa kronor 42,115:—

De ändringar i gällande avlönings- och omkostnadsstater för Salbohedsanstalten, Kungl. Maj:t nu föreslagit, äro i huvudsak föranledda därav, att anstalten under nästkommande budgetår beräknas bliva belagd med ytterligare ett tiotal elever, på grund varav en lärarinna, en nattvakt och en sömmerska skulle nyanställas, samt att underhållskostnaderna för personalen och eleverna ansetts kunna något nedbringas.

Av det av Kungl. Maj:t för vissa inredningsarbeten m. m. äskade anslaget å 8,500 kronor äro 3,200 kronor avsedda för nyinredning av två rum på grund av ökad beläggning av anstalten och resterande beloppet är beräknat för täckdiktningensarbeten.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehått en inom första kammaren av herr *A. Petré*n väckt motion (nr 32), vari hemställts att riksdagen måtte besluta sådan ändring i den föreslagna staten för uppfostringsanstalten för sinnesslöa gossar å Salbohed, att ytterligare en arbetsledare uppföres å densamma, och i samband därmed till anstaltens avlöningsstat för nästa budgetår bevilja ett extra anslag å 20,975 kronor (i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 19,500 kronor).

I fråga om de skäl, motionären anført till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

De beräkningar, som legat till grund för Kungl. Maj:ts förevarande förslag, i vad detsamma avser avlönings- och omkostnadsstater för Salbohedsanstalten, hava icke givit utskottet anledning till erinran, och får utskottet alltså tillstyrka anvisandet av de för staternas fastställande erforderliga anslagsbeloppen. Innan större erfarenhet vunnits rörande behovet av ytterligare manlig arbetskraft vid anstalten, har utskottet sålunda ansett sig icke kunna förorda anställandet av ännu en arbetsledare. Utskottet förutsätter dock, att därest förstärkning med dylik arbetskraft under här ifrågavarande budgetår skulle visa sig oundgängligen erforderlig, Kungl. Maj:t torde hava tillfälle att provisoriskt tillgodose behovet härutinnan.

Vad beträffar kostnaderna för de av Kungl. Maj:t till utförande föreslagna ändringsarbetena, vilka arbeten äro erforderliga för beredande av möjlighet till ökad beläggning av anstalten, hava dessa syntts utskottet skäliga. Då även övriga till utförande föreslagna arbeten torde vara av behovet påkallade samt skäl till erinran mot de beräknade kostnaderna icke syntts föreligga, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å herr *Petré*ns ovanberörda motion, i

Utskottets
yttrande.

vad densamma skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, för budgetåret 1924—1925 anvisa

a) till *avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavare vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar* ett extra anslag av 19,500 kronor,

b) till *bidrag till driftkostnader i övrigt vid nämnda anstalt* ett extra förslagsanslag av 20,500 kronor samt

c) till *vissa inredningsarbeten m. m. vid samma anstalt* ett extra reservationsanslag av 8,500 kronor.

Upphållande
av verksamheten
vid statens uppfostringsanstalt
för sinnesslöa flickor.

65:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 62) ej mindre för budgetåret 1924—1925 anvisa

dels till *avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavare vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor* ett extra anslag av 8,600 kronor,

dels ock till *bidrag till driftkostnader i övrigt vid samma anstalt* ett extra förslagsanslag av 12,500 kronor,

än även medgiva, att för utförande, i huvudsaklig överensstämmelse med ett av departementschefen i statsrådsprotokollet förordat förslag, av vissa ytterligare ändrings- och reparationsarbeten m. m. vid samma anstalt må av det för budgetåret 1923—1924 anvisade förslagsanslaget å 14,075 kronor till bidrag till driftkostnader i övrigt vid anstalten användas ett belopp av högst 12,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 139—147 i statsrådsprotokollet.

För upphållande av verksamheten vid denna anstalt har 1922 års riksdag å extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 beviljat *dels* till *avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavare vid anstalten* ett förslagsanslag, högst, 3,880 kronor, *dels ock* till *bidrag till driftkostnader i övrigt vid anstalten* ett förslagsanslag av 8,450 kronor. För ifrågavarande ändamål hade av 1921 års riksdag för senare halvåret 1922 beviljats anslag till samma belopp som för första halvåret 1923.

I statsverkspropositionen till 1923 års riksdag (femte huvudtiteln, punkten 85) föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för budgetåret 1923—1924 upptaga ifrågavarande anslag med respektive 7,760 kronor och 14,400 kronor. Elevantalet vid anstalten beräknades härvid liksom för första halvåret 1923 till 15. På grund av en inom riksdagen väckt motion beviljade emellertid riksdagen (skrivelse nr 5 A, punkten 82) anslag för ifrågavarande ändamål med respektive 8,600 kronor och 14,075 kronor. Riksdagens beslut innebar, att anstaltens beläggning för nämnda budgetår beräknades till 30 elever och att på grund härav avlöningsstaten ökades med ett för två nya sköterskor avsett belopp av 840 kronor. Å andra sidan höjde riksdagen, liksom i fråga om uppfostringsanstalten för sinnesslöa gossar, de årliga elevavgifterna till 400 kronor för icke fallandesjuk och till 800 kronor för fallandesjuk elev,

varigenom anslaget till driftkostnader i övrigt även vid ett elevantal av 30 kunde begränsas till nyssnämnda belopp 14,075 kronor.

Såsom av ovanstående framgår, har Kungl. Maj:t för nästkommande budgetår icke föreslagit någon ändring av det till avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavarna vid ifrågavarande anstalt nu utgående anslaget.

Beträffande omkostnadsstaten innebär Kungl. Maj:ts förslag en nedsättning av anslagsposterna till kosthåll för personalen, kosthåll till eleverna, tvätt och renhållning samt diverse utgifter med tillhoppa 1,725 kronor, var emot en anslagspost till elevbelöningar höjts från 150 kronor till 300 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehått en av herrar *A. Petré*n och *A. von Sneidern* inom första kammaren väckt motion, nr 31, vari hemställt, att riksdagen ville besluta, att föreståndarinnan vid statens anstalt för sinnesslöa flickor i Vänersborg må tillerkännas samtliga tre ålderstillägg och på grund härav till avlöningsstaten för anstalten på extra stat för nästa budgetår bevilja 9,500 kronor (i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 8,600 kronor).

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag i fråga om anslag, dels till avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavarna vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor, dels till bidrag till driftkostnader i övrigt vid samma anstalt har utskottet funnit sig böra tillstyrka. Utskottet kan alltså icke biträda motionärernas yrkande om rätt för föreståndarinnan vid anstalten att för ålderstilläggs åtnjutande tillgodoräkna sig viss föregående tjänstgöring.

Vad detta yrkande beträffar, vill utskottet framhålla, att — såsom ock i motionen erinrats — en av befattningshavaren i fråga till Kungl. Maj:t ingiven framställning i berörda syfte av Kungl. Maj:t, efter statskontorets hörande, avslagits. I sitt i ärendet avgivna yttrande har statskontoret anfört, att jämlikt brev den 9 november 1922 angående inrättande av ifrågavarande anstalt befattningshavare vid anstalten visserligen kunde efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall tillgodoräknas viss tid, varunder han innehaft motsvarande eller jämförlig befattning men att varken av Kungl. Maj:ts proposition till 1921 års riksdag, nr 280, eller av riksdagens skrivelse angående inrättande av sagda anstalt framginge, att något medgivande ifrågasatts för nämnda befattningshavare att för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna sig anställning *utom* statens tjänst. Då enligt statskontorets mening anledning ej heller föreläge att hos riksdagen utverka ett dylikt medgivande, hemställde statskontoret, att framställningen icke måtte till någon åtgärd föranleda.

Med hänsyn till de konsekvenser, ett bifall till motionen skulle kunna komma att medföra, har utskottet, såsom nämnts, icke heller ansett tillrådigt att tillstyrka densamma.

Utskottets
yttrande.

Kungl. Maj:ts förslag i fråga om dispositionen av det för budgetåret 1923—1924 anvisade förslagsanslaget till bidrag till driftkostnader i övrigt vid nu ifrågavarande anstalt för vissa ändrings- och reparationsarbeten m. m. har icke givit utskottet anledning till erinran.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å herrar Petréns och von Sneiderns ovanberörda motion, i vad densamma skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag,

I) ej mindre för budgetåret 1924—1925 anvisa

a) till *avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavare vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor* ett extra anslag av 8,600 kronor, samt

b) till *bidrag till driftkostnader i övrigt vid samma anstalt* ett extra förslagsanslag av 12,500 kronor;

II) än även medgiva, att för utförande, i huvudsaklig överensstämmelse med ett av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordad förslag, av vissa ytterligare ändrings- och reparationsarbeten m. m. vid samma anstalt må av det för budgetåret 1923—1924 anvisade förslagsanslaget å 14,075 kronor till bidrag till driftkostnader i övrigt vid anstalten användas ett belopp av högst 12,000 kronor.

Resestipendier åt ordinarie läkare vid länslasarett m. fl.

[63.]

66:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63) hemställer utskottet,

att riksdagen må beträffande det ordinarie reservationsanslaget till *resestipendier åt ordinarie läkare vid länslasarett m. fl.* i riksstaten för budgetåret 1924—1925 icke upptaga något belopp.

Täckande av motsedd brist å anslaget till underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska

[64.]

67:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 64) att till täckande av motsedd brist å ordinarie anslaget till underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 6,500 kronor.

För ifrågavarande ändamål har riksdagen under de senaste åren å extra stat beviljat medel, nämligen för år 1922 12,000 kronor, för 1923 års första hälft 6,000 kronor samt för budgetåret 1923—1924 10,000 kronor.

Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag om anslag för ändamålet ifråga innebär alltså en sänkning i förhållande till anslaget för innevarande budgetår med 3,500 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till täckande av motsedd brist å ordinarie anslaget till underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 6,500 kronor.

68:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 65) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 148 och 149) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

*Understöd åt
spetälske-
sjukas
familjer m. m.*

[65.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till beredande av *understöd åt spetälskesjukas familjer m. m.* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 5,000 kronor.

69:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 66) att till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 330,000 kronor.

*Uppförande
eller
inrättande av
tuberkulos-
sjukvårds-
anstalter.*

[66.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 149—151 i statsrådsprotokollet.

I anledning av Kungl. Maj:ts framställningar har riksdagen för vart och ett av åren 1909—1914 på extra stat anvisat ett belopp av 400,000 kronor till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter, företrädesvis tuberkulossjukstugor, tuberkulossjukhus och tuberkulosavdelningar å andra sjukvårdsanstalter. För år 1915 har riksdagen till samma ändamål på extra stat anvisat ett belopp av 600,000 kronor samt för vart och ett av åren 1916—1918 ett belopp av 400,000 kronor. Slutligen har riksdagen för budgetåret 1923—1924 anvisat ett anslag av 230,000 kronor. Riksdagen har sålunda för ifrågavarande ändamål anvisat sammanlagt 4,430,000 kronor.

För budgetåret 1924—1925 har medicinalstyrelsen beräknat härför erforderligt anslag till 329,000 kronor.

För åtnjutande av ifrågavarande statsbidrag har riksdagen fastställt allmänna bestämmelser, varjämte riksdagen från och med år 1912 lämnat visst medgivande om kostnadsfri upplåtelse av kronomark för anläggning av tuberkulossjukvårdsanstalter.

Kungl. Maj:t har genom kungörelse den 27 juni 1914 (sv. förf.-saml. nr 292) utfärdat bestämmelser angående statsbidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter m. m., i vilken kungörelse nyssnämnda medgivande intagits. Sedan 1919 års lagtima riksdag beslutit förhöjning av statsbidragets belopp från högst 1,000 till högst 2,000 kronor för vårdplats, har förenämnda kungörelse i enlighet härmed ändrats genom kungörelse den 13 juni 1919 (sv. förf.-saml. nr 305). Vidare har — efter det 1921 års riksdag bifallit av Kungl. Maj:t framlagt förslag om upphävande utom beträffande städer, som ej deltaga i landsting, av en bestämmelse om begränsning av statsbidraget i relation till folkmängden — 1914 års förenämnda kungörelse ändrats i anslutning härtill genom kungörelse den 7 juli 1921 (sv. förf.-saml. nr 385).

Vid anmälan av ifrågavarande anslagsäskande har departementschefen, efter att hava erinrat om bestämmelserna i ovanberörda kungörelse den 27 juni 1914, anfört bland annat, följande:

»Statens för närvarande hårt ansträngda ekonomi torde göra det nödvändigt att åtminstone under tiden intill nästkommande budgetårs utgång undan-
skjuta uppförandet och inrättandet av nya tuberkulossjukvårdsanstalter. Man
torde vara berättigad förvänta, att landsting och kommuner i detta avseende
iakttaga återhållsamhet. Eventuellt inkommande ansökningar om statsbidrag
till uppförandet av nya vårdanstalter böra ock enligt min mening underkastas
en noggrann prövning och bifallas allenast i sådana fall, då det kan visas,
att ett omedelbart uppförande av den tillämnade anstalten är av trängande
behov påkallat. Emellertid torde det av medicinalstyrelsen för ifrågavarande
ändamål beräknade beloppet, som huvudsakligen avser redan beviljade stats-
bidrag, vara erforderligt under budgetåret 1924—1925, varför jag ingen annan
erinran har att göra mot styrelsens förslag än att anslaget synes böra av-
rundas till 330,000 kronor.»

Utskottet, som funnit sig böra biträda vad Kungl. Maj:t under före-
varande punkt föreslagit, hemställer alltså,

att riksdagen må till *bidrag för uppförande eller inrättande
av tuberkulossjukvårdsanstalter* för budgetåret 1924—1925 anvisa
ett extra reservationsanslag av 330,000 kronor.

*Driftkost-
nader vid
tuberkulos-
sjukvårds-
anstalter.*

[67.]

70:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 67) *dels* nedsätta det
ordinarie förslagsanslaget till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulos-
sjukvårdsanstalter, nu 2,790,000 kronor, med 272,000 kronor till 2,518,000
kronor *dels ock* medgiva av departementschefen i statsrådsprotokollet över
socialärenden den 2 januari 1924 förordade ändringar i grunderna för an-
slagets användning.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 151—155
i statsrådsprotokollet.

Det ordinarie förslagsanslaget till bidrag för driftkostnaderna vid tuber-
kulossjukvårdsanstalter utgjorde för år 1922 2,500,000 kronor och var i riks-
staten för tiden 1 januari—30 juni 1923 upptaget med halva beloppet eller
1,250,000 kronor.

De jämlikt riksdagens beslut stadgade villkor och bestämmelser för åt-
njutande av bidrag från nämnda anslag voro innefattade i kungörelserna den
28 juni 1918 (sv. förf.-saml. nr 494) och den 7 juli 1921 (sv. förf.-saml.
nr 384).

Enligt dessa bestämmelser kunde statsbidrag utgå allenast till sådan an-
stalt, som prövades vara på tillfredsställande sätt anordnad och där avgiften
för vårdplats i allmän sjuksal icke utginge med högre belopp för dag än: vid
tuberkulossjukhus två kronor, vid tuberkulossjukstuga och tuberkulosavdel-
ning å lasarett en krona 50 öre samt vid kustsjukhus eller kustsanatorium
för skrofulösa barn en krona 75 öre; dock att, där anstalt vore avsedd för
personer, tillhörande viss kommun eller landstingsområde, hinder för stats-

bidrags åtnjutande ej finge föranledas av den omständigheten, att avgiften för vård av person från annan ort utginge med högre belopp.

Beträffande bidragets storlek var stadgat, att statsbidrag skulle utgå till tuberkulossjukhus med två kronor, till tuberkulossjukstuga och tuberkulosavdelning å lasarett med en krona 50 öre samt till kustsjukhus och kustersanatorium för skrofulösa barn med en krona 75 öre, allt för dag och patient, för vilken avgift ej utginge med högre belopp, än nu är sagt; dock med den inskränkning, att för stad, som ej deltagar i landsting, statsbidrag ej i något fall finge utgå för flera sjukplatser än en på varje tusental av stadens invånare, däri dock ej inberäknat antalet sjukplatser å kustsjukhus och kustersanatorier för skrofulösa barn eller tuberkulossjukvårdsanstalt, avsedd för vård av sjuka från hela riket utan företräde för sjuka från staden.

I statsverkspropositionen till 1923 års riksdag (femte huvudtiteln, punkten 92) föreslog Kungl. Maj:t, med hänsyn till den allmänna prissänkning, som inträtt sedan år 1919, då nämnda grunder bestämdes, en nedsättning av statsbidragsbeloppen, vilka enligt Kungl. Maj:ts förslag borde bestämmas till kronor 1:85 för tuberkulossjukhus, kronor 1:40 för tuberkulossjukstugor och tuberkulosavdelningar vid lasarett samt kronor 1:50 för kustsjukhus eller kustersanatorier, allt per dag och patient. Med denna sänkning skulle emellertid icke följa någon minskning av maximibeloppen för anstaltarnas patientavgifter.

För beredande av statsbidrag till nu angivna belopp äskade Kungl. Maj:t för budgetåret 1923—1924 ett anslag av 2,675,000 kronor. Detta belopp var tillmätt med hänsyn till beräknad ökning av antalet vårdplatser till följd av ett utav medicinalstyrelsen framlagt och av föredragande departementschefen förordat förslag om sänkning av den för anstaltarnas godkännande dittills fordrade luftkuben per patient, beträffande vilket förslag må hänvisas till 1923 års statsverksproposition. Vid anslagsbeloppets beräkning hade jämväl förutsatts, att de lägre driftkostnadsbidragen skulle tillämpas från ingången av budgetåret 1923—1924.

Riksdagen, som i övrigt godkände Kungl. Maj:ts förslag, beslöt emellertid i anledning av väckta motioner, att den ifrågasatta nedsättningen av statsbidragen skulle träda i kraft först med ingången av år 1924.

På grund av vad riksdagen sålunda beslutit i fråga om tidpunkten för de nya grundernas tillämpning uppförde riksdagen förslagsanslaget för statens bidrag till tuberkulossjukvårdsanstaltarnas driftkostnader för budgetåret 1923—1924 med 2,790,000 kronor.

I överensstämmelse med riksdagens beslut har Kungl. Maj:t därefter den 24 april 1923 utfärdat kungörelse (sv. förf.-saml. nr 234) angående nya grunder för ifrågavarande statsbidrag, att tillämpas från och med den 1 januari 1924.

Enligt Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag skulle en ytterligare nedsättning av bidragsbeloppen ifråga vidtagas på så sätt, att statsbidragen skulle bestämmas till kronor 1:60 för tuberkulossjukhus, kronor 1:25 för tuberkulossjukstugor och tuberkulosavdelningar vid lasarett samt likaledes kronor 1:25 för kustersanatorier, allt per dag och patient. De sålunda före-

slagna grunderna för statsbidrag hava emellertid, med hänsyn till att landstingens budgetår sammanfalla med kalenderåret, ansetts icke böra tillämpas förrän från och med ingången av år 1925.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts under förevarande punkt gjorda framställning har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren, nr 30, av herrar *I. Pauli* och *C. Hederstierna* och den andra inom andra kammaren, nr 40, av herrar *L. Borggren* och *I. Vennerström*, vari hemställts, att riksdagen ville, med avslag på Kungl. Maj:ts förslag om ändring i grunderna för användningen av det ordinarie förslagsanslaget till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalterna, uppföra nämnda anslag i riksstaten med 2,900,000 kronor,

dels en inom andra kammaren av herr *A. Sundling* väckt motion, nr 102, vari yrkats, att riksdagen ville, med avslag å Kungl. Maj:ts förslag om nedsättning av anslaget och ändring i grunderna för det ordinarie förslagsanslaget till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter, besluta, att det skall utgå med det belopp och efter de grunder, som gälla från 1 januari 1924,

dels och en inom samma kammare av herrar *L. J. Carlsson-Frosterud* och *A. Norsell* väckt motion, nr 121, vari, bland annat och så vitt nu är fråga, föreslagits, att riksdagen ville, med avslag på Kungl. Maj:ts förslag om ändring i grunderna för det ordinarie förslagsanslaget till tuberkulossjukvårdsanstalter, uppföra nämnda ordinarie anslag i riksstaten med 2,790,000 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

*Utskottets
yttrande.*

Såsom ovan nämnts, skulle enligt Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, statsbidragen till nu ifrågavarande anstalter från och med 1925 års ingång nedsättas till 1 krona 60 öre för tuberkulossjukhus, 1 krona 25 öre för tuberkulossjukstugor och tuberkulosavdelningar vid lasarett samt till likaledes 1 krona 25 öre för kustsanatorier.

I likhet med vad fallet varit beträffande statsbidragen till sinnesslöanstalterna och epileptikeranstalterna, har utskottet, som väl ansett en begränsning av statsbidragen till de anstalter, varom nu är fråga, under förhandenvarande förhållanden vara påkallad, emellertid funnit sig icke kunna förorda de nedsättningar av bidragen, Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag innebär, dock att bidragen till tuberkulossjukstugor och tuberkulosavdelningar vid lasarett syntes utskottet kunna bestämmas i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag. Av enahanda skäl, utskottet anfört mot en alltför stark beskärning av statsbidragen till sinnesslöanstalterna och epileptikeranstalterna — att de bidrag, som nu beslutas, böra under den närmaste framtiden lämnas orubbade — har utskottet sålunda vad angår statsbidragen till tuberkulossjukhus och kustsanatorier efter övertvägande funnit sig böra

föreslå, att bidragen fixeras till 1 krona 75 öre för de förra och 1 krona 35 öre för de senare, allt för dag och patient.

Mot Kungl. Maj:ts förslag beträffande tidpunkten för de nya grundernas ikraftträdande har utskottet icke haft något att erinra.

Vid bifall till vad utskottet sålunda förordad erfordras en höjning av det av Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet med i runt tal 112,000 kronor till 2,630,000 kronor.

På grund av vad utskottet sålunda anfört, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag samt herrar Paulis och Hederstiernas, Borggrens och Vennerströms, Sundlings, Carlsson-Frosteruds och Norsells ovanberörda motioner,

a) nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulosjukvårdsanstalter*, nu 2,790,000 kronor, med 160,000 kronor till 2,630,000 kronor, samt

b) medgiva de av utskottet här ovan förordade ändringarna i grunderna för anslagets användning.

71:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 68) att för beredande av bidrag till medellösa eller mindre bemedlade personer för resor till och från de statsunderstödda kustsanatorierna för budgetåret 1924—1925 bevilja ett extra förslagsanslag av 40,000 kronor.

Bidrag till resor för vissa patienter vid kustsanatorierna.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 156 och 157 i statsrådsprotokollet.

[68.]

Alltsedan år 1914 hava i riksstaten uppförts extra förslagsanslag för beredande av bidrag till medellösa eller mindre bemedlade personer för resor till och från de vid västkusten belägna statsunderstödda kustsanatorierna, att utgå under de villkor, Kungl. Maj:t bestämde.

Förevarande anslag uppgick för år 1922 till 15,000 kronor och för första halvåret 1923 till halva beloppet eller 7,500 kronor. Med hänsyn till den starka belastningen blev anslaget för budgetåret 1923—1924 ökat till 35,000 kronor.

Närmare föreskrifter angående bidragen äro meddelade i kungörelser den 27 juni 1914 (sv. förf.-saml. nr 294) och den 9 november 1917 (sv. förf.-saml nr 751).

Med hänsyn till att det nya statsunderstödda kustsanatoriet i Nynäshamn ansetts böra ämväl i fråga om resebidrag likställas med övriga kustsanatorier har anslagets rubrik för nu ifrågavarande budgetår ändrats.

Den av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av anslaget är föranledd av de senare årens belastningssiffror, som visa, att anslaget, därest det bibehålles vid oförändrat belopp, troligen komme att överskridas.

Att, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, det nya kustsanatoriet i Nynäshamn likställas med övriga statsunderstödda kustsanatorier i det avseende, varom nu är fråga, har utskottet funnit sig böra tillstyrka. Då det av Kungl. Maj:t

Utskottets yttrande.

äskade anslagsbeloppet ej heller givit utskottet anledning till erinran, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må för beredande av *bidrag till medellösa eller mindre bemedlade personer för resor till och från de statsunderstödda kustsanatorierna* för budgetåret 1924—1925 bevilja ett extra förslagsanslag av 40,000 kronor.

Resestipendier åt läkare för studier i tuberkulos-sjukvård.

[69.]

72:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 69) hemställer utskottet,

att riksdagen må beträffande det ordinarie reservationsanslaget till *resestipendier åt läkare för studier i tuberkulossjukvård* i riksstaten för budgetåret 1924—1925 icke upptaga något belopp.

Folk-sanatorierna.

[70.]

73:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 70) att såsom bidrag till upprätthållande av verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade folksanatorierna, att användas i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 200,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 157—161 i statsrådsprotokollet.

För upprätthållande av verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade folksanatorierna hava alltsedan år 1905 anslag beviljats av riksdagen. Under det att anslaget till och med 1917 utgjort 200,000 kronor årligen, har det därefter — med inräknande av anslag å tilläggsstat för täckande av brist — utgått med belopp, som framgå av följande tablå:

Budgetperiod:	Belopp:
1918	350,000: —
1919	550,000: —
1920	1,421,000: —
1921	750,000: —
1922	700,000: —
1923 $\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{6}$	300,000: —
1923—1924	300,000: —

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande framställning har utskottet till behandling förehått en inom andra kammaren av herrar *C. Brännberg* och *E. Hage* väckt motion, nr 111, däri hemställts, att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag till folksanatorierna måtte sätta statsbidragets storlek för budgetåret 1924—1925 till 300,000 kronor.

I fråga om de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt förslag får utskottet hänvisa till motionen.

Vid anmälan av förevarande anslagsäskande har departementschefen erinrat om, att hans företrädare i ämbetet vid behandlingen av frågan om överstyrelsens för ifrågavarande jubileumsfond anslagskrav för år 1923—1924 i förra årets statsverksproposition (femte huvudtiteln, punkt 95) framhöll, hurusom han vid 1922 års riksdag besvarat en interpellation, som inom första kammaren väckts närmast med anledning av ett överstyrelsens beslut om höjning från och med den 1 juli sistnämnda år av patientavgifterna vid jubileumsfondens sanatorier, och att han därvid, efter en ingående motivering — i 1923 års statsverksproposition i huvudsak återgiven — förklarat, att han icke för det dåvarande funne anledning föreligga till någon statsmakternas åtgärd i anledning av överstyrelsens ifrågavarande beslut, men att han ämnade med uppmärksamhet följa dessa förhållanden, då det ju icke vore alldeles uteslutet, att avgiftsförhöjningen kunde få ogynnsamma följder, samt att han vore fullt ense med interpellanten därom, att sådana besparingar icke borde göras, som ledde till en försämring av tuberkulossjukvården i vårt land.

Den mening, departementschefen i interpellationssvaret uttalat beträffande den av överstyrelsen beslutade omläggningen av patientavgifterna, förklarade han vid behandling av nyssnämnda anslagsäskande sig icke hava funnit anledning frågå med hänsyn till den erfarenhet rörande verkningarna av de nya avgifterna, som kunnat vinnas under den korta tid, de dittills varit i tillämpning. Men det vore icke uteslutet, att erfarenheten inom en nära liggande framtid kunde giva vid handen, att en sänkning av patientavgifterna måste ske, om folksanatorierna fortfarande skulle väl fylla sin stora uppgift i kampen mot tuberkulosen.

En dylik sänkning av patientavgifterna har överstyrelsen numera ansett sig kunna företaga. Vid beräkning av sitt anslagskrav för nästa budgetår, 300,000 kronor, har överstyrelsen emellertid, bland annat, utgått från nödvändigheten av att hava en viss reserv av medel till disposition för att icke äventyra ett förverkligande av det ursprungliga syftet med jubileumsfondens sanatorier att vara mönsteranstalter. Då det statsfinansiella läget fordrar den största sparsamhet på alla områden, har departementschefen dock ansett sig nödsakad ifrågasätta, att anslaget för nu ifrågavarande ändamål beräknas så knappt som rimligen kan ske, även om den av överstyrelsen önskade säkerhetsmarginalen i nyss antytt syfte härigenom måste i viss utsträckning eller möjligen helt och hållet eftergivas. Departementschefen har sålunda föreslagit, att anslaget för budgetåret 1924—1925 måtte upptagas till 200,000 kronor.

I likhet med departementschefen har utskottet ansett, att en nedsättning av nu utgående anslag till folksanatorierna är av den ekonomiska situationen påkallad. Utskottet, som sålunda tillstyrker en begränsning av anslaget i fråga, har icke funnit skäl till erinran mot det av Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet. Detta belopp är ock av enahanda storlek som det anslag,

som utgått till och med år 1917. Härav följer, att utskottet icke kunnat tillstyrka den i ämnet väckta motionen.

Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å herrar Brännbergs och Hages ovanberörda motion, i vad den skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, såsom bidrag till upprätthållande av verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade *folksanatorierna*, att användas i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 200,000 kronor.

Understödjande av dispensärverksamhet.

74:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 71) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 161 och 162) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

[71.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1924—1925 till statsbidrag för *understödjande av dispensärverksamhet*, under villkor i huvudsaklig överensstämmelse med de nu gällande, anvisa ett extra förslagsanslag av 400,000 kronor.

Bidrag till upprätthållande av radiumhemmets verksamhet.

75:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 72) att för budgetåret 1924—1925 anvisa, att utgå efter av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade grunder,

dels såsom bidrag till upprätthållande av verksamheten vid radiumhemmets poliklinik ett extra anslag av 15,000 kronor,

dels ock såsom bidrag till upprätthållande av verksamheten vid hemmets klinik ett extra förslagsanslag av 28,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 162 och 163 i statsrådsprotokollet.

För nu ifrågavarande ändamål äro för budgetåret 1923—1924 anvisade anslag å respektive 15,000 och 31,000 kronor.

Den av Kungl. Maj:t nu föreslagna nedsättningen av anslaget till upprätthållande av verksamheten vid radiumhemmets klinik har sin grund däri, att statsbidraget till kliniken, som nu utgår med 3 kronor 50 öre om dagen för varje å kliniken vårdad person, ansetts kunna för nästa budgetår bestämmas till 3 kronor för dag och patient.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må för budgetåret 1924—1925 anvisa, att utgå efter av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordade grunder,

- a) såsom *bidrag till upprätthållande av verksamheten vid radiumhemmets poliklinik* ett extra anslag av 15,000 kronor, samt
 b) såsom *bidrag till upprätthållande av verksamheten vid hemmets klinik* ett extra förslagsanslag av 28,000 kronor.

76:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 73) att för beredande av bidrag, enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade grunder, till medellösa personer för resor till och från radiumhemmet i Stockholm för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 15,000 kronor.

Bidrag till resor för vissa patienter vid radiumhemmet.
 [73.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 164 i statsrådsprotokollet.

För vart och ett av åren 1921 och 1922 har riksdagen å extra stat anvisat ett förslagsanslag å 15,000 kronor för beredande av bidrag, enligt vissa grunder, till medellösa eller mindre bemedlade personer för resor till och från radiumhemmet i Stockholm. För tiden 1 januari—30 juni 1923 har för enahanda ändamål anvisats 7,500 kronor. Jämväl för budgetåret 1923—1924 har anslag till oförändrat årsbelopp eller 15,000 kronor uppförts i riksstaten.

Närmare bestämmelser angående villkor för åtnjutande av dylikt bidrag hava i anslutning till berörda grunder meddelats genom kungörelse den 25 september 1920 (sv. förf.-saml. nr 634).

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, hava utgifterna å anslaget för första halvåret 1923 enligt av riksräkenskapsverket upprättad belastningstabell uppgått till omkring 15,300 kronor, vilket motsvarar ett årsbelopp av 30,600 kronor. På grund härav och då även anslaget för år 1922 överskridits, skulle en höjning av anslaget vara erforderlig, därest grunderna för bidragets åtnjutande bibehållas oförändrade. Departementschefen har emellertid nu föreslagit sådan ändring i avseende å dessa grunder, att statsbidrag från och med nästa budgetår allenast finge utgå till medellösa patienter, varvid departementschefen bringat i erinran, att enligt gällande föreskrifter om understöd för behandling av lupuspatienter (sv. förf.-saml. nr 558 år 1920) sådant understöd endast komme medellösa patienter till del.

Den ändring i avseende å grunderna för erhållande av statsbidrag, varom nu är fråga, som av departementschefen föreslagits, har utskottet ansett sig böra tillstyrka. Utskottet förutsätter dock, att bestämmelserna i ämnet vid tillämpningen icke bliva alltför snävt tolkade.

Då det av Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet alltså hemställa,

Utskottets yttrande.

att riksdagen må för beredande av bidrag, enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordade grunder, till *medellösa personer för resor till och från radiumhemmet i Stockholm* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 15,000 kronor.

Statsbidrag
för upp-
förande, in-
rättande eller
inlösen av
epidemi-
sjukhus.

77:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag dels till statsbidrag för uppförande, inrättande eller inlösen av epidemisjukhus (punkt 74), dels ock till statsbidrag för driften av epidemisjukhus (punkt 75) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtanden; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

[74.]

anmäla.

Statsbidrag
för driften av
epidemisjuk-
hus.

[75.]

Kliniker vid
vanföre-
anstalterna i
Stockholm,
Göteborg och
Hälsingborg.

78:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 76) att *dels* nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till kliniker vid vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg, nu 137,000 kronor, med 13,000 kronor till 124,000 kronor, *dels ock* medgiva av departementschefen i statsrådsprotokollet förordad ändring i grunderna för anslaget användning.

[76.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 168—170 i statsrådsprotokollet.

Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag i ämnet har 1923 års riksdag *dels* för budgetåret 1923—1924 uppfört det ordinarie förslagsanslaget till kliniker vid vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg med 137,000 kronor, det ordinarie förslagsanslaget till underhåll av skol- och uppfostringshem för vanföra med 73,000 kronor samt det ordinarie förslagsanslaget till de av föreningarna för bistånd åt vanföra inrättade undervisningsanstalterna för vanföra m. m. med 136,000 kronor, *dels ock* medgivit de av vederbörande departementschef i statsrådsprotokollet över socialärenden den 8 januari 1923 förordade ändringarna i grunderna för respektive anslags användning.

De av riksdagen sålunda godkända grunderna, vilka av Kungl. Maj:t faststälts genom beslut den 24 april 1923, innebära, att statsbidrag från ovannämnda för budgetåret 1923—1924 anvisade anslag ävensom från anslag, som för tid därefter komma att anvisas för samma ändamål, må tillsvidare utgå med följande belopp:

till vanförestalternas kliniker per dag och patient	kronor	2: 55
» skol- och uppfostringshemmen per dag och patient.....	»	2: 35
» undervisningsanstalternas för vanföra interna elever, per elev och månad	»	63: —
» samma undervisningsanstalters externa elever, per elev och månad, högst	»	25: —

Av sparsamhetsskäl har departementschefen för budgetåret 1924—1925 föreslagit en ytterligare nedsättning av ifrågavarande statsbidrag. Departementschefen har sålunda förordat, att de statsbidrag, som komma att utgå från anslag, vilka beviljas för nämnda budgetår och tiden därefter, tillsvidare bestämmas till följande belopp:

till vanförestaltnernas i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg kliniker, per dag och patient	kronor 2: 15
till skol- och uppfostringshemmen för vanföra, per dag och patient	» 2: —
till undervisningsanstaltnernas för vanföra interna elever, per elev och månad	» 54: —
till samma undervisningsanstalters externa elever, per elev och månad, högst	» 21: —

Vid bifall till detta förslag skulle de för budgetåret 1924—1925 erforderliga anslagen kunna beräknas till 124,000 kronor för klinikerna, 65,000 kronor för skol- och uppfostringshemmen och 120,000 kronor för undervisningsanstaltnerna. Härvid har beräknats, att statsbidrag skulle utgå till vanförestalten i Göteborg för högst 60 vårdplatser å anstaltens klinik i stället, såsom för närvarande är fallet, för högst 56 dylika platser.

I likhet med departementschefen har utskottet ansett, att en nedsättning av statsbidragen till ovan nämnda anstalter bör kunna vidtagas. Då utskottet ej heller haft något att erinra emot de av Kungl. Maj:t för ifrågavarande budgetår föreslagna bidragsbeloppen, får utskottet alltså under nu förevarande punkt hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må

a) nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *kliniker vid vanförestaltnerna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg*, nu 137,000 kronor, med 13,000 kronor till 124,000 kronor; samt

b) medgiva den av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordade ändringen i grunderna för anslagets användning.

79:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77) och under hänvisning till vad utskottet under nästföregående punkt anfört, hemställer utskottet,

Underhåll av
skol- och upp-
fostringshem
för vanföra.

att riksdagen må

a) nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *underhåll av skol- och uppfostringshem för vanföra*, nu 73,000 kronor, med 8,000 kronor till 65,000 kronor; samt

b) medgiva den av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordade ändringen i grunderna för anslagets användning.

[77.]

80:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 78) att höja det ordinarie förslagsanslaget för bidrag till resor för vanföra jämte vårdare till och från vanförestalt eller i samband med sådan anstalt anordnat skol- och uppfostringshem, nu 60,000 kronor, med 15,000 kronor till 75,000 kronor.

Bidrag till
resor för
vanföra.

[78.]

Det ordinarie förslagsanslaget för bidrag till resor för vanföra jämte vårdare till och från vanförestalt eller i samband med sådan anstalt anordnat

skol- och uppfostringshem blev, enligt Kungl. Maj:ts förslag i 1922 års statsverksproposition, med hänsyn till anslagets dittills vanliga överskridande, från och med år 1923 ökat från 35,000 kronor till 50,000 kronor för år räknat och sålunda i riksstaten för första halvåret 1923 upptaget till 25,000 kronor. För budgetåret 1923—1924 företogs med hänsyn till den starka belastningen åter en höjning av anslaget, som uppfördes med 60,000 kronor.

Gällande bestämmelser rörande ifrågavarande statsbidrag återfinnas i kungörelse den 1 december 1914 (sv. förf.-saml. nr 459) med däri genom kungörelse den 29 augusti 1919 (nr 578) gjord ändring.

Enligt vad som framgår av riksräkenskapsverkets belastningstabell för första halvåret 1923 hava utgifterna från ifrågavarande anslag under nämnda tid uppgått till 41,048 kronor 5 öre, motsvarande en årsbelastning av omkring 82,000 kronor. Med hänsyn härtill har anslaget för budgetåret 1924—1925 synts departementschefen böra höjas till nu föreslaget belopp.

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka den av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av förevarande förslagsanslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget för *bidrag till resor för vanföra jämte vårdare till och från vanföreanstalt eller i samband med sådan anstalt anordnat skol- och uppfostringshem*, nu 60,000 kronor, med 15,000 kronor till 75,000 kronor.

Understöd åt undervisningsanstalter för vanföra m. m. 81:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 79) och under hänvisning till vad utskottet under punkt 78 här ovan anfört, hemställer utskottet,

[79.]

att riksdagen må

a) nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *de i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg av föreningarna för bistånd åt vanföra inrättade undervisningsanstalterna för vanföra m. m.*, nu 136,000 kronor, med 16,000 kronor till 120,000 kronor; samt

b) medgiva den av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordade ändringen i grunderna för anslagets användning.

Allmän hälso- och sjukvård. 82:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 80) att nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till bestridande av kostnader för allmän hälso- och sjukvård, nu 1,200,000 kronor, med 300,000 kronor till 900,000 kronor.

[80.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 172—175 i statsrådsprotokollet.

Vid anmälan av förevarande anslagsäskande har departementschefen, efter att hava framhållit att enligt hans uppfattning anslaget borde kunna för nästa budgetår beräknas betydligt lägre än det nuvarande beloppet, anfört följande:

»Till en början vill jag erinra om, att hela avlöningen å vakanta förste provinsialläkar- och provinsialläkartjänster från och med år 1923 är disponibel för bestridande av ersättning åt vikarier å sådana tjänster (jämför 1922 års statsverksproposition, femte huvudtiteln, punkt 105). Denna anordning har beräknats medföra en minskning av utgifterna från anslaget till allmän hälso- och sjukvård med omkring 125,000 kronor för år.

Vidare måste man beakta, att de nedsättningar i taxan för behandling av könssjukdomar, som genomfördes genom kungörelsen den 22 juni 1923, komma att medföra en avsevärd minskning i statens utgifter för ifrågavarande sjukdomars bekämpande. I skrivelse den 30 december 1922 anförde medicinalstyrelsen, att borttagandet av ersättningen för bakteriologisk undersökning vid gonorrhé beräknades medföra en minskning av förevarande statsutgifter med 95,000 kronor för år och att borttagandet av ersättningen för tagandet av blodprov vid serologisk undersökning beräknades åstadkomma en minskning av samma utgifter med 13,000 kronor för år. På grund av bestämmelserna i förberörda kungörelse den 22 juni 1923 kan man således motse, att utgifterna för könssjukdomarnas bekämpande komma att nedgå med omkring 100,000 kronor för år.

För att ytterligare nedbringa statens kostnader för bekämpande av könssjukdomarna finner jag mig emellertid böra föreslå, att från och med den 1 juli 1924 ännu en ändring genomföres i den nyss omförmälda, genom kungörelse den 13 december 1918 fastställda taxan. Genom kungörelse den 26 september 1921 hava föreskrivits vissa avdrag å större månadsräkningar från läkare, som behandla könssjuka mot ersättning av statsmedel enligt ifrågavarande taxa. Nämda avdrag skola verkställas på det sätt, att om månadsräknings slutsumma efter vederbörlig beräkning överstiger 500 kronor, avdrag göras för det överskjutande beloppet sålunda, att

å belopp överstigande	500	men ej 1,000 kronor	avdragas	25 %.
» » »	1,000	» » 1,500	» »	50 %.
och » » »	1,500 kronor		»	75 %.

Jag finner mig nu böra föreslå, att från och med den 1 juli 1924 sådan ändring vidtages med avseende å ifrågavarande bestämmelser, att avdrag med 50 % göres å belopp överstigande 500 men ej 1,000 kronor samt avdrag med 75 % å belopp överstigande 1,000 kronor. Därest detta förslag vinner godkännande, lärer en icke obetydlig minskning i förevarande kostnader kunna åvägabringas.

Härjämte torde förtjäna framhållas följande. Vid sådana polikliniker, som jämlikt bestämmelserna i 5 § lagen angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar skola anordnas av städer med ett invånarantal av tjugutusen eller däröver, åtnjuta läkarna icke ersättning efter meromnämnda taxa. I stället utgå till dem särskilda arvoden, som fastställas av Kungl. Maj:t. Dessa arvoden äro så avvägda, att kostnaden för statsverket minskas allt eftersom ifrågavarande städer övergå till poliklinikersystem. Antalet av de städer, som enligt stadgandena i nyssnämnda lagrum av Kungl. Maj:t erhållit befrielse

från skyldighet att anordna poliklinik, har numera avsevärt nedgått, och för dem samtliga utlöper tiden för den medgivna befrielsen antingen den 1 juli 1924 eller den 1 januari 1925. Eventuella framställningar om förlängning av tiden för ifrågavarande befrielse böra enligt min mening icke bifallas och möjligen inkommande ansökningar från städer, som uppnå det nämnda invånarantalet, böra allenast i undantagsfall föranleda, att vederbörande stad erhåller anstånd med anordnandet av poliklinik. Genom ett sådant förfarande komma statens kostnader för behandlingen av könssjuka att ytterligare nedgå.

Förutom den minskning i statens kostnader för könssjukdomarnas bekämpande, som kan förväntas inträda på grund av de i det föregående föreslagna eller omförmälda åtgärderna, läser en sänkning av sagda kostnader kunna emotses på grund av ännu en omständighet. Allt sedan år 1919, då gällande lag angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar trädde i tillämpning, har könssjukdomarnas frekvens i vårt land befunnit sig i stadigt och snabbt nedgående. Denna minskning i sjukdomsfrekvensen kommer givetvis att i sinom tid framkalla en lättnad i statens utgifter för könssjukdomarnas bekämpande. Att en sådan lättnad ännu knappast gjort sig märkbar läser huvudsakligen bero på den långa behandlingstid, som särskilt syfilissjukdomen kräver. Tiden torde dock nu vara inne, då den för varje år efter 1919 inträdda minskningen i antalet nya sjukdomsfall skall börja inverka på kostnaderna för ifrågavarande sjukdomars behandling.»

Utskottets
yttrande.

Vad departementschefen under förevarande punkt sålunda anfört och föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran.

Enligt vad till utskottets kännedom kommit, har emellertid medicinalstyrelsen, som tagit under övervägande, huruvida icke statsverkets utgifter för nu ifrågavarande sjukvård kunde ytterligare något sänkas, i skrivelse till Kungl. Maj:t den 4 februari 1924 föreslagit, att ersättning för serologisk undersökning av blodprov sänkes från 5 till 3 kronor. Med utgångspunkt från de under första halvåret av år 1923 vid poliklinikerna för kostnadsfri undersökning och behandling av könssjuka tagna blodproven kunde beräknas, att statsverkets utgifter under ett år genom en sådan sänkning skulle minska med omkring 7,500 kronor. Härtill komme minskning i utgifter för prov, som tages av andra läkare än poliklinickläkare och som jämväl undersökas mot ersättning av statsmedel.

Med hänsyn till vad sålunda anförts har medicinalstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga sådan ändring av § 1 i kungörelsen den 13 december 1918 angående ersättning av statsmedel för läkarundersökning, läkemedel m. m. enligt 6 § i lagen den 20 juni 1918 angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar och av det vid kungörelsen fogade formulär, att för serologisk undersökning av blodprov skall utgå ersättning med 3 kronor.

Utskottet, som anser sig hava anledning antaga, att ifrågavarande förslag kommer att av Kungl. Maj:t godtagas, har med hänsyn härtill ansett det nu äskade anslaget kunna nedsättas med ytterligare 10,000 kronor.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till bestridande av kostnader för *allmän hälso- och sjukvård*, nu 1,200,000 kronor, med 310,000 kronor till 890,000 kronor.

83:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 81), att för lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 15,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 175 och 176 i statsrådsprotokollet.

Alltsedan år 1919 har ett extra anslag utgått till beredande av bidrag i enlighet med av 1918 års lagtima riksdag godkända grunder för lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader.

Anslaget, som ursprungligen utgått med 230,000 kronor för år, har med hänsyn till den ringa belastningen upprepade gånger sänkts. Sålunda bestämdes anslaget för år 1922 till 130,000 kronor och för första halvåret 1923 till 25,000 kronor samt utgår för budgetåret 1923—1924 med sist angivna belopp.

Närmare bestämmelser rörande användningen av berörda anslag äro meddelade genom kungörelse den 8 november 1918 (sv. förf.-saml. nr 843).

Med hänsyn till att belastningen å anslaget alltjämt visat sig vara synnerligen ringa, har anslaget för budgetåret 1924—1925 ansetts kunna än ytterligare begränsas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för *lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 15,000 kronor.

84:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 82) att för budgetåret 1924—1925 anvisa

dels till bestridande av kostnaderna för statens skola för utbildning av distriktssköterskor ett extra förslagsanslag av 8,000 kronor,

dels till stipendier för sjuksköterskor för genomgående av nämnda skola ett extra anslag av 16,000 kronor,

dels ock för beredande av statsbidrag för anställning av distriktssköterskor i enlighet med gällande grunder ett extra förslagsanslag av 200,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 176—178 i statsrådsprotokollet.

Med anledning av Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställningar har riksdagen på extra stat för vart och ett av åren 1920—1922 anvisat *dels* till bestridande av kostnaderna för anordnande i Stockholm av en statens skola för utbildning av distriktssköterskor ett förslagsanslag å 8,000 kronor, *dels* till stipendier för sjuksköterskor för genomgående av nämnda skola ett förslagsanslag, högst, 20,000 kronor, *dels ock* för beredande av statsbidrag för

Lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader.

[81.]

Statsbidrag för anställning av distriktssköterskor m. m.

[82.]

anställning av distriktssköterskor i enlighet med de i riksdagens skrivelse den 13 juni 1919 angivna grunder ett förslagsanslag å 250,000 kronor.

För första halvåret 1923 har riksdagen till distriktssköterskeskolan samt till stipendier anvisat hälften av hittillsvarande årsanslag. Till statsbidrag för anställning av distriktssköterskor beviljades, med hänsyn bland annat därtill att enligt gällande bestämmelser endast en mindre del av årsbehovet fölle på årets förra hälft, ett anslag å endast 75,000 kronor.

För budgetåret 1923—1924 har anslaget till distriktssköterskeskolan bibehållits vid hittillsvarande årsbeloppet. Däremot har årsanslaget till stipendier höjts med 5,000 kronor till 25,000 kronor med hänsyn därtill att sköterskeskolan av brist på tillräckligt antal stipendier icke erhållit fullt elevantal. Anslaget till statsbidrag för anställning av distriktssköterskor utgör för innevarande budgetår 250,000 kronor.

Genom kungörelser den 30 april 1920 (sv. förf.-saml. nr 233 och 234) har Kungl. Maj:t meddelat bestämmelser dels angående statens godkännande av sjuksköterskeskolor och sjuksköterskebyråer och dels angående statsbidrag till avlöning åt distriktssköterskor, vilka författningar sedermera i vissa delar ändrats genom särskilda kungörelser den 23 januari 1922 (sv. förf.-saml. nr 49 och 50) samt den 8 juni 1923 (sv. förf.-saml. nr 196).

Därjämte har Kungl. Maj:t den 10 december 1920 utfärdat reglemente för statens skola för utbildning av distriktssköterskor (sv. förf.-saml. nr 813) samt kungörelse angående stipendier åt elever vid berörda skola (sv. förf.-saml. nr 814). Enligt sistnämnda kungörelse utgår stipendium med 1,000 kronor för elev och kurs.

Den av departementschefen nu föreslagna nedsättningen av anslaget till stipendier åt sjuksköterskor för genomgående av nu ifrågavarande skola är föranledd därav, att departementschefen funnit en sänkning av stipendiebeloppen böra äga rum, så att desamma från och med nästa budgetår skulle utgå med högst 800 kronor för elev och kurs.

Nedsättningen av anslaget för beredande av statsbidrag för anställning av distriktssköterskor är beroende därpå, att samtliga inrättade distriktssköterskebefattningar icke kunnat besättas med fullt kvalificerade arbetskrafter.

De särskilda förslag, Kungl. Maj:t under förevarande punkt framlagt, har utskottet ansett sig böra tillstyrka och får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må för budgetåret 1924—1925 anvisa

a) till bestridande av kostnaderna för *statens skola för utbildning av distriktssköterskor* ett extra förslagsanslag av 8,000 kronor;

b) till *stipendier för sjuksköterskor* för genomgående av nämnda skola ett extra anslag av 16,000 kronor; samt

c) för beredande av *statsbidrag för anställning av distriktssköterskor* i enlighet med gällande grunder ett extra förslagsanslag av 200,000 kronor.

85:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående anslag till dyrtidshjälp åt distriktsköterskor (punkt 83) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

*Dyrtidshjälp
åt distrikts-
sköterskor.*

[83.]

anmäla.

86:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 84) att för beredande av statsbidrag till avlöning åt distriktsbarnmorskor för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 640,000 kronor.

*Statsbidrag
till avlöning
åt distrikts-
barnmorskor.*

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 180—183 i statsrådsprotokollet.

[84.]

Vid införande av den nya organisationen av barnmorskeväsendet beräknades statens kostnader härför — fränsett bidrag till pensionering — approximativt till 700,000 kronor årligen, därav 400,000 kronor såsom avlöningsbidrag till 2,000 distriktsbarnmorskor och 300,000 kronor till ålderstillägg åt 1,500 distriktsbarnmorskor. Med hänsyn till övergångsbestämmelserna till lagen om anställande av distriktsbarnmorskor m. m. räknade man emellertid med att i åtskilliga av de nya barnmorskedistriktet tills vidare skulle komma att anstå med anställandet av distriktsbarnmorska. Så skulle nämligen kunna bliva förhållandet i de fall, då inom ett distrikts område vid den nya lagens ikraftträdande finnes av kommun fast anställd barnmorska. Under mellantiden skulle visserligen distriktet tillkommande avlöningsbidrag utgå, men däremot skulle ålderstilläggen inbesparas. Med hänsyn till nu berörda förhållanden har anslaget hittills kunnat begränsas avsevärt under 700,000 kronor. I innevarande budgetårs stat är anslaget uppfört med 500,000 kronor. Av belastningssiffran för år 1922 att döma, 640,365 kronor 96 öre, har emellertid den tidpunkten syntts departementschefen nu vara nära förestående, då organisationen är i huvudsak genomförd och i statsbidrag kräves anvisande av det ursprungligen beräknade årsbeloppet. För budgetåret 1924—1925 har emellertid anslaget ansetts kunna begränsas till 640,000 kronor.

I detta sammanhang har departementschefen underställt Kungl. Maj:t uppkommen fråga om utsträckning av rätten för distriktsbarnmorska att för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna sig viss tjänstgöring.

I 4 § mom. 1 och 7 § av lagen om anställande av distriktsbarnmorskor m. m. den 28 mars 1919 (sv. förf.saml. nr 138) stadgas, bland annat, att distriktsbarnmorska skall i årlig lön åtnjuta minst 800 kronor jämte två ålderstillägg, vardera å 100 kronor, efter fem och tio års väl vitsordad tjänstgöring, att staten skall till distriktsbarnmorskans årliga avlöning bidra med 200 kronor samt att de till distriktsbarnmorska utgående ålderstilläggen skola bestridas av statsmedel.

Enligt 9 och 11 §§ av samma lag skall inom varje landstingsområde och i varje stad, som ingår i distriktsindelningen men ej deltagar i landsting, för fullgörande av distriktsbarnmorskornas åligganden, under det de åtnjuta semester eller eljest förfall för dem föreligger, finnas erforderligt antal fast anställda reservbarnmorskor. Reservbarnmorska skall av vederbörande landsting eller stad åtnjuta lön med minst 200 kronor om året, och vid uppehållande av distriktsbarnmorskans tjänst tillkommer henne dagavlöning m. m. enligt närmare angivna grunder.

Av proposition nr 39 till 1919 års riksdag, vilken legat till grund för lagen om anställande av distriktsbarnmorskor, framgår, att vederbörande departementschef vid denna frågas behandling i statsrådet anfört — sid. 34—35 —, att beträffande rätten till ålderstillägg barnmorska, som första gången erhöle förordnande såsom distriktsbarnmorska, torde böra äga tillgodoräkna sig den tid, hon omedelbart dessförinnan varit i kommuns tjänst anställd i enlighet med lagen angående kommuns skyldighet i fråga om anställande av barnmorska den 13 juni 1908 (nr 57). Att i lag fastställa de närmare villkoren för åtnjutande av löneförmånerna syntes departementschefen icke vara erforderligt, utan torde dessa villkor i samband med ny instruktion för barnmorskorna eller annorledes kunna meddelas av Kungl. Maj:t. — Mot detta uttalande gjordes icke någon erinran av riksdagen (skrivelsen nr 6 A/1919, punkt 72).

I § 38 mom. 8 av det utav Kungl. Maj:t den 21 november 1919 (nr 798) utfärdade reglementet för barnmorskor föreskrevs sedermera, att distriktsbarnmorska vid bestämmande av rätten till löneförhöjning skulle tillgodoräknas den tid, som hon, innan hon blivit till distriktsbarnmorska antagen, innehaft fast anställning i kommuns tjänst enligt nyssberörda lag den 13 juni 1908. Då denna lag trädde i kraft den 1 januari 1912, kan endast anställning av nyss antytt slag, fallande efter sistnämnda tidpunkt, komma i betraktande i förevarande avseende.

Med anledning av en hos Kungl. Maj:t gjord framställning om tillstånd för en distriktsbarnmorska att för vinnande av ålderstillägg räkna sig tillgodo föregående tjänstgöring vid barnbördshus har medicinalstyrelsen i utlåtande den 20 mars 1923 — under åberopande av ett utav överläraren vid barnmorskeliäroanstalten i Stockholm, professorn E. Alin avgivet yttrande i frågan — uttalat den uppfattningen, att med fast anställning förenad, efter den 1 januari 1912 men före antagandet såsom distriktsbarnmorska fullgjord tjänstgöring vid kommun eller stiftelse tillhörigt barnbördshus eller barnbördsavdelning av sådan omfattning, att barnmorskan där biträtt vid minst 40 förlossningar årligen, borde vid bestämmande av rätten till löneförhöjning få tillgodoräknas distriktsbarnmorska.

Likaså har medicinalstyrelsen funnit billigheten kräva, att distriktsbarnmorska för samma ändamål finge tillgodoräkna sig åtminstone viss del av föregående tjänstgöring såsom reservbarnmorska, förslagsvis högst 3 år.

Statskontoret har i avgivet utlåtande den 26 april 1923 icke funnit annan erinran föreligga mot medicinalstyrelsens förslag, än att statskontoret med hänsyn till reservbarnmorskas tjänstgöringsförhållanden ifrågasatt, huruvida ej rätten att tillgodoräkna fast anställning såsom reservbarnmorska borde så till vida ytterligare begränsas, att endast halva tiden av dylik anställning, dock högst tre år, finge tillgodoräknas.

För egen del har departementschefen ansett det vara billigt, att de ovan berörda förmånerna i fråga om beräkning av ålderstillägg tillerkännas distriktsbarnmorskorna. Medicinalstyrelsens förslag härutinnan har departementschefen därför funnit sig böra tillstyrka, dock med nyssnämnda av statskontoret ifrågasatta inskränkning.

Därest riksdagen icke komme att häremot framställa någon erinran, hava bestämmelser i nämnda riktning ansetts böra införas i det av Kungl. Maj:t utfärdade reglementet för barnmorskor.

Mot den av departementschefen ifrågasatta utsträckningen av rätten för distriktsbarnmorska att för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna sig viss tjänstgöring har utskottet icke haft något att erinra. Då utskottet jämväl funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag rörande det under förevarande punkt äskade anslagsbeloppets storlek, får utskottet alltså hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må för beredande av *statsbidrag till avlöning åt distriktsbarnmorskor* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 640,000 kronor.

87:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag till beredande av dyrtidshjälp åt distriktsbarnmorskor och vissa av kommun fast anställda barnmorskor (punkt 85) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

*Dyrtidshjälp
åt distrikts-
barnmorskor.*

[85.]

anmäla.

88:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 86) att höja det ordinarie anslaget till barnmorskeundervisningen och barnbördshusen, nu 67,283 kronor, med 2,100 kronor till 69,383 kronor.

*Barnmorske-
undervis-
ningen och
barnbörds-
husen.*

[86.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 183—185 i statsrådsprotokollet.

Ifrågavarande anslag, som i normala fall beräknats utgå med 72,703 kronor, upptogs med hänsyn till att den av Kungl. Maj:t den 19 augusti 1921 fastställda stadgan för barnmorskeundervisningen icke kunnat träda i tillämpning, för budgetåret 1923—1924 till 67,283 kronor. Denna stadga har emellertid numera i sina huvudsakliga delar trätt i kraft den 1 januari 1924.

Utskottet har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,

att riksdagen må höja det ordinarie anslaget till *barnmorskeundervisningen och barnbördshusen*, nu 67,283 kronor, med 2,100 kronor till 69,383 kronor.

89:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 87) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet sid. 185 och 186 i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

*Repetitions-
kurser för
barnmorskor.*

[87.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till anordnande av *repetitionskurser för barnmorskor* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 15,500 kronor.

Ortopediska
institutet.
[88.]

90:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag till ortopediska institutet (punkt 88) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Skyddskopp-
ympningen.
[89.]

91:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 89) att nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till skyddskoppympningen, nu 310,000 kronor, med 20,000 kronor till 290,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 187 i statsrådsprotokollet.

I samband med antagande av ny lag om skyddskoppympning beslöt 1916 års riksdag att anvisa ett ordinarie förslagsanslag till skyddskoppympningen. Detta anslag har under tiden 1918—1922 utgått med 240,000 kronor för år. Vid 1922 års riksdag bestämdes anslaget i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (statsverkspropositionen, femte huvudtiteln, punkten 112) för första halvåret 1923 till 130,000 kronor. I riksstaten för budgetåret 1923—1924 är anslaget upptaget till 310,000 kronor.

Med hänsyn till den minskade belastningen å anslaget och då det torde vara att förvänta, att resekostnaderna under tiden till den 1 juli 1925 ytterligare skola hava nedgått, har anslaget för budgetåret 1924—1925 av departementschefen ansetts kunna begränsas till det av Kungl. Maj:t äskade beloppet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *skyddskoppympningen*, nu 310,000 kronor, med 20,000 kronor till 290,000 kronor.

Svenska
läkarsäll-
skapet.
[90.]

92:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 90) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 188) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må nedsätta det ordinarie anslaget till *Svenska läkarsällskapet*, nu 2,500 kronor, med 1,000 kronor till 1,500 kronor.

Anordnande
av ämbets-
läkarkurs
m. m.
[91.]

93:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 91) att för anordnande, i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet förordat förslag, av en ämbetsläkarkurs m. m. för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 15,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 188—192 i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må för anordnande, i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordat förslag, av en *ämbetsläkarkurs m. m.* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 15,000 kronor.

94:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 92) att till åtgärder för åstadkommande av förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 157,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 193—196 i statsrådsprotokollet.

Förbättrad
sjukvård
inom rikets
ödemarks-
områden.

[92.]

För åren 1921 och 1922 samt första halvåret 1923 har riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag anvisat anslag å extra stat för provisoriska åtgärder beträffande sjukvården inom rikets ödemarksområden.

Sedan den av medicinalstyrelsen och överstyrelsen för Svenska röda korset tillsatta samarbetskommittén framlagt förslag rörande vissa permanenta anstalter till förbättrande av sjukvården inom ödemarksområdena samt detta förslag jämte en av Norrbottens läns landsting uppgjord plan till ordnande av sjukvårdsförhållandena inom länet varit för yttrande överlämnat till åtskilliga myndigheter, däribland medicinalstyrelsen, som utarbetat ett eget förslag i ämnet, gjorde Kungl. Maj:t, på grundvalen av den sålunda förbragta utredningen, i proposition nr 91 till 1923 års riksdag framställning om anvisande av anslag för budgetåret 1923—1924 till åtgärder för åstadkommande, i enlighet med i propositionen närmare angivna grunder, av förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden.

Från detta anslag skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag kunna beviljas statsbidrag till upprättande av sjukstugor vid läkarstationer, till förhyrande av lokaler för provisoriska sjukhärbärgen, till förhöjning av statsbidraget till distriktssköterskor (ödemarkstillägg), till anställande av samariter samt till anskaffande, drift och underhåll av automobiler och motorbåtar för sjukvårdsändamål. Statsbidragen skulle, vad angår uppförande av sjukstugor, begränsas till ödemarksområdena i Norrbottens och Västerbottens län men i övrigt avse nyssnämnda områden jämte västra delarna av Jämtlands län, dock med rätt för Kungl. Maj:t att i förekommande fall medgiva jämkning av omförmälda begränsning.

Kungl. Maj:ts förslag beträffande ifrågavarande statsbidrag innebar i korthet följande:

Statsbidrag till *upprättande av sjukstugor vid läkarstationer* skulle kunna utgå dels med ett grundbelopp, beräknat för operationsrum, läkarrum och operationsavdelning, dels ock med visst belopp för varje vårdplats å allmän sjukavdelning. Grundbeloppet skulle utgöra för sjukstuga med allenast allmän sjukavdelning 14,000 kronor, för sjukstuga, innehållande jämväl tuberkulosavdelning, med minst 8 vårdplatser å vardera avdelningen 15,000 kronor och för sjukstuga med allmän och tuberkulosavdelning, innehållande 12 vårdplatser å vardera avdelningen, 20,000 kronor. I vad bidraget utginge för varje vård-

plats å allmän sjukavdelning skulle det utgöra högst 3,000 kronor för vårdplats.

Kostnaderna för dessa statsbidrag beräknades komma att uppgå till 384,000 kronor, vilket belopp ansågs bära uppdelas på fyra budgetår med 100,000 kronor å vart och ett av de tre första åren och 84,000 kronor å det fjärde budgetåret.

De föreslagna statsbidragen för *anordnande av sjukhärbärgen* inneburo ett fortsättande av de senaste årens provisoriska åtgärder och skulle utgå med högst hälften av den betingade hyran för härbärgena, dock högst 400 kronor för år till varje härbärke. Ett belopp av 5,000 kronor för budgetår beräknades för detta ändamål.

Beträffande *förhöjning av statsbidraget till distriktssköterskor* gick Kungl. Maj:ts förslag ut på en höjning av lönen med 500 kronor årligen för varje sådan sköterska i ovan angivna ödemarksområden; och beräknades härför ett belopp av 25,000 kronor för år.

I fråga om *anställande av samariter* föreslog Kungl. Maj:t ett fortsättande på den tidigare beträdda provisorievägen; och beräknades för detta ändamål ett belopp av 4,500 kronor att utgå enligt samma grunder som de tidigare gällande, dock att statsbidraget icke finge överstiga 300 kronor för år och samariter.

Slutligen föreslog Kungl. Maj:t, att till statsbidrag för *anskaffande, drift och underhåll av automobiler och motorbåtar* för sjukvårdsändamål inom ödemarksområdena skulle för budgetåret 1923—1924 anvisas 20,000 kronor för de förra och 3,000 kronor för de senare. Bidragen skulle utgå i huvudsak efter samma grunder som tidigare godkänts eller för automobil med minst 2,000 och högst 3,500 kronor samt för motorbåt med högst 750 kronor, allt för budgetår räknat.

De för ovannämnda ändamål beräknade beloppen uppgingo sålunda sammanlagt till 157,500 kronor. Denna summa avrundades till 157,000 kronor, vilket belopp äskades av riksdagen såsom extra reservationsanslag för budgetåret 1923—1924.

Vad Kungl. Maj:t föreslagit vann i allt väsentligt riksdagens godkännande. Beträffande förhöjningen av statsbidraget till distriktssköterskor förklarade sig riksdagen emellertid hysa betänkligheter mot att denna förhöjning skulle utgå med ett fixerat, för samtliga sköterskor lika stort belopp. Riksdagen ansåg, att ödemarkstilläggets storlek borde för varje särskilt distrikt bestämmas efter de lokala förhållandena samt att tilläggets maximum borde utgöra det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet, 500 kronor.

Det av Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet, 157,000 kronor, blev av riksdagen beviljat.

Genom kungörelse den 15 juni 1923 (sv. förf.-saml. nr 227) har Kungl. Maj:t därefter i anslutning till ovan angivna grunder utfärdat närmare föreskrifter rörande ifrågavarande statsbidrag.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framlagda förslag har utskottet till behandling förehåft en inom andra kammaren av

herr *W. Bäckström* väckt motion, nr 55, vari hemställdt, att riksdagen ville besluta, att hela *Bjurholms* provinsialläkaredistrikt måtte vid beräkningen av statsbidraget för automobil för sjukvårdsändamål betraktas såsom tillhörande rikets ödemarksområden.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Beträffande de åtgärder, varom nu är fråga, har departementschefen icke ifrågasatt annan ändring i nu gällande grunder, än att statsbidrag för anskaffande, underhåll och drift av för sjukvårdsändamål avsedd automobil eller motorbåt, som för närvarande må utgå allenast för den tid av budgetåret, under vilken transportmedlet stått till förfogande för transport av läkare och sjuka, däri inberäknat den tid intill en månad årligen, varunder automobilen eller motorbåten undergått erforderlig reparation, skulle erhållas jämväl för viss tid, varunder transportmedlet på grund av klimatiska förhållanden icke kunnat hållas i trafik. Vad i detta hänseende ifrågasatts har syns utskottet rimligt och skäligt och får utskottet alltså tillstyrka, att vid statsbidragets bestämmande må medräknas beträffande automobil högst tre och beträffande motorbåt högst sex månader, varunder vederbörande transportmedel av nu nämnd orsak ej kunnat användas i trafik.

Vad härefter angår den av *Kungl. Maj:t* gjorda beräkningen av förevarande anslag, har densamma icke givit utskottet anledning till erinran.

Såsom ovan nämnts, har motionsvis hemställdt, att hela *Bjurholms* provinsialläkaredistrikt, vilket distrikt omfattar *Bjurholms* och *Örträskes* socknar och varav enligt gällande bestämmelser endast en del ansetts kunna räknas såsom ödemarksområde, måtte vid beräkningen av statsbidraget för automobil för sjukvårdsändamål betraktas såsom tillhörande dylikt område. Till följd av att för närvarande endast en del av distriktet räknats såsom ödemarksområde och då den av provinsialläkaren i distriktet anskaffade automobilen icke kunnat hållas i trafik mer än sju månader av året, hade statsbidraget utgjort endast 250 kronor. Enligt vad till utskottets kännedom kommit, har emellertid numera provinsialläkaren i fråga tillerkänts ett statsbidrag för budgetåret 1923—1924 å 1,250 kronor för år räknat. Då sålunda en för befattningshavaren mera gynnsam reglering av berörda statsbidrag ägt rum än den, från vilken motionären utgått, och då det i fortsättningen närmast torde ankomma på *Kungl. Maj:t* att, efter förslag av medicinalstyrelsen, vidtaga ytterligare jämkning av statsbidraget i fråga, därest fog därför skulle visas vara för handen, synes motionen icke böra till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Under hänvisning till vad sålunda anförts, får utskottet alltså hemställa,

I) att riksdagen må till åtgärder för åstadkommande av *förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 157,000 kronor; samt

II) att herr *Bäckströms* ovanberörda motion icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottets
yttrande.

Överståthållarämbetet.

Särskild polis för uppdagan- 95:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 93) att till underhåll
de av olovlig införsel av spritdrycker m. m. av särskild polis för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, av 100,000 kronor.

[93.] Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 196—202 i statsrådsprotokollet.

För ifrågavarande ändamål anvisade 1923 års riksdag för budgetåret 1923—1924 ett extra anslag av 125,000 kronor.

Utskottets yttrande.

I likhet med departementschefen har utskottet ansett, att de förhållanden, som påkallade beviljande för innevarande budgetår av ett särskilt anslag till bekämpande av den olovliga införseln av spritdrycker m. m. i stort sett äro oförändrade och i varje fall icke förbättrade. Utskottet tillstyrker alltså, att medel för ändamålet i fråga jämväl anvisas för budgetåret 1924—1925. Då det av Kungl. Maj:t härför äskade anslagsbeloppet ej heller givit utskottet anledning till erinran, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må till underhåll av *särskild polis för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker m. m.* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, av 100,000 kronor.

Utgivande av »Polisunderrättelser».

[94.]

96:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 94) att för fortsatt utgivande av tidningen »Polisunderrättelser» för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 55,000 kronor.

För fortsatt utgivande av tidningen »Polisunderrättelser» hava extra anslag anvisats, för år 1922 å 80,000 kronor samt för första halvåret 1923 å 30,000 kronor.

I riksstaten för budgetåret 1923—1924 är anslaget för nämnda ändamål upptaget till 60,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för fortsatt utgivande av tidningen »*Polisunderrättelser*» för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 55,000 kronor.

Centralbyrån för fingeravtryck.

[95.]

97:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 95) får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till upprätthållande av *centralbyrån för fingeravtryck* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 25,000 kronor.

Landsstaten.

98:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 96) att under riksstatens femte huvudtitel, med uteslutande av det ordinarie reservationsanslaget till arvoden åt extra länsnotarier m. m., nu 300,000 kronor, under rubriken arvoden åt extra biträden hos länsstyrelserna m. m. uppföra ett ordinarie reservationsanslag av 450,000 kronor.

Arvoden åt
extra biträden
hos länssty-
relserna m. m.

[96.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 205 och 206 i statsrådsprotokollet.

Vid anmälan av ifrågavarande anslagsäskande har departementschefen erinrat om, att chefen för finansdepartementet föreslagit vidtagande av sådan ändring med avseende på dispositionen av de till statsverket indragna andelarna av provisionerna av landstingsmedel, vägskatt och försäkringsavgifter med flera medel, som debiteras och uppbäras i samband med kronouppbörden, att desamma från och med ingången av budgetåret 1924—1925 skulle tillföras riksstatens inkomsttitel »diverse inkomster». Vid sådant förhållande har departementschefen ansett det uppenbart, att reservationsanslaget till arvoden åt extra länsnotarier m. m. från och med sistnämnda tidpunkt skall i riksstaten upptagas med så stort belopp, att från detsamma till fullo kunna bestridas de utgifter, för vilka anslaget är avsett; och har departementschefen beräknat anslagsbehovet för nästa budgetår till 450,000 kronor.

Med hänsyn till anslagets sålunda förändrade karaktär har jämväl dess benämning ansetts böra ändras.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, hemställer alltså,

att riksdagen må under riksstatens femte huvudtitel, med uteslutande av det ordinarie reservationsanslaget till arvoden åt extra länsnotarier m. m., nu 300,000 kronor, under rubriken arvoden åt *extra biträden hos länsstyrelserna m. m.* uppföra ett ordinarie reservationsanslag av 450,000 kronor.

99:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 97) att höja det ordinarie förslagsanslaget till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna, nu 40,000 kronor, med 10,000 kronor till 50,000 kronor.

Vikariats-
ersättningar
vid fögderi-
förvalt-
ningarna.

[97.]

Nettoutgifterna från berörda anslag hava under år 1922 uppgått till 52,923 kronor samt under första halvåret 1923 till 24,756 kronor.

Med hänsyn till dessa belastningssiffror har anslaget för nästa budgetår ansetts böra höjas till 50,000 kronor.

Utskottet, som funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande framställning, hemställer alltså,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna*, nu 40,000 kronor, med 10,000 kronor till 50,000 kronor.

Ortstillägg till
vissa befatt-
ningshavare
vid lands-
staten i Göte-
borgs och
Bohus län.

100:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 98) att till beredande av ortstillägg till vissa befattningshavare vid landsstaten i Göteborgs och Bohus län för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 3,600 kronor. Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 207 och 208 i statsrådsprotokollet.

[98.]

Sedan år 1921 hava från ett för ändamålet beviljat extra anslag å 3,750 kronor för år räknat ortstillägg utgått till vissa tjänstemän och betjante vid landsstaten i Göteborgs och Bohus län enligt av riksdagen godkända grunder.

Den av Kungl. Maj:t nu föreslagna ändrade benämningen av anslaget och minskningen av anslagsbeloppets storlek är beroende på, att ortstillägg åt två vaktmästare vid länsstyrelsen, som förut utgått från förevarande anslag, numera är avsett att bestridas från det under punkt 108 här nedan omförmälda anslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till beredande av *ortstillägg till vissa befattningshavare vid landsstaten i Göteborgs och Bohus län* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 3,600 kronor.

Polisväsendet
på lands-
bygden.

[99.]

101:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 99) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 209) i ämnet innehåller. får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1924—1925 till *avlöning och underhåll av en särskild polisstyrka på landet*, där sådan kan av förhållandena påkallas, anvisa, att användas i huvudsak efter hittills gällande grunder, ett extra förslagsanslag av 1,200,000 kronor.

Ersättning åt
lappfogdar
m. m.

[100.]

102:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 100) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1924—1925 till *ersättning åt lappfogdar m. m.* anvisa ett extra reservationsanslag av 43,550 kronor.

Diverse.

Ålderstillägg.

[101.]

103:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 101) att höja det ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg, nu 600,000 kronor, med 50,000 kronor, till 650,000 kronor.

Det ordinarie anslaget till ålderstillägg var i 1922 års stat upptaget till 450,000 kronor, i staten för första halvåret 1923 till 225,000 kronor och i staten för budgetåret 1923—1924 till 600,000 kronor.

Nettoutgifterna från anslaget uppgingo för år 1922 till 678,346 kronor och under första halvåret 1923 till 351,802 kronor.

Med hänsyn till dessa belastningssiffror har anslaget för budgetåret 1924—1925 ansetts böra beräknas till 650,000 kronor.

Utskottet, som funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *ålderstillägg*, nu 600,000 kronor, med 50,000 kronor till 650,000 kronor.

104:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 102) får utskottet hemställa,

att riksdagen må nedsätta det ordinarie reservationsanslaget till *kommittéer och utredningar genom sakkunniga*, nu 125,000 kronor, med 25,000 kronor till 100,000 kronor.

Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

[102.]

105:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 103) hemställer utskottet,

att riksdagen må nedsätta det ordinarie reservationsanslaget till *extra utgifter*, nu 120,000 kronor, med 20,000 kronor till 100,000 kronor.

Extra utgifter.

[103.]

106:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 104) hemställer utskottet,

att riksdagen må nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *skrivmaterialier och expenser, ved m. m.*, nu 1,400,000 kronor, med 200,000 kronor till 1,200,000 kronor.

Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.

[104.]

107:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av anslag under femte huvudtiteln för beredande av tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen (punkt 105) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen.

[105.]

108:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 106) och under hänvisning till vad utskottet i sitt utlåtande nr 11 anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till beredande av *tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 16,000 kronor.

Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare.

[106.]

Dyrtids-
tillägg.
[107.]

109:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av anslag under femte huvudtiteln för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst (punkt 107) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Trycknings-
kostnader.
[108.]

110:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 108) att nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader, nu 200,476 kronor, med 20,305 kronor till 180,171 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader, nu 200,476 kronor, med 20,305 kronor till 180,171 kronor, dock att i anslaget må göras den jämkning, som erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

Övriga ordinarie anslag.

Övriga
ordinarie
anslag.

111:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår äro uppförda under femte huvudtiteln, har någon ändring icke ifrågasatts

Utskottet hemställer,

att samtliga ordinarie anslag under femte huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, må i riksstaten för budgetåret 1924—1925 upptagas med oförändrade belopp.

Stockholm den 11 mars 1924.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar S. H. Kvarnzelius, C. J. G. Swartz, O. U. B. Olsson, H. F. Lamm, C. P. V. Nilsson i Gränebo, J. Nilsson i Malmö, O. Bergqvist, C. G. Ekman, J. G. Walles, E. A. Hallin, J. Jeansson och C. Johansson i Hälsingborg, med undantag därav att herr F. L. Lindqvist i stället för herr Walles deltagit vid behandlingen av punkterna 17—111;

från andra kammaren: herrar A. Anderson i Råstock, A. Wiklund, S. Bengtsson i Norup, C. R. Jansson i Falun, L. J. Carlsson-Frosterud, O. Olsson i Kullenbergs-torp, J. D. Norman, A. Å. Törnkvist i Karlskrona, O. Nilsson i Örebro, E. Andersson i Prästbol, O. Osberg och S. Persson i Fritorp.

Reservationer:

vid *punkt 16* (föreningen för arbetarskydd i Stockholm) av herr *J. G. Walles*, vilken ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med bifall till fröken Hesselgrens och herr Strömbergs samt herrar Johansons i Stockholm och Erikssons i Grängesberg ovanberörda motioner, såsom *bidrag till bestridande av kostnaderna för den av föreningen för arbetarskydd i Stockholm anordnade permanenta utställningen av skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 6,000 kronor.

vid *punkt 17* (statens tvångsarbetsanstalter) av herr *F. L. Lindqvist*;

vid *punkt 23* (främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder) av herrar *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *J. D. Norman* och *S. Persson* i Fritorp, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framlagda förslag har utskottet ansett sig böra tillstyrka, och kan utskottet alltså icke biträda de motionsvis framställda yrkandena om höjning av ifrågavarande anslag.

Motionsvis har ock föreslagits, att samtliga anslagen — — — — — nykterhetsfrågan. Den överflyttning av anslagen, som utskottet sålunda vill tillstyrka, anser utskottet dock icke böra äga rum förrän från och med budgetåret 1925—1926, och förutsätter utskottet alltså, att förslag i berörda hänseende av Kungl. Maj:t framläggas för nästkommande riksdag.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

I) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts föreliggande förslag och med avslag å herrar Bärags m. fl. och Sävströms m. fl. samt Bergmans m. fl. och Olssons i Mora m. fl. ovanberörda motioner, i vad de avse höjning av nu ifrågavarande anslag

A) till *främjande av nykterhet samt motarbetande av dryckenskapens följder* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 15,000 kronor, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel;

B) besluta, att av nämnda anslag skola under de villkor, som av Kungl. Maj:t prövas lämpliga, utgå:

a) till främjande av svenska sällskapet för nykterhet och folkuppfostran, det år 1837 stiftade nykterhetssällskapet verksamhet	kronor	5,000: —
b) till främjande av järnvägsmännens helnykterhetsförbunds verksamhet	»	1,000: —
c) till främjande av Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamlingsupplysningsbyrås verksamhet	»	8,000: —
d) såsom bidrag till uppehållande av internationella byråns i Lausanne för alkoholismens bekämpande verksamhet	»	1,000: —
<u>Summa kronor</u>		<u>15,000: —</u>

II) att ovanberörda motioner må i övriga delar, såvitt de beröra femte huvudtiteln, anses besvarade genom vad utskottet anfört.»

Verkliga utgifter.

V. Femte huvudtiteln. Socialdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
A. Departementet.			
1	Departementschefen	24,000	
2	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, <i>förslagsanslag</i>	268,100	
3	Övergångsstat för departementet	5,200	
	Säger för departementet	297,300	
B. Sociala verk och inrättningar.			
Riksförsäkringsanstalten:			
1	Riksförsäkringsanstalten, <i>förslagsanslag</i>	238,500	
2	Riksförsäkringsanstaltens verksamhet, <i>förslagsanslag</i>		* 1,333,500
3	Kostnader enligt 19 och 37 §§ i lagen om försäkring för olycksfall i arbete, <i>förslagsanslag</i>	150,000	
4	Riksförsäkringsanstaltens dödsfallsersättningar i anledning av livförsäkring i samband med lån ur statens egnahemslånefond, <i>förslagsanslag</i>		10,000
5	Statens bidrag till fiskares försäkring, <i>förslagsanslag</i> ..	15,000	
		403,500	1,343,500
Försäkringsrådet:			
6	Försäkringsrådet, <i>förslagsanslag</i>	83,000	
7	Försäkringsrådets verksamhet, <i>förslagsanslag</i>		14,000
Socialstyrelsen:			
8	Socialstyrelsen, <i>förslagsanslag</i>	312,000	
9	Socialstyrelsens verksamhet		115,300
10	Ersättning åt förlikningsmän m. m. för medling i arbetstvister, <i>förslagsanslag</i>		120,000
11	Centrala skiljenämnden för vissa arbetstvister, <i>förslagsanslag</i>		18,700
12	Särskilda skiljedomare i arbetstvister, <i>förslagsanslag</i> ..		5,000
13	Offentliga arbetsförmedlingen i riket, <i>förslagsanslag</i> ..		200,000
14	Medellösa arbetssökandes resor, <i>förslagsanslag</i>		10,000
15	Understöd i vissa fall åt genom tobaksmonopolets införande nödlidande personer, <i>förslagsanslag</i>		160,000
		312,000	629,000

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
Arbetskydd:			
16	Yrkesinspektionen, <i>förslagsanslag</i>	269,100	
17	Övergångsstat för yrkesinspektionen	9,500	
18	Provisoriska avlöningstillägg åt vissa ordinarie befattningshavare vid yrkesinspektionen		6,100
19	Yrkesinspektionens verksamhet		77,900
20	Permanent utställningen i Stockholm av skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet		3,000
		278,600	87,000
21	Statens tvångsarbetsanstalter, <i>förslagsanslag</i>	519,500	
Nykterhetsverksamhet:			
Alkoholistvård:			
22	Driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister vid Svartsjö, <i>förslagsanslag</i> 15,000		
23	Driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister i Landskrona, <i>förslagsanslag</i> 2,000		
24	Avlöningar och vikariatsersättningar åt befattningshavare vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister	41,445	
25	Bidrag till driftkostnaderna i övrigt för statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister, <i>förslagsanslag</i>	33,300	
26	Erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader, <i>förslagsanslag</i>	90,000	
27	Statens kostnader för farliga alkoholister m. m., <i>förslagsanslag</i>	5,000	
28	Anordnande av erkända alkoholistanstalter, <i>reservationsanslag</i>	10,000	
29	Sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården	3,600	200,345
30	Främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel		17,500
			217,845
Sjukförsäkring:			
31	Sjukkasveväsendets befrämjande, <i>förslagsanslag</i>	2,470,000	
32	Sjukkasor, som meddela moderskapsunderstöd, <i>förslagsanslag</i>		170,000
33	Tillsyn över understödsföreningar		6,000
		2,470,000	176,000
34	Arbetsrådet, <i>förslagsanslag</i>		61,150
Allmänna pensionsförsäkringen:			
35	Pensionsstyrelsen, <i>förslagsanslag</i>	624,000	
36	Pensionsstyrelsens verksamhet m. m., <i>förslagsanslag</i> ..		574,000

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
37	Statens kostnad för pensionstillägg och understöd till de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915, <i>förslagsanslag</i>		23,000,000
38	Bidrag till understöd åt de personer, som genom lagen den 8 juni 1915 blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen		5,050,000
39	Ersättning till postverket för dess bestyr med pensionsutbetalningar, <i>förslagsanslag</i>		155,000
40	Postverkets kostnader för tryckning och expediering av pensionskvitton för femårsperioden 1924—1928, <i>förslagsanslag</i>		85,000
41	Ersättning till häradsskrivarna för pensionsförteckningar, <i>förslagsanslag</i>		50,000
		624,000	28,914,000
	Fattigvård och barnavård:		
42	Fattigvården i Stockholm och landsorten	9,564	
43	Fattigvården i allmänhet, <i>förslagsanslag</i>	900,000	
44	Svenska fattigvårdsförbundet		20,000
45	Internationella föreningen för barnaskydd, <i>förslagsanslag</i>		2,000
46	Statsinspektion av fattigvården		49,650
47	Bidrag till uppförande eller inrättande av arbetshem, <i>förslagsanslag</i>		60,000
48	Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem, <i>förslagsanslag</i>		45,000
49	Barnhusen	115,830	
		1,025,394	176,650
	Diverse sociala ändamål:		
50	Drottning Sophias skyddshem		2,000
51	Frälsningsarméns räddningshem		6,000
			8,000
	Säger för sociala verk och inrättningar	5,715,994	31,627,145
	C. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.		
	<i>Medicinalstyrelsen med dithörande stater.</i>		
	Medicinalstyrelsen:		
1	Medicinalstyrelsen, <i>förslagsanslag</i>	344,100	
2	Medicinalstyrelsens verksamhet		28,000
	Statsmedicinska anstalten:		
3	Statens bakteriologiska laboratorium 102,290		
4	Driften vid statens bakteriologiska laboratorium.....	35,000	
5	Statens rättskemiska laboratorium 16,750		
6	Driften vid statens rättskemiska laboratorium	2,400	

			Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
7	Statens farmaceutiska laboratorium	18,000	119,040	55,400
Provinsiälläkarstaten:				
8	Förste provinsiälläkare och provin- siälläkare	1,616,300		
9	Skrivbiträde och övriga expenser åt förste provinsiälläkare m. m.	48,400		
10	Bidrag för anskaffande av hostä- der åt provinsiälläkare å lands- bygden, <i>reservationsanslag</i> ...	15,000		
11	Provisoriska lönetillägg åt förste provinzialläkare och provinzial- läkare	238,000		
12	Flyttningsbidrag åt vissa provin- siälläkare, <i>förslagsanslag</i>	5,000		
13	Resestipendier åt förste provin- siälläkare m. fl., <i>reservations- anslag</i>	—		
14	Avlöning åt civila läkarstipendia- ter, <i>reservationsanslag</i>	—		
15	Bidrag till extra provinzialläka- res avlönande, <i>förslagsanslag</i> ..	25,000		
16	Dyrtidstillägg åt vissa extra provin- siälläkare, <i>förslagsanslag</i> ...	8,000	1,641,300	314,400
			2,104,440	397,800
<i>Sjukvårdsanstalterna.</i>				
Sinnessjukvårdsanstalterna:				
17	Hospital och asyler, <i>förslagsanslag</i>	10,000,000		
18	Övergångsstat för hospital och asyler, <i>förslagsanslag</i>	15,240		
19	Resestipendier åt vid hospital och asyler anställda läkare, <i>reser- vationsanslag</i>	—		
20	Anstalter för obildbara sinnes- slöa, <i>förslagsanslag</i>	427,000		
21	Anstalter för bildbara sinnes- slöa, som icke äro fallande- sjuka, <i>förslagsanslag</i>	647,500		
22	Epileptikeranstalter, <i>förslagsan- slag</i>	100,000		
23	Avlöningar och vikariatsersätt- ningar m. m. åt befattningsha- vare vid statens uppfostrings- anstalt för sinnesslöa gossar ..	19,500		
24	Bidrag till driftkostnader i övrigt vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar, <i>förslags- anslag</i>	20,500		

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
25	Vissa inredningsarbeten m. m. vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar, <i>reservationsanslag</i>	8,500	
26	Avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavare vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor..	8,600	
27	Bidrag till driftkostnader i övrigt vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor, <i>förslagsanslag</i>	12,500	
		11,189,740	69,600
Övriga sjukvårdsanstalter:			
28	Lasarets underhåll	15,774	
29	Resestipendier åt ordinarie läkare vid länslasarett m. fl., <i>reservationsanslag</i>	—	
30	Underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska	23,500	
31	Täckande av motsedd brist å anslaget till underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska	6,500	
32	Understöd åt spetälskesjukas familjer m. m.	5,000	
33	Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter, <i>reservationsanslag</i> ...	330,000	
34	Bidrag till driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter, <i>förslagsanslag</i>	2,630,000	
35	Bidrag till resor för vissa patienter vid kustsanatorierna, <i>förslagsanslag</i>	40,000	
36	Resestipendier åt läkare för studier i tuberkulossjukvård, <i>reservationsanslag</i>	—	
37	Folksanatorierna	200,000	
38	Bidrag till dispensärverksamhet, <i>förslagsanslag</i>	400,000	
39	Behandling av medellösa lupuspatienter från landsorten, <i>förslagsanslag</i>	50,000	
40	Radiumhemmets i Stockholm poliklinik	15,000	
41	Radiumhemmets i Stockholm klinik, <i>förslagsanslag</i>	28,000	
42	Bidrag till resor för vissa pati-		

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
	enter vid radiumhemmet i Stockholm, <i>förslagsanslag</i> . . .	15,000	
43	Bidrag för uppförande, inrättande eller inlösen av epidemisjukhus, <i>förslagsanslag</i>	* 2,500,000	
44	Bidrag för driften av epidemisjukhus, <i>förslagsanslag</i>	* 1,110,000	
Vanföreväsendet:			
45	Kliniker vid vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg, <i>förslagsanslag</i>	124,000	
46	Polikliniker vid vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg, <i>förslagsanslag</i>	15,000	
47	Underhåll av skol- och uppfostringshem för vanföra, <i>förslagsanslag</i>	65,000	
48	Bidrag till resor för vanföra jämte vårdare, <i>förslagsanslag</i>	75,000	
49	De i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg inrättade undervisningsanstalterna för vanföra m. m., <i>förslagsanslag</i>	120,000	
		399,000	
		11,308,014	4,719,100
<i>Hälsovård i allmänhet.</i>			
50	Kostnader för allmän hälso- och sjukvård, <i>förslagsanslag</i>	890,000	
51	Lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader, <i>förslagsanslag</i>		15,000
52	Statens skola för utbildning av distriktssköterskor, <i>förslagsanslag</i>		8,000
53	Stipendier för sjuksköterskor för genomgående av statens skola för utbildning av distriktssköterskor		16,000
54	Bidrag för anställning av distriktssköterskor, <i>förslagsanslag</i>		200,000
55	Dyrtidshjälp åt distriktssköterskor, <i>förslagsanslag</i>		* 5,000
56	Bidrag till avlöning åt distriktsbarnmorskor, <i>förslagsanslag</i>		640,000
57	Dyrtidshjälp åt distriktsbarnmorskor m. fl., <i>förslagsanslag</i>		* 150,000
58	Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen	69,383	
59	Repetitionskurser för barnmorskor		15,500
60	Ortopediska institutet	* 8,250	
61	Skyddskoppypningen, <i>förslagsanslag</i>	290,000	
62	Karantänsanstalten på Känsö	17,600	
63	Svenska läkarsällskapet	1,500	
64	Anordnande av ämbetsläkarkurs m. m.		15,000
65	Internationella hälsovårdsbyrån i Paris, <i>förslagsanslag</i> . .	5,000	
66	Åtgärder för förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden, <i>reservationsanslag</i>		157,000
		1,281,733	1,221,500
Säger för medicinalstaten samt hälso- och sjukvården		17,694,187	6,338,400

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
D. Överståthållarämbetet.			
1	Överståthållarämbetet	123,822	
2	Särskild polis för uppdragande av olovlig införsel av spritdrycker m. m., att utgå av statsverkets fond av rusedrycksmedel		100,000
3	Utgivande av »Polisunderrättelser»		55,000
4	Centralbyrån för fingeravtryck		25,000
	Säger för överståthållarämbetet	123,822	180,000
E. Landsstaten.			
1	Landshövdingarna	318,500	
2	Tjänstemän och betjänte vid länsstyrelserna	1,159,100	
3	Sakkunniga till biträde vid utredningar m. m.	6,000	
4	Extra biträden hos länsstyrelserna m. m., <i>reservationsanslag</i>	450,000	
5	Fögderiförvaltningarna	2,358,531	
6	Vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna, <i>förslagsanslag</i>	50,000	
7	Övergångsstat för landsstaten	25,700	
8	Ortstillägg till vissa befattningshavare vid landsstaten i Göteborgs och Bohus län		3,600
9	Särskild polisstyrka på landet, <i>förslagsanslag</i>		1,200,000
10	Ersättning åt lappfogdar m. m., <i>reservationsanslag</i>		43,550
	Säger för landsstaten	4,667,831	1,247,150
F. Diverse.			
1	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	650,000	
2	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	800,000	
3	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	100,000	
4	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	100,000	
5	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>	1,200,000	
6	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>		* 975,000
7	Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>		16,000
8	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i>		* 4,900,000
9	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	180,171	
	Säger för diverse	3,030,171	5,891,000
	Summa	31,529,305	45,283,695

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.